

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

«Η χρηματοδότηση από το πλήθος ως μέσο πληρωμής ιατρικών εξόδων θεραπείας».

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της

Ζωής Κουγιουμτζή, Λογίστριας

Επιβλέπων καθηγητής: Γεώργιος Τέγος

Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2018

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ,

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

«Η χρηματοδότηση από το πλήθος ως μέσο πληρωμής ιατρικών εξόδων θεραπείας»

«Crowdfunding as a means of payment for medical treatment
costs»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της

ΖΩΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΗ

Επιβλέπων : Γεώργιος Τέγος
Καθηγητής, ΤΕΙ Θεσ/νίκης

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή στις .../.../...

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

Θεσσαλονίκη, 11/2018

Ευχαριστίες

Με την ευκαιρία της παρουσίασης της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Τέγο Γεώργιο, για την εμπιστοσύνη του καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου και τους φίλους μου, για την υπομονή που μου έδειξαν σε όλη την διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου και την στήριξη τους στην πορεία αυτή.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την αγαπημένη μου φίλη και χημικό, Έλενα Τζεκάκη, για την πολύτιμη βοήθεια της στον τομέα της έρευνας και τις εξαιρετικά χρήσιμες συμβουλές και προτροπές της, χωρίς τις οποίες δεν θα συνέχιζα με επιμονή στον στόχο μου.

Περίληψη

Το Crowdfunding είναι μια διευρυμένη μορφή εναλλακτικής χρηματοδότησης που κερδίζει έδαφος στον τομέα της υγείας. Στην παρούσα μεταπτυχιακή εργασία, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από μια βιβλιογραφική ανασκόπηση, συμπληρωμένη από συνεντεύξεις εμπειρογνομόνων, για να επεκταθούν και ταυτόχρονα να αναλυθούν θεμελιώδεις αρχές και καθιερωμένες θεωρίες του crowdfunding σε ένα πλαίσιο αγοράς της υγείας. Τα προγράμματα υγείας Crowdfunded μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις τύπους σύμφωνα με τον σκοπό και τη μέθοδο χρηματοδότησης της επιχείρησης. Πρόκειται για έργα που καλύπτουν δαπάνες για την υγεία, πρωτοβουλίες για τη συγκέντρωση κεφαλαίων στον τομέα της υγείας, υποστήριξη της έρευνας για την υγεία ή χρηματοδότηση της καινοτομίας στην εμπορική υγεία. Το Crowdfunding θα μπορούσε να ωφελήσει οικονομικά τον τομέα της υγείας αυξάνοντας τη συμμετοχή στην αγορά, αντλώντας χρήματα και ευαισθητοποίηση σε παραμελημένα θέματα υγείας, βελτιώνοντας την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και ενισχύοντας την υπευθυνότητα του έργου και την κοινωνική δέσμευση. Ωστόσο, οι οικονομικοί κίνδυνοι που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη περιλαμβάνουν τον αναποτελεσματικό καθορισμό προτεραιοτήτων, τον αυξημένο οικονομικό κίνδυνο, τις ασυνεπείς ρυθμιστικές πολιτικές, τις ανησυχίες σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και την απάτη. Εφαρμόζονται, επίσης, ευρύτερες απειλές της ανεπάρκειας της αγοράς που προέρχονται από την αρνητική επιλογή και τον ηθικό κίνδυνο. Πολλά από τα συζητηθέντα οικονομικά οφέλη και οι κίνδυνοι από τη συγκέντρωση των εκστρατειών για την υγεία διαμοιράζονται ευρύτερα με εκείνες της συγκέντρωσης έργων σε άλλους τομείς. Σε σημεία όπου η περιθωριοποίηση της υγειονομικής περίθαλψης φαίνεται να αποκλίνει από τη θεωρία, ο λανθασμένος καθορισμός προτεραιοτήτων μπορεί να οδηγήσει σε αναποτελεσματική διαχείριση των σκοπών στον τομέα της δημόσιας υγείας. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της χρηματοδότησης για την υγειονομική περίθαλψη πρέπει να είναι σαφής, καθώς και να σχεδιάζεται για τη βέλτιστη και δίκαιη ευημερία της δημόσιας υγείας. Στην συγκεκριμένη εργασία διεξήχθη έρευνα με την χρήση ερωτηματολογίου προκειμένου να γίνει γνωστή μια

νέα μέθοδος χρηματοδότησης στον τομέα της υγείας, αυτή του crowdfunding, και η αντίδραση των συμμετεχόντων στην έρευνα για την στήριξη οικονομικά παραμελημένων ανθρώπων οι οποίοι έχουν ανάγκη από ιατρική θεραπεία.

Λέξεις κλειδιά

Crowdfunding, εναλλακτική χρηματοδότηση, πολιτική για την υγεία, οικονομία της υγείας, παγκόσμια υγεία

ABSTRACT

Crowdfunding is an expanding form of alternative financing that is gaining traction in the health sector. This article presents a typology for crowdfunded health projects and are view of the main economic benefits and risks of crowdfunding in the health market. In this master's thesis, we used evidence from a literature review, complimented by expert interviews, to extend the fundamental principles and established theories of crowdfunding to a health market context. Crowdfunded health projects can be classified into four types according to the venture's purpose and funding method. These are projects covering health expenses, fundraising health initiatives, supporting health research, or financing commercial health innovation. Crowdfunding could economically benefit the health sector by expanding market participation, drawing money and awareness to neglected health issues, improving access to funding, and fostering project accountability and social engagement. However, the economic risks of health-related crowdfunding include inefficient priority setting, heightened financial risk, inconsistent regulatory policies, intellectual property rights concerns, and fraud. Theorized crowdfunding behaviors such as signaling and herding can be observed in the market for health-related crowdfunding. Broader threats of market failure stemming from adverse selection and moral hazard also apply. Many of the discussed economic benefits and risks of crowdfunding health campaigns are shared more broadly with those of crowdfunding projects in other sectors. Where crowdfunding health care appears to diverge from theory is the negative externality inefficient priority setting may have towards achieving broader public health goals. Therefore, the market for crowdfunding health care must be economically stable, as well as designed to optimally and equitably 24 improve public health. In this master's thesis, a survey was conducted using a questionnaire to identify a new method of financing in the health sector, that of crowdfunding, and the reaction of the participants in research to support economically neglected people in need of medical treatment.

Key words

Crowdfunding, alternative financing, health policy, health economics, global health

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	6
ABSTRACT	9
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	16
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	18
1.1. Εισαγωγή.....	18
1.2. Σκοπός Διπλωματικής	20
1.3. Οργάνωση κειμένου	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	22
2.1. Επισκόπηση Βιβλιογραφίας.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	24
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ – CROWDFUNDING	24
3.1. Γενικά	25
3.2. Θεμελιώδεις αρχές του crowdfunding	25
3.3. Ιστορική αναδρομή.....	26
3.4. Τύποι Crowdfunding	29
3.4.1 Reward-based	29
3.4.2 Μετοχικό κεφάλαιο	30
3.4.3 Λογότυπο αξίας λογισμικού.....	30
3.4.4 Βασισμένο στο χρέος.....	31
3.4.5 Δίκη.....	32
3.4.6 Βασισμένη στη δωρεά	32
3.5. Ρόλος του Crowdfunding	33
3.6. Πλατφόρμες.....	35
3.7. Σημαντικές καμπάνιες	36
3.7.1 Πρόωρες εκστρατείες	36
3.7.2 Οι καμπάνιες με τις μεγαλύτερες αποδόσεις	37
3.7.3 Καμπάνιες εκκίνησης.....	37
3.8 Εφαρμογές.....	38
3.8.1 Τρόφιμα και γεωργία	38
3.8.2 Φιλανθρωπία και Πολιτικά Έργα	39
3.8.3 Ακίνητα	40
3.8.4 Έκθεση σε πνευματική ιδιοκτησία.....	41
3.8.5 Επιστήμη.....	41

3.8.6	Δημοσιογραφία	42
3.8.7	Διεθνής ανάπτυξη.....	44
3.8.8	Νομικές εξελίξεις	44
3.9	Οφέλη και κίνδυνοι.....	45
3.9.1	Οφέλη για τον δημιουργό.....	45
3.9.2	Κίνδυνοι και εμπόδια για τον δημιουργό	47
3.9.3	Οφέλη για τον επενδυτή.....	49
3.9.4	Κίνδυνοι για τον επενδυτή.....	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	51
ΕΛΕΙΠΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	51
4.1	Γενικά	51
4.2	Φαρμακευτική φροντίδα	52
4.3	Συστηματική προσέγγιση στην φαρμακευτική φροντίδα	55
4.4	Το επάγγελμα του φαρμακοποιού	58
4.5	Οι ευθύνες των φαρμακοποιών για την ορθολογική χρήση του φαρμάκου	59
4.6	Ηθική που αφορά τον φαρμακευτικό κλάδο	59
4.7	Φαρμακευτική εκπαίδευση	60
4.8	Παρεμβάσεις στη διδασκαλία της φαρμακευτικής.....	61
4.9	Σχέδιο Δράσης της φαρμακευτικής εκπαίδευσης	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	63
5.1	Crowdfunding: μια μέθοδος χρηματοδότησης για την κάλυψη των ιατρικών εξόδων	63
5.2	Οικονομικά οφέλη από το crowdfunding που αφορά την συγκέντρωση χρημάτων για θέματα που αφορούν την υγεία.....	67
5.3	Οικονομικοί κίνδυνοι.....	70
5.4	Ασαφές κανονιστικό πλαίσιο.....	72
5.5	Θέματα λογοδοσίας, διαφάνειας και δέουσας επιμέλειας	74
5.6	Κίνδυνος απάτης και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες...	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο	76
6.1	Αντικείμενο της Έρευνας	76
6.2	Σκοπός της Έρευνας	76
6.3	Μεθοδολογία Έρευνας	76
6.4	Στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίου.....	77
6.5	Ανάλυση αποτελεσμάτων.....	77
6.6	Οικονομικά οφέλη από το crowdfunding σε θέματα υγείας	80

6.7	Συζήτηση	90
6.8	Συμπέρασμα	95
	Βιβλιογραφία	96
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	114

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ηλικίες ερωτηθέντων.....	80
Πληροφόρηση για ελλιπή φαρμακευτική περίθαλψη.....	80
Πληροφόρηση για παροχή δωρεάν θεραπείας.....	82
Προσωπικό βίωμα θεραπείας σοβαρής ασθένειας.....	82
Αντιμετώπιση από τον φορέα υγείας.....	83
Παροχή θεραπείας από το κράτος.....	83
Θεραπεία με προσωπική οικονομική επιβάρυνση.....	85
Γνωρίζετε την χρηματοδότηση μέσω του πλήθους.....	85
Πληροφόρηση για νέες μορφές χρηματοδότησης των εξόδων θεραπείας.....	86
Θα συμμετείχατε σε τέτοια μορφή χρηματοδότησης.....	87
Εγκρίνετε αυτήν την μέθοδο για την συλλογή χρημάτων για την κάλυψη εξόδων θεραπείας;	88
Θα χρησιμοποιούσατε την μέθοδο αυτή για την κάλυψη των προσωπικών σαν αναγκών;.....	89

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Η διαδικασία της φαρμακευτικής φροντίδας.....	57
Πίνακας 2: Δημοσιεύσεις σχετικές με την φαρμακευτική φροντίδα.....	57
Πίνακας 3: Το crowdfundingσε εφαρμογές του τομέα της υγείας.....	112
Πίνακας 4: Οφέλη και ανησυχίες του crowdfundingστον τομέα της υγείας.....	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1. Εισαγωγή

Το Crowdfunding ορίζεται ως η πρακτική της χρηματοδότησης ενός έργου ή μιας επιχείρησης με την αύξηση του ποσοστού των χρημάτων από ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων, συνήθως μέσω του Διαδικτύου [1]. Το Crowdfunding είναι μια μορφή crowdsourcing και εναλλακτικής χρηματοδότησης. Το 2015, μια παγκόσμια εκτίμηση συνολικού ύψους άνω των 34 δισεκατομμυρίων δολαρίων αυξήθηκε από το crowdfunding [2],[3].

Το συνολικό ύψος των αντληθέντων κεφαλαίων σε παγκόσμιο επίπεδο από το 2012 ανέρχεται σε περίπου 60 δις \$. Μόνο το 2015 υπολογίζεται ότι αντλήθηκαν 34 δις \$, ενώ η πρόβλεψη της Παγκόσμιας Τράπεζας για 90 δις μέχρι το 2020 φαίνεται να επιτυγχάνεται με τον τρέχοντα ρυθμό ανάπτυξης μόλις το 2017.

Το συνολικό ύψος των κεφαλαίων που επενδύουν στην αγορά τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών ετησίως ανέρχεται σε 30 δις \$. Άρα το crowdfunding το 2016 έγινε η κύρια πηγή χρηματοδότησης νεοφυών επιχειρήσεων παγκοσμίως.

Η λειτουργία της χρηματοδότησης μέσω του πλήθους βασίζεται στο γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτημα για crowdfunding σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα οργανώνοντας μια καμπάνια και προσφέροντας διάφορα πακέτα χρηματοδότησης. Οι υποστηρικτές (backers) μπορούν να προσφέρουν από 1 μέχρι εκατοντάδες ευρώ. Στην παραδοσιακή μορφή του crowdfunding οι υποστηρικτές δε γίνονται μέτοχοι. Σε αντάλλαγμα τους δίνονται ανάλογα με τη δωρεά τους αποκλειστικά προνόμια, τα λεγόμενα «perks», τα οποία μπορεί να είναι δώρα, εκπτώσεις, συλλεκτικές εκδόσεις (rewards-based funding). Για τη rewards-based μορφή crowdfunding δημοφιλέστερες πλατφόρμες είναι η Indiegogo και η Kickstarter. Αυτό που θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα είναι το τι συμβαίνει με τα χρήματα που έχουν συγκεντρωθεί αν δεν επιτευχθεί ο αρχικός στόχος. Στην περίπτωση της Kickstarter υπάρχει το «all-or-none financing» που σημαίνει πως αν δε συγκεντρώσεις το 100% του ποσού που έθεσες σαν αρχικό χρηματοδοτικό στόχο,

δεν παίρνεις τίποτα και δεν μπορείς να κρατήσεις αυτά που οι backers συνεισέφεραν στην καμπάνια σου. Η Indiegogo έχει διαφορετική φιλοσοφία και σου επιτρέπει, εφόσον πληρώσεις μέχρι και 9% επί του κεφαλαίου που συγκεντρώθηκε, να κρατήσεις τα κεφάλαια που συγκεντρώθηκαν ακόμα κι αν δεν εκπληρώθηκε ο αρχικός στόχος. Ο στόχος που θέσατε στην αρχή δεν μπορεί να αλλάξει στην πορεία.

Ένας τομέας ο οποίος χρειάζεται ριζικές αλλαγές είναι αυτός της υγείας. Οι ΗΠΑ χρεοκόπησαν αρκετές φορές και η αιτία ήταν τα έξοδα υγειονομικής κάλυψης. Συνεπώς, αυτή η αναπτυσσόμενη μορφή χρηματοδότησης μπορεί να αποφέρει πολλά υποσχόμενα αποτελέσματα στην παροχή ιατρικής θεραπείας αποβάλλοντας το δυσβάσταχτο οικονομικό βάρος σε ανθρώπους που δεν πληρούν τα κριτήρια προκειμένου να λάβουν δωρεάν ιατρική κάλυψη. Η χρηματοδότηση μέσω του πλήθους μπορεί να συμβεί άμεσα μέσω δήλωσης ενδιαφέροντος σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα.

1.2. Σκοπός Διπλωματικής

Στόχος της προκείμενης εργασίας είναι να ερευνήσει και να συνδυάσει δύο διαφορετικούς τομείς, ο ένας της χρηματοδότησης και ο άλλος της υγείας, θίγοντας έτσι ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο για τη σύγχρονη κοινωνία θέμα την έλλειψη ιατρικών πόρων για την αντιμετώπιση ασθενειών και την επιρροή της ανταπόκρισης των ανθρώπων όταν γίνεται έκκληση για βοήθεια. Αυτό αποτελεί και το αντικείμενο της.

Μετά από προσεκτική μελέτη της ενδεικτικής βιβλιογραφίας και πιθανών άλλων πηγών πραγματοποιήθηκε η εξαγωγή της θεωρίας. Στη συνέχεια, ακολούθησε η καταγραφή των ευρημάτων που προέκυψαν και αναλύθηκε το θέμα ευρύτερα. Επόμενο στάδιο ήταν η Μελέτη Περίπτωσης βάσει της σχετικότητας με το θέμα και αποστάλθηκε ερωτηματολόγιο σε ένα σύνολο 51 ατόμων. Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα.

Με αυτή την εργασία επιδιώκεται η διαπίστωση του μεγέθους του προβλήματος που αφορά την ελλιπή υγειονομική φροντίδα των ασθενών σε ένα ευρύτερο πλαίσιο παγκοσμίως και ειδικότερα η ανταπόκριση του κόσμου όταν της ζητείται βοήθεια μέσα από της σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης και μέσα από την κοινοποίηση της περίπτωσης που χρήζει χρηματικής ενίσχυσης. Με άλλα λόγια ζητούμενο της εργασίας είναι ο καθορισμός του αντίκτυπου της χρηματοδότησης από το πλήθος στον τομέα της θεραπείας ασθενειών όταν ο ιατρικός κλάδος δεν ανταποκρίνεται οικονομικά.

1.3. Οργάνωση κειμένου

Η παρούσα εργασία αποτελείται από 6 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναπτύσσεται μια σύντομη εισαγωγή σχετικά με μια νέα μέθοδο χρηματοδότησης που ονομάζεται crowdfunding και πώς αυτή η μορφή χρηματοδότησης μπορεί να βοηθήσει στην κάλυψη ιατρικών εξόδων ιατρικής θεραπείας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ακολουθεί επισκόπηση και αναλυτική περιγραφή της έννοιας του crowdfunding σε διάφορους τομείς. Η ανάλυση συνοδεύεται από μια ιστορική ανασκόπηση από το χθες έως σήμερα η οποία σχετίζεται με το φαινόμενο αυτό και στηρίζεται από καταγεγραμμένα ιστορικά γεγονότα.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο θεωρητικό υπόβαθρο της παρούσας εργασίας ώστε να καταστεί κατανοητό το θέμα της. Παρατίθενται οι βασικοί ορισμοί που είναι απαραίτητοι για την πλήρη κατανόηση της θεωρίας που περιβάλλει το θέμα της διπλωματικής καθώς και την πλήρη ανάπτυξη επιμέρους θεμάτων. Ορισμοί που έχουν διατυπωθεί από ακαδημαϊκούς και στόχο έχουν την επεξήγηση και την κατανόηση της μεθόδου χρηματοδότησης μέσω του πλήθους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το πρόβλημα της οικονομικής κάλυψης των ιατρικών εξόδων στις μέρες μας, τα χαοτικά κενά τα οποία εντοπίζονται στον τομέα της υγείας. Επιπροσθέτως, θίγεται η σχέση μεταξύ ασθενή και ιατρού ή φαρμακοποιού στις μέρες μας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η σχέση μεταξύ crowdfunding και του τομέα της υγείας. Το κεφάλαιο αυτό αποσκοπεί στην αποσαφήνιση της έννοιας του crowdfunding αυτήν την φορά με αποκλειστική αναφορά στην κάλυψη ιατρικής θεραπείας και πώς μπορεί να καταστεί αυτό δυνατό.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έρευνα που διενεργήθηκε για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής εργασίας και αφορά την εφαρμογή της χρηματοδότησης μέσω του πλήθους στον τομέα της υγείας με σκοπό την διαπίστωση και καταγραφή των ωφελειών από την χρήση του παραπάνω συστήματος, τον εντοπισμό των

δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι χρήστες της μεθόδου καθώς και καθορισμός του αντίκτυπου της χρηματοδότησης από το πλήθος στον τομέα της θεραπείας ασθενειών όταν ο ιατρικός κλάδος δεν ανταποκρίνεται οικονομικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1. Επισκόπηση Βιβλιογραφίας

Η έρευνά μας έχει δύο βασικούς στόχους: να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται το φαινόμενο του crowdfunding στον τομέα της υγείας και να εκτιμήσει τα σημαντικά οικονομικά οφέλη και τους κινδύνους του crowdfunding στην αγορά υγείας. Η ερευνητική μεθοδολογία ήταν μια γρήγορη επισκόπηση αποδεικτικών στοιχείων ξένης βιβλιογραφίας, η οποία συμπληρώθηκε με στοχοθετημένα ερωτηματολόγια. Οι ερωτήσεις της βιβλιογραφικής έρευνας και των ερωτηματολογίων ενημερώθηκαν και αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τις αρχές και τις θεωρίες του crowdfunding. Εξετάστηκαν άρθρα αξιολογημένα από ομότιμους χρήστες με τη χρήση των EconLit, MEDLINE (PubMed), Embase (Ovid), Scopus και Web of Science. Χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθοι όροι αναζήτησης στις παραπάνω βάσεις δεδομένων: "crowdfund", "θεωρία", "μοντέλο", "πλατφόρμα", "ανταμοιβή", "δωρεά", "επένδυση", "μετοχή", "δάνειο", "φορέας", "ασυμμετρία πληροφόρησης", "ηθικός κίνδυνος", "αρνητική επιλογή", "σήμα", "αποτελέσματα", "όφελος", "κίνδυνος" και "πρόκληση".

Η αναζήτηση περιοριζόταν στα άρθρα που δημοσιεύτηκαν μεταξύ 2006 κυρίως έως και το έτος 2018, στα αγγλικά, καθώς και σε άρθρα περιοδικών, σχόλια, δημοσιεύσεις ή κριτικές. Μετά την αρχική συλλογή των αποτελεσμάτων αναζήτησης και την απομάκρυνση των διπλότυπων, εξαιρέθηκαν περαιτέρω τα έγγραφα που δεν επικεντρώνονταν κεντρικά στο θέμα του crowdfunding.

Μια ποικιλία βιβλιογραφίας που δεν αξιολογήθηκε από ομότιμους χρήστες ενσωματώθηκε και προσδιορίστηκε μέσω αναζήτησης Google και από παραπομπές σε βασικά κείμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ – CROWDFUNDING

Εικόνα 1: Σχηματική αναπαράσταση της χρηματοδότησης μέσω του πλήθους.

Πηγή: www.crowdfunding.com

3.1. Γενικά

Το Crowdfunding είναι η πρακτική της χρηματοδότησης ενός έργου ή μιας επιχείρησης με την αύξηση του ποσοστού των χρημάτων από ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων, συνήθως μέσω του Διαδικτύου [1]. Το Crowdfunding είναι μια μορφή crowdsourcing και εναλλακτικής χρηματοδότησης. Το 2015, μια παγκόσμια εκτίμηση συνολικού ύψους άνω των 34 δισεκατομμυρίων δολαρίων αυξήθηκε από το crowdfunding [2],[3].

Παρόλο που παρόμοιες έννοιες μπορούν επίσης να εκτελεστούν μέσω συνδρομών αλληλογραφίας, συμβάντων ωφέλειας και άλλων μεθόδων, ο όρος crowdfunding αναφέρεται σε μητρώα με διαμεσολάβηση μέσω του Διαδικτύου [4]. Αυτό το σύγχρονο μοντέλο crowdfunding βασίζεται γενικά σε τρεις τύπους συντελεστών: ο αρχισυντάκτης του έργου που προτείνει την ιδέα ή το έργο που θα χρηματοδοτηθεί, τα άτομα ή τις ομάδες που υποστηρίζουν την ιδέα και έναν μετριοπαθή οργανισμό (η «πλατφόρμα») που λειτουργεί ως διαμεσολαβητής για να επικοινωνήσει και να λανσάρει την ιδέα [5].

Το Crowdfunding χρησιμοποιήθηκε για να χρηματοδοτήσει ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών εγχειρημάτων, όπως τα καλλιτεχνικά και δημιουργικά έργα, τα ιατρικά έξοδα, τα ταξίδια ή τα προγράμματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας που προσανατολίζονται στην κοινωνία [6].

3.2. Θεμελιώδεις αρχές του crowdfunding

Μια συναλλαγή crowdfunding περιλαμβάνει τρεις βασικούς συντελεστές: ο αιτών του έργου που αναζητά τη χρηματοδότηση, οι δωρητές που προσφέρουν χρηματοδότηση και ο πάροχος πλατφόρμας που συνδέει τον ιδρυτή του έργου με τους δωρητές μέσω ενός ηλεκτρονικού φόρουμ (Kuti, 2014). Ο ιδρυτής του έργου δεν είναι ο δικαιούχος της χρηματοδότησης και μπορεί να ενεργεί ως εκπρόσωπος για άλλο άτομο. Αυτό που διαχωρίζει το crowdfunding από τους πιο παραδοσιακούς μηχανισμούς χρηματοδότησης είναι το ηλεκτρονικό φόρουμ, το οποίο παρέχει μια μοναδική και προσιτή μέθοδο που επιτρέπει στους μέσους ανθρώπους να

συμμετέχουν στη διαδικασία χρηματοδότησης και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) να αναζητούν χρηματοδότηση από εξωτερικές τράπεζες.

3.3. Ιστορική αναδρομή

Το Crowdfunding έχει μακρά ιστορία με αρκετά βαθιές ρίζες. Πρώτα απ' όλα βιβλία υπόκειντο σε crowdfunding για αιώνες: οι συγγραφείς και οι εκδότες διαφημίζουν έργα βιβλίων σε προγράμματα προεγγραφής ή συνδρομής. Το βιβλίο γράφεται και δημοσιεύεται αν αρκετοί συνδρομητές εκφράσουν την επιθυμία τους για αγορά του βιβλίου την στιγμή που θα κυκλοφορήσει. Το επιχειρησιακό μοντέλο συνδρομής δεν είναι ακριβώς crowdfunding, δεδομένου ότι η πραγματική ροή των χρημάτων ξεκινά μόνο με την άφιξη του προϊόντος. Ο κατάλογος των συνδρομητών έχει, ωστόσο, την εξουσία να δημιουργήσει την απαιτούμενη εμπιστοσύνη στους επενδυτές που απαιτείται για να διακινδυνεύσει τη δημοσίευση [8].

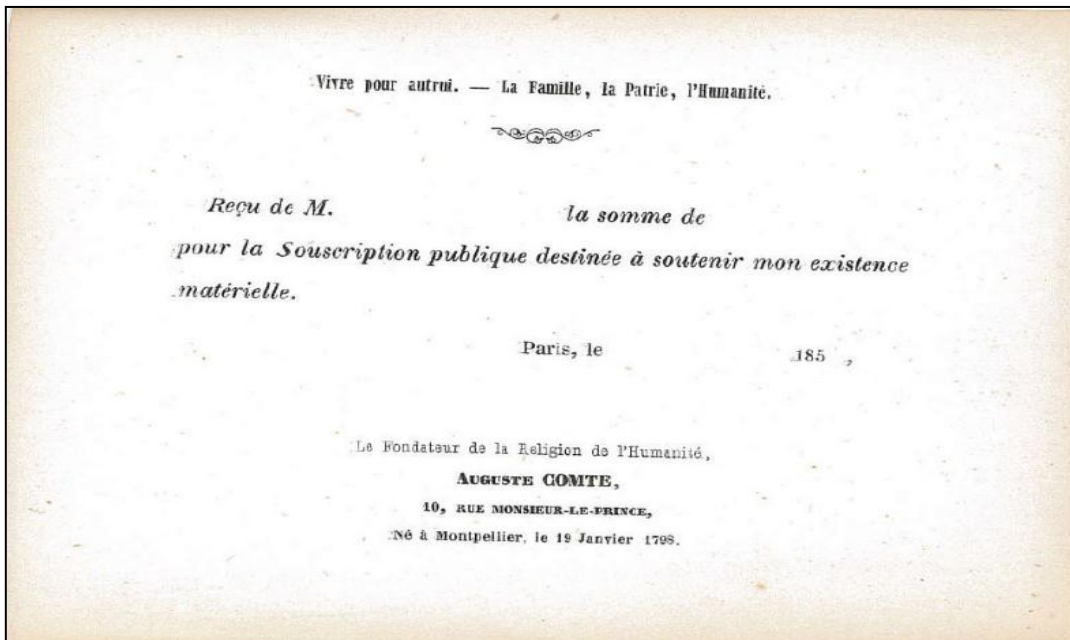
Τα πολεμικά ομόλογα είναι θεωρητικά μια μορφή συγκέντρωσης στρατιωτικών συγκρούσεων. Η εμπορική κοινότητα του Λονδίνου έσωσε την Τράπεζα της Αγγλίας τη δεκαετία του 1730 όταν οι πελάτες ζήτησαν να μετατραπούν οι λίβρες τους σε χρυσό - υποστήριζαν το νόμισμα μέχρι να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στη λίρα, συγκεντρώνοντας έτσι τα δικά τους χρήματα. Μια σαφέστερη περίπτωση σύγχρονου crowdfunding είναι το σχέδιο του Auguste Comte να εκδίδει σημειώσεις για τη δημόσια υποστήριξη της περαιτέρω εργασίας του ως φιλόσοφος. Το "*Première Circulaire Annuelle adressée par l'auteur du Système de Philosophie Positive*" δημοσιεύθηκε στις 14 Μαρτίου 1850 και πολλές από αυτές τις σημειώσεις, είτε κενές είτε με καταγεγραμμένα χρηματικά ποσά έχουν διασωθεί μέχρι και σήμερα [9]. Το συνεταιριστικό κίνημα του 19ου και του 20ού αιώνα είναι ένας ευρύτερος πρόδρομος. Δημιουργήθηκαν συλλογικές ομάδες, όπως κοινότητες ή ομάδες συμφερόντων, οι οποίες συγκέντρωναν τα εγγεγραμμένα κεφάλαια για την ανάπτυξη νέων εννοιών, προϊόντων και μέσων διανομής και παραγωγής, ιδίως στις αγροτικές περιοχές της Δυτικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής. Το 1885, όταν οι κυβερνητικές πηγές απέτυχαν να παράσχουν χρηματοδότηση για την οικοδόμηση

μιας μνημειακής βάσης για το άγαλμα της ελευθερίας, μια εκστρατεία υπό την ηγεσία μιας εφημερίδας προσέλκυσε μικρές δωρεές από 160.000 δωρητές [8].

Το Crowdfunding στο διαδίκτυο γνώρισε μεγάλη απήχηση στις κοινότητες των τεχνών και της μουσικής [10]. Η πρώτη αξιοσημείωτη παρουσία του online crowdfunding στη μουσική βιομηχανία ήταν το 1997, όταν οπαδοί ανέλαβαν μια ολόκληρη ξενάγηση στις Η.Π.Α. για το βρετανικό ροκ συγκρότημα *Marillion*, συγκεντρώνοντας 60.000 δολάρια από δωρεές μέσω μιας καμπάνιας στο Διαδίκτυο. Στη συνέχεια, χρησιμοποίησαν αυτή τη μέθοδο για να χρηματοδοτήσουν τα άλμπουμ τους [11] [12] [13]. Στη βιομηχανία του κινηματογράφου, ο συγγραφέας / σκηνοθέτης Mark Tapio Kines σχεδίασε μια ιστοσελίδα το 1997 για την πρώτη μεγάλου μήκους ταινία ξένων ανταποκριτών. Στις αρχές του 1999, είχε συγκεντρώσει πάνω από 125.000 δολάρια στο διαδίκτυο από τουλάχιστον 25 οπαδούς, παρέχοντάς του τα χρήματα για να ολοκληρώσει την ταινία του. [14] Το 2002, η εκστρατεία "*Free Blender*" ήταν ένας πρόωρος πρόδρομος λογισμικού για το crowdfunding [15], [16]. Η εκστρατεία είχε ως στόχο την ανοικτή προμήθεια του λογισμικού γραφικών υπολογιστών *Blender 3D* συλλέγοντας 100.000 δολάρια από την κοινότητα προσφέροντας επιπλέον οφέλη για δωρεά μελών. [17]

Το Crowdfunding άρχισε να κερδίζει δημοτικότητα με την κυκλοφορία του *ArtistShare* (2003) [18]. Καθώς το μοντέλο ωρίμασε, άρχισαν να εμφανίζονται περισσότερες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο όπως *Kiva* (2005), *IndieGoGo* (2008), *Kickstarter* (2009), *GoFundMe* (2010), *Microventures* (2010) και *YouCaring*(2011) [20].

Το φαινόμενο crowdfunding είναι παλαιότερο από τον όρο "crowdfunding". Σύμφωνα με το *wordspy.com*, η πρώτη καταγεγραμμένη χρήση της λέξης ήταν τον Αύγουστο του 2006 [21]

Εικόνα 2: Μια έντυπη απόδειξη 135 x 97 mm που εκδόθηκε μεταξύ 1850 και 1857. για να υποστηρίξει τον Γάλλο φιλόσοφο Auguste Comte.

Πηγή: Olaf Simons, 2016

3.4. Τύποι Crowdfunding

Το Crowdfunding Centre's τον Μάιο του 2014 εντόπισε δύο κύριους τύπους crowdfunding:

- *Ανταμοιβές για το πλήθος*: οι επιχειρηματίες προωθούν ένα προϊόν ή μια υπηρεσία για να ξεκινήσουν μια επιχειρηματική ιδέα χωρίς να χρεώνουν ή να θυσιάζουν μετοχές.
- *Κόστος μετοχικού κεφαλαίου*: ο υποστηριζόμενος λαμβάνει μετοχές μιας εταιρείας, συνήθως στα αρχικά στάδια της, σε αντάλλαγμα των ενεχυριασμένων χρημάτων [22].

3.4.1 Reward-based

Το crowdfunding με βάση την ανταμοιβή έχει χρησιμοποιηθεί για ευρύ φάσμα σκοπών, όπως η προώθηση κινηματογραφικών ταινιών, η ανάπτυξη ελεύθερου λογισμικού, η ανάπτυξη εφευρέσεων, η επιστημονική έρευνα [24] και τα πολιτικά σχέδια [25].

Πολλά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του crowdfunding που βασίζονται σε ανταμοιβές, που ονομάζονται επίσης crowdfunding χωρίς μετοχικό κεφάλαιο, έχουν εντοπιστεί από μελέτες. Σε οφέλη που βασίζονται στο crowdfunding, η χρηματοδότηση δεν βασίζεται στην τοποθεσία. Η απόσταση μεταξύ δημιουργών και επενδυτών στο *Sellaband* ήταν περίπου 3.000 μίλια όταν η πλατφόρμα εισήγαγε την κατανομή δικαιωμάτων. Η χρηματοδότηση αυτών των έργων κατανέμεται ανομοιογενώς, ενώ μερικά έργα αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής χρηματοδότησης. Επιπλέον, η χρηματοδότηση αυξάνεται καθώς ένα έργο πλησιάζει το στόχο του, ενθαρρύνοντας αυτό που κατονομάζεται "συμπεριφορά εκτροφής". Η έρευνα δείχνει επίσης ότι οι φίλοι και η οικογένεια αντιπροσωπεύουν μια μεγάλη, ή ακόμα και πλειοψηφία, μέρος της πρόωρης συλλογής κεφαλαίων. Το κεφάλαιο αυτό μπορεί να ενθαρρύνει τους επόμενους χρηματοδότες να επενδύσουν στο έργο. Ενώ η χρηματοδότηση δεν εξαρτάται από την τοποθεσία, η

παρατήρηση δείχνει ότι η χρηματοδότηση συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τις θέσεις των παραδοσιακών επιλογών χρηματοδότησης. Σε ανταμοιβή που βασίζεται crowdfunding, οι χρηματοδότες είναι συχνά πολύ αισιόδοξη για την επιστροφή των έργων και πρέπει να αναθεωρήσει τις προσδοκίες όταν οι επιστροφές δεν πληρούνται. [10]

3.4.2 Μετοχικό κεφάλαιο

Η συγκέντρωση μετοχικού κεφαλαίου είναι η συλλογική προσπάθεια των ατόμων να στηρίξουν τις προσπάθειες που έχουν ξεκινήσει άλλοι άνθρωποι ή οργανώσεις μέσω της παροχής χρηματοδότησης με τη μορφή δικαιοσύνης [26], [27]. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η νομοθεσία που αναφέρεται στον νόμο JOBS του 2012 θα επιτρέψει σε μια ευρύτερη ομάδα μικρών επενδυτών με λιγότερους περιορισμούς μετά την εφαρμογή της πράξης [28], [29]. Σε αντίθεση με το crowdfunding, το crowdfunding των μετοχών περιλαμβάνει αυξημένες "ασυμμετρίες πληροφόρησης". Ο δημιουργός πρέπει όχι μόνο να παράγει το προϊόν για το οποίο αντλεί κεφάλαια, αλλά και να δημιουργεί μετοχές μέσω της κατασκευής μιας εταιρείας [10]. Το μετοχικό κεφάλαιο, σε αντίθεση με τη συγκέντρωση δωρεών και ανταμοιβών, περιλαμβάνει την προσφορά κινητών αξιών που αξιοποιούν το δυναμικό για απόδοση της επένδυσης. Τα συνδικάτα, τα οποία εμπλέκουν πολλούς επενδυτές, ακολουθώντας τη στρατηγική ενός μόνο επικεφαλής επενδυτή, μπορούν να είναι αποτελεσματικά στη μείωση της ασυμμετρίας της πληροφορίας και στην αποφυγή της έκβασης της αποτυχίας της αγοράς που συνδέεται με το crowdfunding των ιδίων κεφαλαίων [30].

3.4.3 Λογότυπο αξίας λογισμικού

Ένα άλλο είδος crowdfunding είναι η συγκέντρωση κεφαλαίων για ένα έργο στο οποίο προσφέρεται ένα ψηφιακό ή λογισμικό με βάση το λογότυπο αξίας ως ανταμοιβή για τους χρηματοδότες, το οποίο είναι γνωστό ως αρχική προσφορά νομισμάτων . Οι μάρκες αξίας δημιουργούνται ενδογενώς από συγκεκριμένα ανοιχτά αποκεντρωμένα δίκτυα που χρησιμοποιούνται για την παροχή κινήτρων

στους υπολογιστές-πελάτες του δικτύου να καταναλώνουν περιορισμένους πόρους ηλεκτρονικών υπολογιστών για τη διατήρηση του δικτύου πρωτοκόλλων [31]. Αυτές οι μάρκες αξιών ενδέχεται να μην υπάρχουν την εποχή του πλήθους και είναι πιθανό να απαιτούν σημαντική αναπτυξιακή προσπάθεια και ενδεχόμενη απελευθέρωση λογισμικού πριν η μετοχή ανακοινωθεί και καθοριστεί η αξία αγοράς της. Παρότι τα κεφάλαια μπορούν να αντληθούν απλώς και μόνο για το λογότυπο της ίδιας αξίας, τα κεφάλαια που αντλούνται από τη συγκέντρωση κεφαλαίων μπορούν επίσης να αντιπροσωπεύουν μετοχές, ομόλογα ή ακόμη και "έδρες διακυβέρνησης" για τη χρηματοδότηση της οντότητας [32]. Παραδείγματα αποτελούν το αποκεντρωμένο λογισμικό της αγοράς Augur, το οποίο συγκέντρωσε 4 εκατομμύρια δολάρια από περισσότερους από 3500 συμμετέχοντες [32], [33], [35], [36], [37],[38]. Μερικά από τα μεγαλύτερα πλήθη που χρησιμοποιούν μάρκες το 2017 ήταν η Tezos, η οποία αύξησε τα 232 εκατομμύρια δολάρια, η Bancor που αύξησε τα 153 εκατομμύρια δολάρια και το Status η οποία αύξησε τα 102 εκατομμύρια δολάρια [39].

3.4.4 Βασισμένο στο χρέος

Το χρέος που βασίζεται στο χρέος (γνωστό και ως "peer-to-peer", "P2P", "δανεισμός στην αγορά" ή "crowdlending") προέκυψε από την ίδρυση της Zopa στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2005 [40] και στις ΗΠΑ το 2006, τις εκδηλώσεις του ClubLending και του Prosper.com [41]. Οι οφειλέτες συμπληρώνουν αίτηση ηλεκτρονικά χωρίς κάποιο αντίτιμο, και η αίτησή τους εν συνεχεία ελέγχεται και επαληθεύεται από ένα αυτοματοποιημένο σύστημα, το οποίο καθορίζει τον πιστωτικό κίνδυνο και το επιτόκιο του δανειολήπτη. Οι επενδυτές αγοράζουν τίτλους σε ένα αμοιβαίο κεφάλαιο το οποίο καθιστά τα δάνεια σε μεμονωμένους δανειολήπτες ή δέσμες δανειοληπτών. Οι επενδυτές κερδίζουν χρήματα από τόκους για τα ακάλυπτα δάνεια. Οι διαχειριστές συστημάτων κερδίζουν χρήματα λαμβάνοντας ένα ποσοστό του δανείου και ένα τέλος εξυπηρέτησης δανείου [41]. Το 2009, θεσμικοί επενδυτές μπήκαν στο χώρο δανεισμού P2P. Για παράδειγμα το 2013, η Google επένδυσε 125 εκατομμύρια δολάρια στον όμιλο δανεισμού [41]. Το 2014 στις ΗΠΑ, τα δάνεια P2P ανήλθαν σε περίπου 5 δισεκατομμύρια δολάρια [42]. Το 2014, στο Ηνωμένο

Βασίλειο, οι πλατφόρμες P2P δανείζουν στις επιχειρήσεις 749 εκατομμύρια λίρες στερλίνες, αύξηση 250% από το 2012 έως 2014 και δανεισμό λιανικών πελατών £547 εκατομμυρίων, σημειώνοντας αύξηση 108% από το 2012 έως το 2014 [43]. Τόσο στην μία όσο και στην άλλη χώρα το 2014, περίπου το 75% του συνόλου των χρημάτων που μεταφέρθηκαν μέσω του crowdfunding πέρασε από πλατφόρμες P2P [42]. Ο δανειστικός όμιλος εξελίχθηκε τον Δεκέμβριο του 2014 με αποτίμηση περίπου 9 δισεκατομμυρίων δολαρίων [41]. Το πλήθος χρέους στις Η.Π.Α. εξελίχθηκε περαιτέρω με την εφαρμογή του *Τίτλου III* του νόμου JOBS του 2016, το οποίο επιτρέπει στους μη αναγνωρισμένους επενδυτές να επενδύουν άμεσα σε ιδιωτικές επιχειρήσεις μέσω ρυθμιζόμενων πυλών χρηματοδότησης ή διαμεσολαβητών. [44]

3.4.5 Δίκη

Το αλλοδαπό δικαστήριο επιτρέπει στους ενάγοντες ή τους κατηγορούμενους να απευθύνονται ταυτόχρονα σε εκατοντάδες συνομηλικούς τους κατά τρόπο εμπιστευτικό για να λάβουν χρηματοδότηση, είτε αναζητώντας δωρεές είτε ανταμείβοντας για χρηματοδότηση. Επιτρέπει επίσης στους επενδυτές να αγοράσουν ένα μερίδιο με τον ισχυρισμό ότι έχουν χρηματοδοτήσει, γεγονός που μπορεί να τους επιτρέψει να λάβουν περισσότερα κέρδη από αυτά που έχουν επενδύσει σε περίπτωση επιτυχίας (η ανταμοιβή βασίζεται στην αποζημίωση που έλαβε ο διάδικος στο τέλος της υπόθεσής του, γνωστή ως ενδεχόμενη αμοιβή στις Ηνωμένες Πολιτείες, αμοιβή επιτυχίας στο Ηνωμένο Βασίλειο ή ποινικό αδίκημα σε πολλά συστήματα αστικού δικαίου) [45]. Η LexShares είναι μια πλατφόρμα που επιτρέπει σε διαπιστευμένους επενδυτές να επενδύσουν σε αγωγές [46].

3.4.6 Βασισμένη στη δωρεά

Εκτελώντας παράλληλα με το crowdfunding βασισμένο στη ανταμοιβή, η δωρεά βασίζεται στη δεύτερη ως η πιο συχνά χρησιμοποιούμενη μορφή crowdfunding. Η φιλανθρωπική δωρεά που βασίζεται σε crowdfunding είναι η συλλογική προσπάθεια των ατόμων να βοηθήσουν φιλανθρωπικούς σκοπούς [47]. Σε

φιλανθρωπικούς κύκλους, τα κεφάλαια αυξάνονται για φιλοσοφικούς ή φιλοπεριβαλλοντικούς σκοπούς [48]. Οι δωρητές έρχονται μαζί για να δημιουργήσουν μια διαδικτυακή κοινότητα γύρω από μια κοινή αιτία για να βοηθήσουν στην χρηματοδότηση υπηρεσιών και προγραμμάτων που αφορούν την καταπολέμηση των ζητημάτων. Η κύρια πτυχή της δωρεάς είναι ότι δεν υπάρχει ανταμοιβή για τον δότη-φιλάνθρωπο, αλλά βασίζεται στην αλτρουιστική συλλογιστική του δότη [49].

Εικόνα 3: Τέσσερις από τους έξι τύπους του crowdfunding.

Πηγή: en.wikipedia.org

3.5. Ρόλος του Crowdfunding

Οι εισροές των ατόμων στο πλήθος ενεργοποιούν τη διαδικασία crowdfunding και επηρεάζουν την τελική αξία των προσφορών ή των αποτελεσμάτων της διαδικασίας. Κάθε άτομο ενεργεί ως πράκτορας της προσφοράς, επιλέγοντας και προωθώντας τα έργα στα οποία πιστεύει. Μερικές φορές παίζουν ρόλο δωρητή προσανατολισμένο προς την παροχή βοήθειας σε κοινωνικά προγράμματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, γίνονται μέτοχοι και συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ανάπτυξη της προσφοράς. Τα άτομα διαδίδουν πληροφορίες σχετικά με τα έργα

που υποστηρίζουν στις διαδικτυακές τους κοινότητες, δημιουργώντας περαιτέρω υποστήριξη (υποψήφιοι). Το κίνητρο για τη συμμετοχή των καταναλωτών πηγάζει από το αίσθημα ότι είναι τουλάχιστον εν μέρει υπεύθυνο για την επιτυχία των πρωτοβουλιών των άλλων (επιθυμία για προστασία), προσπαθεί να αποτελέσει μέρος μιας κοινοτικής κοινωνικής πρωτοβουλίας (επιθυμία για κοινωνική συμμετοχή) και επιδιώκει μια αποπληρωμή από τη νομισματική συνεισφοράς (επιθυμία για επένδυση) [5]. Επιπλέον, τα άτομα συμμετέχουν στο crowdfunding για να δουν νέα και καινοτόμα προϊόντα ενώπιον του κοινού. Η έγκαιρη πρόσβαση συχνά επιτρέπει στους χρηματοδότες να συμμετέχουν πιο άμεσα στην ανάπτυξη του προϊόντος. Το Crowdfunding είναι επίσης ιδιαίτερα ελκυστικό για τους χρηματοδότες που είναι οικογένεια και φίλοι ενός δημιουργού. Βοηθά στη διαμεσολάβηση των όρων της οικονομικής τους συμφωνίας και στη διαχείριση των προσδοκιών κάθε ομάδας για το έργο [10].

Ένα άτομο που συμμετέχει σε πρωτοβουλίες crowdfunding τείνει να αποκαλύψει διάφορα χαρακτηριστικά: έναν καινοτόμο προσανατολισμό, ο οποίος διεγείρει την επιθυμία να δοκιμαστούν νέοι τρόποι αλληλεπίδρασης με επιχειρήσεις και άλλους καταναλωτές. κοινωνική ταύτιση με το περιεχόμενο, την αιτία ή το σχέδιο που έχει επιλεγεί για χρηματοδότηση, γεγονός που προκαλεί την επιθυμία να αποτελέσει μέρος της πρωτοβουλίας · (νομισματική) εκμετάλλευση, η οποία παρακινεί το άτομο να συμμετάσχει αναμένοντας μια πληρωμή [5], [50]. Οι πλατφόρμες crowdfunding έχουν κίνητρο να παράγουν εισόδημα, αντλώντας αξιόλογα έργα και γενναιόδωρους χρηματοδότες. Αυτές οι τοποθεσίες επιδιώκουν επίσης ευρεία προσοχή του κοινού για τα έργα και την πλατφόρμα τους [10].

Οι ιστότοποι Crowdfunding βοήθησαν εταιρείες και ιδιώτες σε όλο τον κόσμο να αντλήσουν 89 εκατομμύρια δολάρια από το κοινό το 2010, 1.47 δισεκατομμύρια δολάρια το 2011 και 2.66 δισεκατομμύρια δολάρια το 2012 – 1.6 δισεκατομμύρια δολάρια του ποσού του 2012 αυξήθηκαν στη Βόρεια Αμερική. Το 2012, δημιουργήθηκαν παγκοσμίως πάνω από ένα εκατομμύριο ατομικές εκστρατείες [52] και ο κλάδος αναμένεται να αυξηθεί σε 5,1 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ το 2013 [52] και να φτάσει το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια το 2025 [53]. Μια αναφορά

τον Μάιο του 2014, που κυκλοφόρησε από το Κέντρο Crowdfunding με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και με τίτλο "Η κατάσταση του κράτους του CrowdfundingNation", παρουσίασε στοιχεία που δείχνουν ότι το Μάρτιο του 2014 αυξήθηκαν σε περισσότερο από 60.000 δολάρια σε ωριαία βάση μέσω παγκόσμιων πρωτοβουλιών. Επίσης, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ξεκίνησαν παγκοσμίως 442 εκστρατείες crowdfunding σε καθημερινή βάση [22].

3.6. Πλατφόρμες

Το 2012, λειτουργούσαν πάνω από 450 πλατφόρμες crowdfunding [54]. Το 2015 προβλέφθηκε ότι θα υπάρξουν πάνω από 2.000 sitecrowdfunding το επόμενο έτος [55]. Οι δημιουργοί έργων πρέπει να ασκούν τη δική τους επιμέλεια για να κατανοήσουν ποια πλατφόρμα είναι η καλύτερη για χρήση ανάλογα με τον τύπο του έργου που θέλουν να ξεκινήσουν [50]. Βασικές διαφορές εντοπίζονται σε υπηρεσίες με κοινό περιεχόμενο από διαφορετικές πλατφόρμες crowdfunding [5]. Για παράδειγμα, το *CrowdCube* και οι *Seeders* είναι πλατφόρμες Διαδικτύου που επιτρέπουν στις μικρές εταιρείες να εκδίδουν μετοχές μέσω του Διαδικτύου και να λαμβάνουν σε αντάλλαγμα μικρές επενδύσεις από εγγεγραμμένους χρήστες. Από την μια πλευρά το *CrowdCube* προορίζεται για χρήστες που επενδύουν μικρά ποσά με σκοπό να αποκτούν μετοχές σε νεοϊδρυόμενες εταιρείες ενώ από την άλλη οι *Seedrs* συγκεντρώνουν τα κεφάλαια για να επενδύσουν σε νέες επιχειρήσεις, ως διορισμένος φορέας[56].

Οι εξελισσόμενες πλατφόρμες crowdfunding χρησιμεύουν ως "διαχειριστές δικτύων" με σκοπό την διαχείριση προσφορών που επιτρέπονται στην πλατφόρμα. Με τον τρόπο αυτό, δημιουργούν τα απαραίτητα οργανωτικά συστήματα και προϋποθέσεις για την ενσωμάτωση πόρων από διάφορους συμμετέχοντες [5]. Οι σχετικοί μεσολαβητές λειτουργούν ως ενδιάμεσοι κρίκοι μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης. Έτσι, γίνεται αντικατάσταση των παραδοσιακών μεσαζόντων. Παράδειγμα αποτελούν οι παραδοσιακές δισκογραφικές εταιρείες και οι επιχειρηματικοί επενδυτές. Αυτές οι πλατφόρμες συνδέουν νέους καλλιτέχνες, σχεδιαστές, πρωτοβουλίες έργων με αφοσιωμένους υποστηρικτές που πιστεύουν

στα άτομα πίσω από τα έργα, αρκετά ισχυρά ώστε να παρέχουν νομισματική στήριξη. Οι μηχανές ανάπτυξης επικεντρώνονται στην έντονη ένταξη των επενδυτών. «Αποσυνδέονται» εξαλείφοντας τη δραστηριότητα ενός παρόχου υπηρεσιών που εμπλεκόταν προηγουμένως στο δίκτυο. Οι πλατφόρμες που χρησιμοποιούν το crowdfunding αναζητούν συμμετοχές από μια κοινότητα ιδιωτών επενδυτών υψηλής καθαρότητας και να τους συνδέουν άμεσα με τους εκκινήτες των έργων.

3.7. Σημαντικές καμπάνιες

3.7.1 Πρόωρες εκστρατείες

Η ομάδα επαγγελματιών εργολάβων, εμπορικός φορέας που εκπροσωπεί τους ελεύθερους επαγγελματίες στο Ηνωμένο Βασίλειο, αυξήθηκε κατά £ 100,000 σε διάστημα δύο εβδομάδων το 1999 [57] από περίπου 2000 ελεύθερους επαγγελματίες οι οποίοι απειλούνται με κυβερνητικό μέτρο γνωστό ως IR35. Το 2004, το Electric EelShock, μια ιαπωνική ροκ μπάντα, έφερε £ 10000 από 100 οπαδούς (Samurai 100) δίνοντάς τους ως αντάλλαγμα μόνιμη παραμονή στη λίστα των επισκεπτών της μπάντας. Δύο χρόνια αργότερα, έγιναν το συγκρότημα που θα είχε την δυνατότητα να συγκεντρώσει έναν προϋπολογισμό ύψους 50.000 δολαρίων στο SellaBand[59]. Η FrannyArmstrong δημιούργησε αργότερα ένα σύστημα δωρεάς για την ταινία μεγάλου μήκους "The Age of Stupid" [60]. Πάνω από πέντε χρόνια, από τον Ιούνιο του 2004 έως τον Ιούνιο του 2009 (ημερομηνία κυκλοφορίας), αυξήθηκε κατά £ 1.500.000 [61]. Τον Δεκέμβριο του 2004, οι Γάλλοι επιχειρηματίες και παραγωγοί BenjaminPommeraud και GuillaumeColboc ξεκίνησαν μια δημόσια εκστρατεία δωρεάς στο διαδίκτυο [62] για να χρηματοδοτήσουν τη μικρή ταινία επιστημονικής φαντασίας *DemainlaVeille*. Μέσα σε ένα μήνα κατάφεραν να συγκεντρώσουν 17.000 ευρώ online τα οποία τους επέτρεψαν να γυρίσουν την ταινία τους.

3.7.2 Οι καμπάνιες με τις μεγαλύτερες αποδόσεις

Από το 2015 μέχρι σήμερα, η υψηλότερη αναφερθείσα χρηματοδότηση από ένα έργο που έχει συγκεντρωθεί μέχρι σήμερα ήταν το StarCitizen. Η εν λόγω χρηματοδότηση αν και είχε συγκεντρώσει 77 εκατομμύρια δολάρια την εποχή εκείνη και ενώ διέθετε μια πολύ υποστηρικτική ιστοσελίδα, επικρίθηκε με την κατηγορία για πιθανή απάτη [63].

Οι μετοχές της [BasicAttentionToken](#) (BAT) αξίας 35 εκατομμυρίων δολαρίων πωλήθηκαν σε λιγότερο από 30 δευτερόλεπτα.

3.7.3 Καμπάνιες εκκίνησης

Στις 17 Απριλίου του 2014, η Guardian δημοσίευσε μια λίστα με τα "20 από τα σημαντικότερα έργα" που ξεκίνησε στην πλατφόρμα Kickstarter πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης:

- Η μουσικός Amanda Palmer έφερε \$ 1.2 εκατομμύρια από 24.883 υποστηρικτές τον Ιούνιο του 2012 προκειμένου να συνθέσει ένα νέο άλμπουμ και ένα βιβλίο τέχνης.
- Ο "[CoolestCooler](#)" αύξησε συνολικά τα \$ 13.285.226 από 62.642 υποστηρικτές. [66] Το ψυγείο διέθετε ένα μπλέντερ, αδιάβροχα ηχεία Bluetooth και ένα φως LED.
- Ο Ζακ Μπράουν έφερε \$ 55.000 από 6900 υποστηρικτές το Σεπτέμβριο του 2014 με σκοπό να μαγειρέψει ένα μπολ με πατατοσαλάτα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αρχικός του στόχος ήταν μόνο \$ 10, αλλά η καμπάνια του διαδόθηκε ευρύτατα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα ο Brown αποφάσισε να οργανώσει ένα πάρτι με πάνω από 3.000 κιλά πατάτας [67].

3.8 Εφαρμογές

Το Crowdfunding διερευνάται ως ένας δυνητικός μηχανισμός χρηματοδότησης δημιουργικής εργασίας όπως το blogging και η δημοσιογραφία, η μουσική, η ανεξάρτητη ταινία [69],[70] και η χρηματοδότηση επιχειρήσεων εκκίνησης [71],[72],[73],[74.] Οι κοινοτικές εταιρείες μουσικής είναι συνήθως κερδοσκοπικοί οργανισμοί όπου «οι οπαδοί αναλαμβάνουν τον παραδοσιακό ρόλο χρηματοδότησης ενός δισκογραφικού έργου για τους καλλιτέχνες που υποστηρίζουν, χρηματοδοτώντας τη διαδικασία εγγραφής». [75] Από το πρωτοποριακό crowdfunding στη βιομηχανία του κινηματογράφου, η SpannerFilms δημοσίευσε έναν οδηγό "how to" [76]. Σύμφωνα με ένα άρθρο του Financialist το οποίο δημοσιεύθηκε στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2013, «η χρηματοδότηση ταινιών με προϋπολογισμό στην περιοχή των ΗΠΑ κυμαινόταν μεταξύ 1 και 10 εκατομμυρίων δολαρίων» και οι εκστρατείες «crowdfunding» φαίνεται πιο πιθανό να είναι επιτυχείς αν αξιοποιήσουν μια σημαντική προϋπάρχουσα βάση οπαδών για την κάλυψη ενός υπάρχοντος κενού στην αγορά[77]. Έχουν αναδυθεί καινοτόμες νέες πλατφόρμες, όπως το RocketHub, οι οποίες συνδυάζουν την παραδοσιακή χρηματοδότηση για δημιουργική δουλειά με την επωνυμία crowdsourcing βοηθώντας τους καλλιτέχνες και τους επιχειρηματίες [78].

3.8.1 Τρόφιμα και γεωργία

Έχουν προκύψει αρκετές πλατφόρμες που επιτρέπουν στους ανθρώπους να δωρίσουν ή να επενδύσουν σε ευκαιρίες σχετικές με τη διατροφή και τη γεωργία. Το AgFunder είναι μια παγκόσμια πλατφόρμα που παρέχει τόσο σε μεμονωμένους όσο και σε θεσμικούς επενδυτές πρόσβαση σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου, τόσο στην τεχνολογία της γεωργίας όσο και στις εταιρείες τεχνολογίας τροφίμων [79]. Η Cropital έχει αναπτύξει μια πλατφόρμα για να επιτρέψει στους επενδυτές να επενδύσουν σε μικροκαλλιεργητές [80] και πλατφόρμες βασισμένες σε ανταμοιβές όπως η Barnraiser επιτρέποντας στους χρήστες να υποστηρίξουν τους αγρότες καθώς και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις [81].

Η πλατφόρμα crowdfunding Pie Shell εγκαινιάστηκε το 2016 για να επικεντρωθεί αποκλειστικά στις εκστρατείες για τρόφιμα και ποτά. [82]

3.8.2 Φιλανθρωπία και Πολιτικά Έργα

Έχουν αναδυθεί ποικίλες πλατφόρμες crowdfunding που επιτρέπουν στους συνηθισμένους χρήστες του διαδικτύου να υποστηρίζουν συγκεκριμένα φιλανθρωπικά έργα χωρίς να απαιτούνται μεγάλα χρηματικά ποσά [25]. Το GlobalGiving επιτρέπει στα άτομα να περιηγούνται σε μια επιλογή μικρών έργων προτεινόμενα από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς σε όλο τον κόσμο, προσφέροντας κεφάλαια σε έργα της επιλογής τους. Οι πλατφόρμες συγκέντρωσης μικροπιστώσεων όπως το Kiva (οργάνωση) διευκολύνουν τη συγκέντρωση δανείων που διαχειρίζονται οργανισμοί μικροπιστώσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η αμερικανική μη κερδοσκοπική εταιρεία Zidisha εφαρμόζει ένα άμεσο μοντέλο δανεισμού από άτομο σε άτομο για τη χορήγηση δανείων μικροπιστώσεων για ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων με χαμηλό εισόδημα στις αναπτυσσόμενες χώρες. [83]

Το DonorsChoose.org, το οποίο ιδρύθηκε το 2000, επιτρέπει στους καθηγητές δημοσίων σχολείων στις Ηνωμένες Πολιτείες να ζητούν εξοπλισμό για τις αίθουσες διδασκαλίας τους. Τα άτομα μπορούν να δανείσουν χρήματα από προγράμματα που προτείνονται από εκπαιδευτικούς και ο οργανισμός εκπληρώνει τις ανάγκες κάθε σχολείου. Υπάρχουν επίσης αρκετοί ιστοχώροι τηλεφωνικού κέντρου, οι οποίοι δίνουν τη δυνατότητα στους φοιτητές και το προσωπικό να δημιουργούν προγράμματα και να λαμβάνουν χρηματοδότηση από αποφοίτους του πανεπιστημίου ή του ευρύτερου κοινού. Στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ οι συγκεκριμένες πλατφόρμες κέρδισαν μεγάλη δημοτικότητα με αποτέλεσμα να είναι γεγονός η πρώτη άμεση συμμετοχή των κυβερνήσεων στο φαινόμενο crowdfunding. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Spacehive χρησιμοποιείται από τον Δήμαρχο του Λονδίνου και το Συμβούλιο της πόλης του Μάντσεστερ για τη συγχρηματοδότηση πολιτικών σχεδίων εμπνευσμένα από τους πολίτες [84]. Αντιστοίχως, αναδύονται ανθρωπιστικές πρωτοβουλίες crowdfunding, στις οποίες συμμετέχουν

ανθρωπιστικές οργανώσεις, εθελοντές υποστηρίζοντας την επίλυση και την μοντελοποίηση του τρόπου κατασκευής καινοτόμων λύσεων για την ανθρωπιστική κοινότητα. Ομοίως, διεθνείς οργανισμοί όπως το Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (OCHA) ερευνούν και δημοσιεύουν σχετικά θέματα [85].

Ένα έργο crowdfunding, το iCancer, χρησιμοποιήθηκε για τη στήριξη μιας δοκιμής Φάσης 1 του AdVince, ενός αντικαρκινικού φαρμάκου το 2016. [86] [87]

3.8.3 Ακίνητα

Το real-estate crowdfunding είναι η online συγκέντρωση κεφαλαίων από επενδυτές για τη χρηματοδότηση ενυπόθηκων δανείων που εξασφαλίζονται με ακίνητη περιουσία, όπως η "αναδιάρθρωση και αναστροφή" των αναξιοπαθούντων ή εγκαταλελειμμένων ακινήτων, η άντληση κεφαλαίων για εμπορικά και οικιστικά έργα, η απόκτηση δεξαμενών υποβαθμισμένων ενυπόθηκων δανείων, και παρόμοια σημεία πώλησης ακινήτων. Οι επενδύσεις, μέσω εξειδικευμένων ηλεκτρονικών πλατφορμών στις ΗΠΑ, ολοκληρώνονται γενικά με τον τίτλο II του νόμου JOBS και περιορίζονται σε διαπιστευμένους επενδυτές. Οι πλατφόρμες προσφέρουν ελάχιστες επενδύσεις, συχνά \$ 100 - \$ 10.000 [88],[89]. Υπάρχουν πάνω από 75 πλατφόρμες crowdfunding για ακίνητα στις Ηνωμένες Πολιτείες [90]. Η ανάπτυξη του crowdfunding ακινήτων είναι μια παγκόσμια τάση. Κατά τη διάρκεια του 2014 και του 2015, έχουν δημιουργηθεί περισσότερες από 150 πλατφόρμες σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως στην Κίνα, τη Μέση Ανατολή και τη Γαλλία. Στην Ευρώπη, υπάρχει σύγκριση της συγκεκριμένης αναπτυσσόμενης βιομηχανίας με εκείνη του ηλεκτρονικού εμπορίου πριν από δέκα χρόνια [91].

Στην Ευρώπη οι απαιτήσεις προς τους επενδυτές δεν είναι τόσο υψηλές όσο στις Ηνωμένες Πολιτείες, μειώνοντας το εμπόδιο εισόδου στις επενδύσεις σε ακίνητα εν γένει [92]. Το crowdfunding των ακινήτων μπορεί να περιλαμβάνει διάφορους τύπους έργων από εμπορικές έως οικιστικές εξελίξεις, ευκαιρίες κέρδους σχεδιασμού, οικοδόμηση (κοινωνική στέγαση) και πολλά άλλα. Η έκθεση του Κέντρου Εναλλακτικών Οικονομικών του Κέμπριτζ απευθύνεται τόσο στον

κτηματομεσιτικό όμιλο όσο και στον ομότιμο δανεισμό από ομότιμους (ακίνητα) στο Ηνωμένο Βασίλειο.

3.8.4 Έκθεση σε πνευματική ιδιοκτησία

Μία από τις προκλήσεις της απόσπασης νέων ιδεών στις περιοχές crowdfunding είναι η πιθανότητα της απώλειας πνευματικής ιδιοκτησίας (IP) από τους ίδιους τους δικτυακούς τόπους. Με την δημοσίευση μιας ιδέας η πιθανότητα απομίμησής της είναι μεγάλη. Όπως ο SlavaRubin, ιδρυτής της IndieGoGo, δήλωσε: "Ζητάμε συνεχώς," Πώς με προστατεύετε από κάποιον που κλέβει την ιδέα μου; " Δεν είμαστε υπεύθυνοι για τίποτα από αυτά τα πράγματα. "[94] Οι υποστηρικτές του Inventor, όπως ο Simon Brown, ιδρυτής της United Innovation Association με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, δηλώνουν πως οι ιδέες μπορούν να προστατευθούν σε χώρους crowdfunding μέσω της έγκαιρης υποβολής αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας, της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των εμπορικών σημάτων, καθώς και μια νέα μορφή προστασίας ιδεών που υποστηρίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας με όνομα CreativeBarcode [95].

3.8.5 Επιστήμη

Έχουν επίσης αναδειχτεί αρκετές πλατφόρμες που ειδικεύονται στο crowdfunding επιστημονικών έργων, όπως το experiment.com, και το OpenSourceScience Project [96]. Στην επιστημονική κοινότητα, οι νέες αυτές δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας παρατηρούνται αμφίβολα. Οι υποστηρικτές του crowdfunding για την επιστήμη υπογραμμίζουν ότι επιτρέπει στους νέους επιστήμονες να υποβάλλουν αίτηση για τα δικά τους έργα νωρίς, ότι υποχρεώνει τους επιστήμονες να επικοινωνούν σαφώς και συνολικά με ένα ευρύτερο κοινό, ώστε να μετριαστούν τα προβλήματα των καθιερωμένων συστημάτων χρηματοδότησης που θεωρούνται συμβατικά, mainstream έργα και αντικατάστασή τους με την χρηματοδότηση της επιστήμης [97]. Με τη σειρά τους, οι επικριτές ανησυχούν για τον ποιοτικό έλεγχο στις πλατφόρμες crowdfunding. Εάν οι μη επιστήμονες είχαν τη δυνατότητα να

λάβουν αποφάσεις χρηματοδότησης, θα ήταν πιο πιθανό να χρηματοδοτηθεί η "επιστήμη panda", δηλαδή η έρευνα με ευρεία με απουσία επιστημονικής ουσίας [98.] Οι αρχικές μελέτες διαπίστωσαν ότι το crowdfunding χρησιμοποιείται στην επιστήμη, κυρίως από νέους ερευνητές για τη χρηματοδότηση μικρών μερών των έργων τους αποφέροντας υψηλά ποσοστά επιτυχίας. Ταυτόχρονα, η επιτυχία της χρηματοδότησης φαίνεται να επηρεάζεται έντονα από μη επιστημονικούς παράγοντες όπως το χιούμορ, οι απεικονίσεις ή η ευκολία και η ασφάλεια της πληρωμής [99].

3.8.6 Δημοσιογραφία

Προκειμένου να χρηματοδοτηθούν εκδόσεις σε έντυπη μορφή, οι δημοσιογράφοι αναζητούν βοήθεια στο crowdfunding. Το Crowdfunding επιτρέπει σε μικρές νεοσύστατες επιχειρήσεις και σε μεμονωμένους δημοσιογράφους να χρηματοδοτούν το έργο τους χωρίς τη θεσμική βοήθεια μεγάλων δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων. Οι ιστορίες παρουσιάζονται δημόσια χρησιμοποιώντας πλατφόρμες crowdfunding όπως Kickstarter, Indiegogo ή Spot.us. Τα κεφάλαια που συλλέγονται από το crowdsourcing μπορούν να χρησιμοποιηθούν για έξοδα μετακίνησης ή για την αγορά εξοπλισμού. Το Crowdfunding στη δημοσιογραφία μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως ένας τρόπος για να επιτρέψει στο κοινό να συμμετάσχει στην παραγωγή ειδήσεων και στη δημιουργία μιας συμμετοχικής κουλτούρας [100]. Παρόλο που αποφασίζει ποιες ιστορίες δημοσιεύονται-ένας ρόλος που παραδοσιακά ανήκει στους συντάκτες σε πιο καθιερωμένες δημοσιεύσεις-το crowdfunding μπορεί να δώσει στο κοινό την ευκαιρία να παράσχει τη συμβολή του για να αποφασίσει ποιες ιστορίες θα εκδίδονται. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της χρηματοδότησης ορισμένων δημοσιογράφων. Η δωρεά μπορεί να θεωρηθεί ως πράξη που «δεσμεύει» τους δημοσιογράφους και τους αναγνώστες τους διότι οι αναγνώστες εκφράζουν ενδιαφέρον τους για τους δημοσιογράφους γεγονός που αποτελεί προσωπικό κίνητρο των τελευταίων [101].

Το Spot.us, το οποίο έκλεισε τον Φεβρουάριο του 2015, ήταν μια πλατφόρμα crowdfunding που προοριζόταν ειδικά για τη δημοσιογραφία [100], [102]. Ο

ιστότοπος επιτρέπει στους αναγνώστες, στους μεμονωμένους δωρητές, στους καταγεγραμμένους δημοσιογράφους Spot.us ή σε ειδησεογραφικούς οργανισμούς να χρηματοδοτούν ή να δωρίζουν ταλέντα σε ένα βήμα της επιλογής τους. Ενώ οι χρηματοδότες δεν συμμετέχουν κανονικά στον εκδοτικό έλεγχο, η Spot.us επέτρεψε στους δωρητές ή στα «μέλη της κοινότητας» να συμμετάσχουν στη συν-δημιουργία μιας ιστορίας. Αυτό τους έδωσε τη δυνατότητα να επεξεργάζονται άρθρα, να υποβάλλουν φωτογραφίες ή να μοιράζονται πληροφορίες [101]. Σύμφωνα με μια ανάλυση από το Public Insight Network, το Spot.us δεν ήταν βιώσιμο για ποικίλους λόγους. Πολλοί συνεισφέροντες δεν επέστρεφαν δωρητές και συχνά τα σχέδια χρηματοδοτήθηκαν από την οικογένεια και τους φίλους. Δωρεές για έργα δημοσιογραφίας αντιστοιχούσαν σε 13% των 2.8 δισεκατομμυρίων δολαρίων που αυξήθηκαν το 2013 [103].

Οι μεγαλύτερες πλατφόρμες crowdfunding, όπως το Indiegogo ή το Kickstarter, οι οποίες δεν υπόκεινται αποκλειστικά στη δημοσιογραφία, μπορούν να κερδίσουν περισσότερη επιτυχία για έργα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι μεγάλης κλίμακας πλατφόρμες μπορούν να επιτρέψουν στους δημοσιογράφους να προσεγγίσουν νέα ακροατήρια. Το 2017, 2,3 εκατομμύρια από τους 7,9 εκατομμύρια χρήστες του Kickstarter είχαν δωρίσει περισσότερα από ένα έργα.

Παραδοσιακά, οι δημοσιογράφοι δεν συμμετέχουν στη διαφήμιση και το μάρκετινγκ. Το Crowdfunding σημαίνει ότι οι δημοσιογράφοι προσελκύουν χρηματοδότες ενώ προσπαθούν να παραμείνουν ανεξάρτητοι, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση. Επομένως, η άμεση συμμετοχή σε οικονομικές πτυχές θέτει υπό αμφισβήτηση την δημοσιογραφική ακεραιότητα και την δημοσιογραφική αντικειμενικότητα. Αυτό οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι οι δημοσιογράφοι μπορεί να αισθάνονται κάποια πίεση ή "αίσθηση ευθύνης" προς τους χρηματοδότες που υποστηρίζουν ένα συγκεκριμένο έργο [100]. Το Crowdfunding δημιουργεί ένα δυσδιάκριτο όριο ανάμεσα στην επαγγελματική και τη μη επαγγελματική δημοσιογραφία, διότι αν δημιουργηθεί αρκετό ενδιαφέρον, μπορεί κανείς να δημοσιεύσει τη δουλειά του [104].

3.8.7 Διεθνής ανάπτυξη

Υποβόσκει η ελπίδα πως το crowdfunding έχει δυνατότητες ως εργαλείο ανοικτό για χρήση από ομάδες ανθρώπων που παραδοσιακά περιθωριοποιούνται. Η Παγκόσμια Τράπεζα δημοσίευσε μια έκθεση με τίτλο «Το δυναμικό του Crowdfunding για τον αναπτυσσόμενο κόσμο», το οποίο δηλώνει ότι «ενώ το crowdfunding εξακολουθεί να είναι σε μεγάλο βαθμό ανεπτυγμένο παγκόσμιο φαινόμενο, με την υποστήριξη κυβερνήσεων και αναπτυξιακών οργανώσεων θα μπορούσε να γίνει χρήσιμο εργαλείο και στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Σημαντικές δεξαμενές επιχειρηματικού ταλέντου, δραστηριότητας και κεφαλαίου βρίσκονται σε αδράνεια σε πολλές αναδυόμενες οικονομίες . Οι επενδύσεις Crowdfunding και crowdfund έχουν πολυποίκιλους ρόλους στο επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον του αναπτυσσόμενου κόσμου [105].

3.8.8 Νομικές εξελίξεις

Καθώς επεκτάθηκε η δημοτικότητα του crowdfunding, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, οι κρατικές κυβερνήσεις και το Κογκρέσο ανταποκρίθηκαν με τη θέσπιση και τον περιορισμό πολλών εξαιρέσεων για την αύξηση κεφαλαίου, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης. Αρχικά, ο νόμος περί χρεογράφων του 1933 απαγόρευσε στις εταιρείες να ζητούν κεφάλαια από το ευρύ κοινό για ιδιωτικές προσφορές. Ωστόσο, ο Πρόεδρος Ομπάμα υπέγραψε τον νόμο της Jumpstart για τις Μικρές Επιχειρήσεις (νόμος JOBS) στις 5 Απριλίου 2012, ο οποίος απάλειψε την απαγόρευση των γενικών δραστηριοτήτων προτροπής για τους εκδότες που επωφελούνται από μια νέα εξαίρεση που ονομάζεται «άρθρο 506 (γ)». Μια εταιρεία μπορεί τώρα να ζητήσει, να διαφημίσει μια προσφορά και να εξακολουθήσει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της εξαίρεσης εάν:

- Οι επενδυτές στην προσφορά είναι όλοι διαπιστευμένοι επενδυτές.
- Η εταιρεία λαμβάνει εύλογα μέτρα για να επαληθεύσει ότι οι επενδυτές είναι διαπιστευμένοι επενδυτές, οι οποίοι θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν

ανασκόπηση εγγράφων, όπως W-2s, φορολογικές δηλώσεις, τραπεζικές και χρηματιστηριακές δηλώσεις, πιστωτικές εκθέσεις και τα παρόμοια.

Μια άλλη αλλαγή ήταν η τροποποίηση του άρθρου 147 του Κανονισμού SEC. Το άρθρο 3 (α) (11) του νόμου περί κινητών αξιών επιτρέπει την απεριόριστη άντληση κεφαλαίων από επενδυτές σε ένα μόνο κράτος μέσω ενδοκρατικής απαλλαγής. Ωστόσο, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (SEC) δημιούργησε τον κανόνα 147 με ορισμένες απαιτήσεις για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης. Παραδείγματος χάριν, επιτρέπεται η ενδοκρατική προσέλκυση, αλλά μια μοναδική εκτός προσφοράς κρατική προσφορά θα μπορούσε να καταστρέψει την εξαίρεση. Επιπρόσθετα, ο εκδότης υποχρεώθηκε να ενσωματωθεί και να ασκεί τις δραστηριότητές του στην ίδια κατάσταση της ενδοκρατικής προσφοράς. Με την επέκταση των διακρατικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων λόγω του διαδικτύου, έγινε δύσκολο για τις επιχειρήσεις να συμμορφωθούν με την απαλλαγή. Ως εκ τούτου, στις 26 Οκτωβρίου 2016 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ενέκρινε το άρθρο 147 (α) που απάλειψε πολλούς από τους περιορισμούς για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ασκούν τις δραστηριότητές τους και να έχουν την κύρια έδρα τους στο κράτος όπου πωλείται η προσφορά, και όχι απαραίτητα εκείνες που προσφέρονται βάσει του προηγούμενου κανόνα [107].

3.9 Οφέλη και κίνδυνοι

3.9.1 Οφέλη για τον δημιουργό

Οι εκστρατείες Crowdfunding παρέχουν στους παραγωγούς ένα πλήθος πλεονεκτημάτων πέραν των αυστηρών οικονομικών κερδών [108]. Τα ακόλουθα είναι μη οικονομικά οφέλη από το crowdfunding.

- Το προφίλ - ένα συναρπαστικό έργο μπορεί να αυξήσει το προφίλ του παραγωγού και να δώσει ώθηση στη φήμη του.

- Το μάρκετινγκ - οι εκκινητές των έργων μπορούν να δείξουν ότι υπάρχει κοινό και αγορά για το έργο τους. Στην περίπτωση μιας ανεπιτυχούς καμπάνιας, παρέχει καλή ανταπόκριση στην αγορά.
- Συμμετοχή κοινού - το crowdfunding δημιουργεί ένα φόρουμ όπου οι εκκινητές του έργου μπορούν να ασχοληθούν με το κοινό τους. Το κοινό μπορεί να συμμετάσχει στη διαδικασία παραγωγής με την ακόλουθη πρόοδο μέσω ενημερώσεων από τους δημιουργούς και ανταλλαγής σχολίων μέσω σχολίων στη σελίδα crowdfunding του έργου.
- Ανατροφοδότηση - η προσφορά προ-απελευθέρωσης πρόσβασης στο περιεχόμενο ή η ευκαιρία για δοκιμή περιεχομένου για υποστηρικτές έργων ως μέρος των κινήτρων χρηματοδότησης παρέχει στους αρχάριους του έργου άμεση πρόσβαση σε καλές ανατροφοδοτήσεις δοκιμής αγοράς.

Υπάρχουν επίσης οικονομικά οφέλη για τον δημιουργό. Το crowdfunding επιτρέπει στους δημιουργούς να αποκτήσουν χαμηλού κόστους κεφάλαια. Παραδοσιακά, ο δημιουργός θα πρέπει να εξετάσει "προσωπική αποταμίευση, δάνεια εγχώριας δικαιοσύνης, προσωπικές πιστωτικές κάρτες, φίλους και μέλη της οικογένειας, επενδυτές αγγέλων και επιχειρηματίες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών". Με το crowdfunding, οι δημιουργοί μπορούν να βρουν χρηματοδότες από όλο τον κόσμο, να πουλήσουν τόσο το προϊόν τους όσο και το μετοχικό τους κεφάλαιο και να επωφεληθούν από την αυξημένη ροή πληροφοριών. Επιπλέον, το crowdfunding που υποστηρίζει την προ-αγορά επιτρέπει στους δημιουργούς να αποκτήσουν έγκαιρη ανατροφοδότηση σχετικά με το προϊόν [10]. Οι υποστηρικτές της προσέγγισης του crowdfunding υποστηρίζουν ότι επιτρέπει καλές ιδέες που δεν ταιριάζουν με το πρότυπο που απαιτείται από τους συμβατικούς χρηματοδότες για να σπάσουν και να προσελκύσουν μετρητά μέσα από τη σοφία του πλήθους. Εάν επιτευχθεί αυτή η "έλξη", όχι μόνο η επιχείρηση μπορεί να εξασφαλίσει χρηματοδότηση για την έναρξη των εργασιών της, αλλά μπορεί επίσης να εξασφαλίσει την απόδειξη από δυνητικούς πελάτες και να επωφεληθεί από την προώθηση από στόμα σε στόμα προκειμένου να επιτύχει το στόχο της συγκέντρωσης κεφαλαίων[109]. Ένα άλλο πιθανό θετικό αποτέλεσμα είναι η τάση

των ομάδων να "παράγουν μια ακριβή συνολική πρόβλεψη" σχετικά με τα αποτελέσματα της αγοράς, όπως τα εντόπισε ο συγγραφέας James Surowiecki στο βιβλίο του *"The Wisdom of Crowds"*, θέτοντας έτσι οικονομική υποστήριξη πίσω από επιχειρήσεις που είναι πιθανόν να επιτύχουν.

Οι υποστηρικτές επίσης εντοπίζουν ένα πιθανό αποτέλεσμα του crowdfunding ως εκθετική αύξηση του διαθέσιμου επιχειρηματικού κεφαλαίου. Μια έκθεση αναφέρει ότι εάν κάθε αμερικανική οικογένεια έδινε το 1% των επενδύσιμων περιουσιακών στοιχείων της στο κοινόχρηστο κεφάλαιο, 300 δισεκατομμύρια δολάρια (μια αύξηση 10X) θα εισέλθουν σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου [110]. Οι υποστηρικτές αναφέρουν επίσης ότι ένα όφελος για τις εταιρείες που λαμβάνουν υποστήριξη από το crowdfunding είναι ότι διατηρούν τον έλεγχο των λειτουργιών τους, καθώς τα δικαιώματα ψήφου δεν μεταφέρονται μαζί με την κυριότητα του crowdfunding. Στο πλαίσιο της αντίδρασής του στην αντιπαράθεση με την Amanda Palmer Kickstarter, ο Albin εξέφρασε τις υποστηρικτικές του απόψεις για το crowdfunding για τους μουσικούς, εξηγώντας: "Έχω πει πολλές φορές ότι νομίζω πως είναι μέρος των νέων συγκροτημάτων και του κοινού τους που αλληλεπιδρούν, να είναι ένας φανταστικός πόρος, επιτρέποντας στις μπάντες να κάνουν πράγματα ουσιαστικά σε συνεργασία με το ακροατήριό τους." Ο Albin περιέγραψε την έννοια του crowdfunding ως "αρκετά εκπληκτικό" [111].

3.9.2 Κίνδυνοι και εμπόδια για τον δημιουργό

Το Crowdfunding έρχεται επίσης με διάφορους πιθανούς κινδύνους ή εμπόδια [112]. Για τον δημιουργό, καθώς και για τον επενδυτή, οι μελέτες δείχνουν ότι το crowdfunding περιέχει "υψηλά επίπεδα κινδύνου, αβεβαιότητας και ασυμμετρίας πληροφόρησης" [10].

- Φήμη - η μη εκπλήρωση των στόχων της καμπάνιας ή η δημιουργία συμφερόντων οδηγεί σε δημόσια αποτυχία. Η επίτευξη οικονομικών στόχων και η επιτυχής συγκέντρωση ουσιαστικής δημόσιας υποστήριξης, αλλά η

αδυναμία να υλοποιήσει ένα έργο για κάποιο λόγο μπορεί να επηρεάσει σοβαρά τη φήμη του.

- IP προστασία - πολλοί προγραμματιστές Interactive DigitalMedia και κατασκευαστές περιεχομένου διστάζουν να ανακοινώνουν δημοσίως τις λεπτομέρειες ενός έργου πριν από την παραγωγή λόγω ανησυχιών για την κλοπή ιδεών και την προστασία του IP από λογοκλοπή [112]. Οι δημιουργοί που εμπλέκονται σε crowdfunding υποχρεούνται να κυκλοφορήσουν το προϊόν τους στο κοινό σε πρώιμα στάδια χρηματοδότησης και ανάπτυξης, εκθέτοντας τον κίνδυνο αντιγραφής από ανταγωνιστές [10].
- Η εξάντληση των δωρητών - υπάρχει κίνδυνος, εάν το ίδιο δίκτυο υποστηρικτών φτάσει σε πολλές περιπτώσεις, το δίκτυο αυτό θα σταματήσει τελικά να παρέχει την απαραίτητη υποστήριξη.
- Ο φόβος του κοινού για κατάχρηση - ανησυχία μεταξύ των υποστηρικτών ότι χωρίς ρυθμιστικό πλαίσιο, η πιθανότητα απάτης ή κατάχρησης κεφαλαίων είναι υψηλή. Η ανησυχία μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στη δημόσια δέσμευση.
- Έλλειψη συμμετοχής - Φαίνεται ότι ορισμένες ιστορίες είναι πιο πιθανό να πάρουν περισσότερες από άλλες βασισμένες στην ιστορία. είναι εύκολο να λάβετε υποστήριξη εάν "πείτε ακριβώς μια ιστορία." [113].

Για την αγορά μετοχών μέσω του crowdfunding, διεξήχθη έρευνα στην κοινωνική ψυχολογία που δείχνει ότι, όπως και σε όλες τις επενδύσεις, οι άνθρωποι δεν δίδουν πάντοτε τη δέουσα επιμέλεια για να καθορίσουν εάν πρόκειται για μια υγιή επένδυση πριν από την επένδυση, γεγονός που οδηγεί στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων βασισμένη σε συναισθήματα και όχι οικονομική λογική [114]. Με τη χρήση του crowdfunding, οι δημιουργοί παραιτούνται επίσης από την πιθανή υποστήριξη και αξία που ένας μοναδικός επενδυτής ή επιχειρηματίας κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου μπορεί να προσφέρει. Ομοίως, το crowdfunding απαιτεί από τους δημιουργούς να διαχειρίζονται τους επενδυτές τους. Αυτό μπορεί να είναι χρονοβόρο και οικονομικό, καθώς αυξάνεται ο αριθμός των επενδυτών στο πλήθος

[10]. Το Crowdfunding προσελκύει πλήθος: επενδυτές και άλλους ενδιαφερόμενους παρατηρητές που παρακολουθούν την πρόοδο ή την έλλειψη προόδου ενός έργου. Μερικές φορές αποδεικνύεται ευκολότερο να συγκεντρωθούν τα χρήματα για ένα έργο παρά να επιτευχθεί επιτυχία. Η διαχείριση των επικοινωνιών με μεγάλο αριθμό ενδεχομένως απογοητευμένων επενδυτών και υποστηρικτών μπορεί να είναι ένα σημαντικό και ενδεχομένως εκτροπικό καθήκον [115].

3.9.3 Οφέλη για τον επενδυτή

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μια καλά ρυθμισμένη πλατφόρμα crowdfunding μπορεί να προσφέρει ελκυστικές αποδόσεις για τους επενδυτές:

Crowdfunding Μειώνει το κόστος - Οι πλατφόρμες μειώνουν το κόστος αναζήτησης και συναλλαγής, γεγονός που επιτρέπει μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά. Πολλοί μεμονωμένοι επενδυτές θα είχαν διαφορετικά δύσκολο χρόνο να επενδύσουν σε εταιρείες πρώιμης φάσης λόγω της δυσκολίας να εντοπίσουν άμεσα μια εταιρεία και του υψηλού κόστους συμμετοχής σε έναν όμιλο αγγέλου ή μέσω μιας επαγγελματικής επιχείρησης επιχειρηματικού κινδύνου.

Η σημερινή επένδυση σε πρώιμο στάδιο δεν είναι αποτελεσματική - Οι επιχειρήσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου συχνά παραμελούν τον καταναλωτικό τομέα και επικεντρώνονται κυρίως στις εταιρείες υψηλής τεχνολογίας. Η Crowdfunding ανοίγει μερικές από αυτές τις παραμελημένες αγορές σε μεμονωμένους επενδυτές. Το Crowdfunding δεν έχει νόημα σε κάθε κλάδο, αλλά για ορισμένους, όπως το λιανικό εμπόριο και τον καταναλωτή, το κάνει.

Αξία νέων επενδυτών - Ένας άλλος λόγος για τον οποίο το crowdfunding είναι ελκυστικό είναι ότι οι επενδυτές προσθέτουν αξία σε εταιρείες. Δρουν ως υποστηρικτές μάρκας και μπορούν ακόμη να χρησιμοποιηθούν ως ομάδα εστίασης. Η Crowdfunding επιτρέπει στους μεμονωμένους επενδυτές να αποτελούν πολύτιμο μέρος της εταιρείας στην οποία επενδύουν [117].

3.9.4 Κίνδυνοι για τον επενδυτή

Στις πλατφόρμες crowdfunding, το πρόβλημα της ασυμμετρίας των πληροφοριών επιδεινώνεται λόγω της μειωμένης ικανότητας του επενδυτή να επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια [30]. Οι επενδύσεις σε πρώιμο στάδιο είναι συνήθως επικεντρωμένες σε συγκεκριμένες τοποθεσίες, καθώς το κόστος της διεξαγωγής της δέουσας επιμέλειας πριν από τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων και το κόστος παρακολούθησης μετά την επένδυση αυξάνουν συναρτήσεως της απόστασης. Ωστόσο, αυτή η τάση δεν παρατηρείται στις πλατφόρμες crowdfunding - οι πλατφόρμες αυτές δεν περιορίζονται γεωγραφικά και φέρνουν τους επενδυτές από κάθε σημείο του πλανήτη κοντά [29], [118]. Στις πλατφόρμες οι οποίες δεν βασίζονται σε μετοχές ή ανταμοιβές, οι επενδυτές προσπαθούν να μετριάσουν αυτόν τον κίνδυνο χρησιμοποιώντας το ποσό των συγκεντρωμένων κεφαλαίων ως σήμα απόδοσης ή ποιότητας. Στις πλατφόρμες που βασίζονται σε μετοχές, τα συνδικάτα του crowdfunding μειώνουν την ασυμμετρία των πληροφοριών μέσω διπλών καναλιών - μέσω της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου και της καλύτερης δέουσας επιμέλειας όπως στην περίπτωση των επενδύσεων σε πρώιμο στάδιο εκτός σύνδεσης. Επιπροσθέτως, οι εν λόγω πλατφόρμες παρέχουν στους μεγαλύτερους επενδυτές περισσότερες πληροφορίες και καλύτερα δίκτυα να οδηγούν πλήθη υποστηρικτών προκειμένου να πάρουν επενδυτικές αποφάσεις [30].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΛΕΙΠΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

4.1 Γενικά

Το επάγγελμα του φαρμακοποιού έχει εξελιχθεί από τη συμβατική και παραδοσιακή βάση του φαρμάκου σε μια προηγμένη θέση με επίκεντρο τον ασθενή όλα αυτά τα χρόνια. Τον περασμένο αιώνα, οι φαρμακοποιοί ασχολούνταν περισσότερο με τη σύνθεση και την παρασκευή φαρμάκων, αλλά ο ρόλος αυτός έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές με την πάροδο του χρόνου. Αυτή η πρόοδος στο ρόλο του φαρμακοποιού απαιτεί την ένταξή του στην ευρύτερη ομάδα υγείας καθώς εργάζονται για την παροχή καλύτερης υγειονομικής περίθαλψης στους ασθενείς, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας. Για να ταιριάζει, ο ρόλος των σημερινών φαρμακοποιών πρέπει να επεκταθεί ώστε να συμπεριλάβει την έννοια της φαρμακευτικής φροντίδας, καθιστώντας τον φαρμακοποιό επαγγελματία υγείας αντί για πωλητή σκευασμάτων σε μια εμπορική επιχείρηση. Ως εκ τούτου, οι σχολές εκπαίδευσης φαρμακοποιών οφείλουν να προετοιμάσουν ένα πρόγραμμα το οποίο να συμπεριλαμβάνει τον μεταβαλλόμενο ρόλο του φαρμακοποιού. Η εκπαίδευση θα πρέπει να παρέχει ικανότητα κριτικής σκέψης, να βελτιώνει τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και τη λήψη αποφάσεων κατά τη διάρκεια της φαρμακοθεραπείας. Ο μαθητής θα πρέπει να εκπαιδεύεται ώστε να αποκτήσει επαρκή κατάρτιση στη δημιουργία, τη μετάδοση και την εφαρμογή νέων γνώσεων βασισμένων στην έρευνα αιχμής στις φαρμακευτικές, κοινωνικές και κλινικές επιστήμες · να συνεργαστεί με άλλους επαγγελματίες στον τομέα της υγείας και να μάθει να βελτιώνει την ποιότητα ζωής μέσω της βελτίωσης της υγείας για τους ανθρώπους της τοπικής κοινωνίας καθώς και για την παγκόσμια κοινότητα.

4.2 Φαρμακευτική φροντίδα

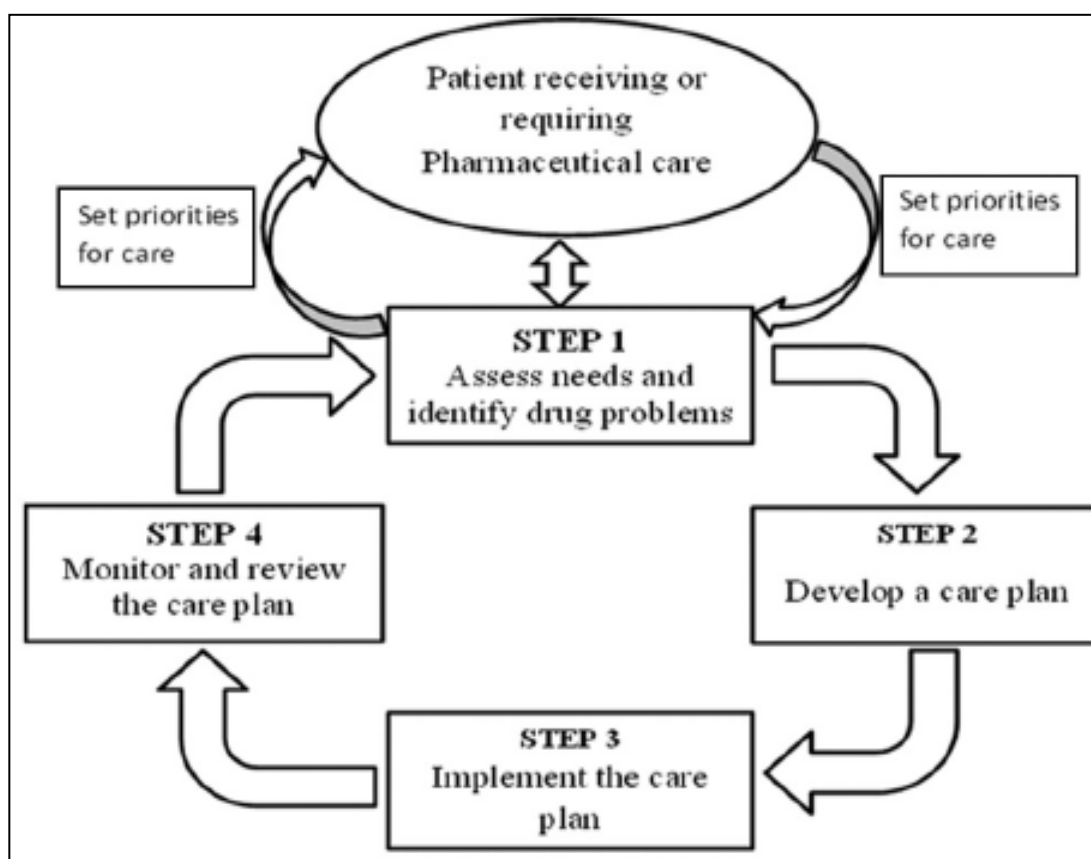
Σε παγκόσμιο επίπεδο, υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης σε σχέση με την ποιότητά τους και τις διαδικασίες τους, και αυτό αποδείχθηκε συγκεκριμένα στην πρακτική της στο χώρο του φαρμακείου. Ο παραδοσιακός ρόλος του φαρμακοποιού που εμπλέκεται στην παρασκευή, διανομή και πώληση φαρμάκων δεν είναι πλέον επαρκής. Αυτό σηματοδοτεί τη μετατόπιση της πρακτικής στη φαρμακοβιομηχανία

από προσανατολισμένο-φάρμακο ως προϊόν προς προσανατολισμένο-φάρμακο στον ασθενή. Η νέα προσέγγιση έλαβε το όνομα ως φαρμακευτική περίθαλψη. Ο γενικότερα αποδεκτός ορισμός αυτής της νέας προσέγγισης είναι: *"Η φαρμακευτική φροντίδα είναι η υπεύθυνη παροχή φαρμακευτικής θεραπείας με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής ενός ασθενούς"* [119]. Με την υιοθέτηση του ορισμού αυτού το 1998, η Διεθνής Ομοσπονδία Φαρμάκων (FIP) πρόσθεσε μια σημαντική τροποποίηση: *«Επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων που βελτιώνουν ή διατηρούν την ποιότητα ζωής ενός ασθενούς»*.

Ο στόχος της φαρμακευτικής φροντίδας είναι να βελτιστοποιήσει την ποιότητα ζωής του ασθενούς και να επιτύχει θετικές κλινικές εκβάσεις, μέσα στα πλαίσια ρεαλιστικών οικονομικών δαπανών. Για να εκπληρώσει αυτήν την υποχρέωση, ο φαρμακοποιός πρέπει να αναλάβει πολλές διαφορετικές λειτουργίες. Η ιδέα του φαρμακοποιού *«εφτά-αστέρων»*, όπως αποκαλέστηκε, που εισήχθη από την Π.Ο.Υ. και υιοθετήθηκε από το FIP το 2000 στην πολιτική δήλωσή του για την ορθή πρακτική εκπαίδευσης φαρμακοποιών, απεικονίζει τον φαρμακοποιό ως φροντιστή, φορέα επικοινωνίας, υπεύθυνο λήψης αποφάσεων, δάσκαλο, ερευνητή, δια βίου μάθησης, αρχηγού και διευθυντή [120].

Οι ασθενείς χρειάζονται τις υπηρεσίες φαρμακοποιού κατά το χρόνο που λαμβάνουν υγειονομική περίθαλψη. Η επιτυχής φαρμακοθεραπεία είναι επικεντρωμένη σε κάθε ασθενή. Περιλαμβάνει μεμονωμένες αποφάσεις

φαρμακευτικής θεραπείας, επιτυγχάνοντας μια συμφωνία μεταξύ του ασθενούς και του παρόχου υγειονομικής περίθαλψης σχετικά με το θεραπευτικό αποτέλεσμα - τη θεραπεία μιας νόσου, την εξάλειψη ή τη μείωση των συμπτωμάτων του ασθενούς, τη εξάλειψη ή επιβράδυνση μιας διαδικασίας ή συμπτωμάτων ασθένειας και κρίσιμες δραστηριότητες παρακολούθησης ασθενών. Για τη φαρμακευτική αγωγή κάθε ασθενούς, ο φαρμακοποιός αναπτύσσει ένα σχέδιο φροντίδας από κοινού με τον ασθενή. Μια συστηματική προσέγγιση της περίθαλψης των ασθενών είναι αυτή

που απεικονίζεται στην εικόνα 3.

Εικόνα 3:Συστηματική προσέγγιση της φαρμακευτικής φροντίδας.

Πηγή: The Scottish Office, NHS in Scotland; 1996

Οι φαρμακοποιοί είναι κατάλληλοι για τον εντοπισμό και την επίλυση των προβλημάτων που σχετίζονται με τη φαρμακευτική αγωγή και την παροχή συμβουλών στους ασθενείς και τις οικογένειές τους για να προετοιμαστούν για τη

διαχείριση της φαρμακευτικής αγωγής-θεραπείας μετά το εξιτήριο από το νοσοκομείο. Τέτοιες δραστηριότητες είναι θεμελιώδεις για τη φαρμακευτική περίθαλψη και ενσωματώνονται στους στόχους του Αμερικανικού Συλλόγου Φαρμακευτικών Συστημάτων Υγείας του 2015.

Το μοντέλο φαρμακευτικής περίθαλψης [124] έδειξε σαφώς το κενό στην υγειονομική περίθαλψη και την πιθανότητα αιτιότητας λόγω της απουσίας ομαδικότητας στην παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης. Οι φαρμακοποιοί, ως εμπειρογνώμονες σε θέματα φαρμάκων, είναι σε θέση να σκέφτονται από διαφορετική οπτική γωνία σε σχέση με τους γιατρούς και τους νοσοκόμους λόγω επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης. Οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης στις ανεπτυγμένες χώρες είναι ικανοποιητικά ασφαλείς λόγω των συνεργατικών υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης από ομάδες ιατρών, νοσηλευτών και φαρμακοποιών. Η ολιστική προσέγγιση και η πρόσβαση των φαρμακοποιών, η ποιοτική χρήση των φαρμάκων και η τεκμηριωμένη ιατρική δεν μπορούν να συμβούν, ελλείψει συμβολής του παραϊατρικού προσωπικού.

Όταν ένας ασθενής βιώνει ή μπορεί να βιώσει μια ανεπιθύμητη επίδραση, η οποία μπορεί να είναι ψυχολογικής, φυσιολογικής, οικονομικής ή κοινωνικής προέλευσης και οδηγεί σε φαρμακευτική αγωγή(DRP), ο φαρμακοποιός πρέπει να εντοπίσει και να αποτρέψει ή να επιλύσει καθεμία ρίζα από τα κάτωθι προβλήματα [125]:

1. Ανάγκη για φαρμακευτική αγωγή η οποία δεν λαμβάνεται.
2. Χορήγηση λανθασμένου φαρμάκου.
3. Χορήγηση μικρής δοσολογίας από το σωστό φάρμακο.
4. Χορήγηση αυξημένης δοσολογίας από το σωστό φάρμακο.
5. Η εμφάνιση αντενδείξεων από το χορηγούμενο φάρμακο.
6. Εμφάνιση αλληλεπιδράσεων με άλλο φάρμακο ή φαρμάκου-τροφίμων.
7. Μη λήψη ή λήψη του συνταγογραφούμενου φαρμάκου.
8. Λήψη ενός φαρμάκου για το οποίο υπάρχει έγκυρη ιατρική ένδειξη.

4.3 Συστηματική προσέγγιση στην φαρμακευτική φροντίδα

Η φαρμακευτική φροντίδα απαιτεί προσωποκεντρική αφοσίωση εξειδικευμένη για κάθε ασθενή. Ο πίνακας 1 συνοψίζει τα εννέα βήματα που πρέπει να πληρούνται από έναν φαρμακοποιό για την παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης σε έναν ασθενή. Οι υπηρεσίες που προσφέρει ο φαρμακοποιός πριν ή κατά τη στιγμή της απόφασης για φαρμακευτική θεραπεία οφείλουν συνειδητά να αξιολογούνται ως ζωτικής σημασίας αποφάσεις. Οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τα κλινικά χαρακτηριστικά του ασθενούς (ηλικία, φύλο, κοινωνικοοικονομική κατάσταση και εργαστηριακές εξετάσεις) για χορήγηση κατάλληλης θεραπείας (αλλεργία, πρόσφατη ή προηγούμενη φαρμακοθεραπεία)

και η εξέλιξη της νόσου (σοβαρότητα, πρόγνωση) κρίνονται σημαντικές. Στη φαρμακευτική περίθαλψη, οι φαρμακοποιοί θα πρέπει να επιδιώκουν την καλύτερη και ταχύτερη αποκατάσταση του ασθενούς, ενώ ταυτόχρονα να σέβονται την κυριαρχία και την εμπιστευτικότητα του ασθενούς, κάτι που είναι απαραίτητο για την παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης. Η τεκμηρίωση της διαδικασίας περίθαλψης πρέπει να περιλαμβάνει τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων, να καταγράφει τις αποφάσεις για την εξατομικευμένη φαρμακοθεραπεία και τις ενέργειες του φαρμακοποιού σχετικά με τα αποτελέσματα της θεραπείας. Η βάση δεδομένων της φαρμακευτικής φροντίδας οφείλει να αποτελείται από λεπτομέρειες που αφορούν το προσωπικό προφίλ του ασθενούς, το φάρμακο που χορηγείται, την ασθένεια, τη δοσολογία του χορηγούμενου φαρμάκου, τους τρόπους χορήγησης, τα πρότυπα παρακολούθησης των ασθενών και την αποτελεσματικότητα της θεραπείας στους ασθενείς. Επιπροσθέτως, είναι αναγκαίο να συμπεριλαμβάνονται στη βάση δεδομένων η διάρκεια της ασθένειας, οι παρενέργειες κλπ., η οποία αποτελεί εγγενή ιδιότητα της διαδικασίας περίθαλψης [125].

Τα τελευταία χρόνια, μελέτες έχουν δείξει βελτιωμένα αποτελέσματα σε ασθενείς που πάσχουν από υπέρταση, διαβήτη, δυσλιπιδαιμία, άσθμα, ασθένειες στεφανιαίας αρτηρίας, όπως και γηριατρικούς ασθενείς, οι οποίοι βρίσκονται υπό

την επίβλεψη κοινοτικών φαρμακοποιών. Ο Πίνακας 2 περιλαμβάνει ορισμένες σημαντικές δημοσιεύσεις που δείχνουν την επίδραση της φαρμακευτικής φροντίδας [126-128].

Σήμερα, η φαρμακευτική φροντίδα έχει καταστεί κυρίαρχη μορφή πρακτικής για χιλιάδες φαρμακοποιούς σε όλο τον κόσμο. Είναι σημαντικό να τονιστεί το γεγονός ότι η φαρμακευτική φροντίδα αποσκοπεί στην επίτευξη ορθολογικής και τεκμηριωμένης φαρμακοθεραπείας, η οποία είναι επωφελής για τον ασθενή και την κοινωνία [129]. Τα ανεξάρτητα φαρμακεία στις αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη μείωση της θνησιμότητας, στην παροχή συνεχούς φροντίδας και στη βελτίωση του προσδόκιμου ζωής των ανθρώπων[130].

The pharmaceutical care process: An overview	
Step 1	Establish relationship with the patient: Contact and commitment to the patient
Step 2	Collect, synthesize, and interpret the relevant information: Patient, drug, and disease data—interpret as pharmacists
Step 3	List and rank the patient’s DRPs: Define and prioritize
Step 4	Establish a desired pharmacotherapeutic outcome for each DRP: Quantitative and measurable
Step 5	Determine feasible pharmacotherapeutic alternatives: Desired outcomes
Step 6	Choose the best pharmacotherapeutic solutions and individualize the regimen
Step 7	Design a therapeutic drug monitoring plan: Monitor therapeutic outcome and adverse effect
Step 8	Implement the individualized regimen and monitoring plan: Documentation
Step 9	Follow-up to measure success: Patient’s basis and long-term basis

Πίνακας 1: Η διαδικασία της φαρμακευτικής φροντίδας.

Πηγή: en.wikipedia.org

Reference, service	Study design and sample size	Major selected outcome reported	Results
Stowasser <i>et al.</i> ^[18]	Randomized (n = 243)	Patients with >1 pharmacist intervention	P<0.05
Admission and discharge	I = 113 C = 127	Patients with >1 medication change	P<0.05
Bolas <i>et al.</i> ^[19]	Randomized (n = 162)	Errors in drug therapy knowledge	
Discharge	I = 81 C = 81	Drug name	P<0.001
		Drug dose	P<0.001
		Dosage frequency	P<0.001
Lipton and Bird	Randomized (n = 706)	Medication compliance	P<0.001
Discharge and follow-up	I = 350 C = 356	Medication knowledge	P<0.001
		Poly pharmacy assessment @12 weeks	P<0.001
Al Rasheed <i>et al.</i> ^[20]	Randomized (n = 83)	Medication compliance	P<0.001
Discharge and outpatient coordination	I = 43 C = 40	GP visit	P<0.05
		Readmission @ 3 weeks	P<0.05
Montgomery <i>et al.</i>	Cross-sectional study (n = 534)	Medication knowledge	P<0.01
Community pharmacy	I = 258 C = 276	General health	P<0.001
		Systolic BP	P<0.001
Aguwa <i>et al.</i>	Cross over (n = 24)	Diastolic BP	P<0.001
Community pharmacy		Physical QoL	P<0.001
Lyra <i>et al.</i>	Nonrandomized (n = 30)	HQoL	P<0.05
Outpatients			

Πίνακας 2: Δημοσιεύσεις σχετικές με την φαρμακευτική φροντίδα.

Πηγή: en.wikipedia.com

4.4 Το επάγγελμα του φαρμακοποιού

Κατά το πέρας του προηγούμενου αιώνα, ο φαρμακοποιός κάλυπτε κυρίως τη σύνθεση του σκευάσματος. Καθώς οι λειτουργίες σύνθεσης μειώθηκαν σημαντικά την τελευταία δεκαετία, παρέμεινε κυρίως η διανομή. Ωστόσο, η διανομή κατά αποκλειστικότητα δεν κάλυπτε τις ανάγκες των ασθενών με αποτέλεσμα η διεύρυνση του επαγγέλματος να αποτελούσε επιτακτική ανάγκη[131],[132]. Οι νέες αρμοδιότητες του φαρμακοποιού συμπεριλαμβάνουν την ιδιότητά του ως επαγγελματία στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και όχι ως πωλητή σε μια εμπορική επιχείρηση [133]. Αποστολή της φαρμακευτικής πρακτικής είναι να παρέχει φάρμακα καθώς και άλλα προϊόντα καθώς και υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης ώστε να βοηθά τους ανθρώπους και την κοινωνία να πραγματοποιούν στο βέλτιστο βαθμό την χρήση τους [134]. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει τον εντοπισμό, την πρόληψη και την επίλυση προβλημάτων σχετιζόμενα με τα φάρμακα, καθώς και την ενθάρρυνση για ορθή χρήση της φαρμακευτικής αγωγής και της γενικής προαγωγής της υγείας και της εκπαίδευσης, βοηθώντας έτσι στην επίτευξη καλύτερων θεραπευτικών αποτελεσμάτων μέσω παρεμβάσεων που εστιάζουν στον ασθενή [135]. Η έλλειψη ενσωμάτωσης των προτύπων πρακτικής σε διαφορετικά περιβάλλοντα υποδεικνύει την αναγκαιότητα επανεξέτασης των προτύπων σχετικά με τη συνάφεια του επαγγέλματος. Επιπλέον, οι φαρμακοποιοί πρέπει να επανεκτιμήσουν τα μοντέλα ροής εργασίας και την εκπροσώπηση του μοντέλου αυτοεξυπηρέτησης. Τα διάφορα μοντέλα πρακτικής είναι:

- ❖ το μοντέλο πρακτικής πληροφόρησης των φαρμάκων,
- ❖ το μοντέλο πρακτικής αυτοεξυπηρέτησης,
- ❖ το μοντέλο κλινικής φαρμακοποιίας,
- ❖ το μοντέλο πρακτικής φαρμακευτικής περίθαλψης, και
- ❖ το μοντέλο διανομής[136].

Αυτά τα μοντέλα εφαρμόζονται σε όλες τις ηπείρους μόνα ή σε συνδυασμό με την κατανόηση των τοπικών φαρμακευτικών αναγκών, την εμπειρογνωμοσύνη του φαρμακοποιού και την αναγνώριση του ρόλου τους.

4.5 Οι ευθύνες των φαρμακοποιών για την ορθολογική χρήση του φαρμάκου

Προκειμένου να προωθηθεί η ορθολογική χρήση φαρμάκων, ο φαρμακοποιός οφείλει να αποτελεί ενεργό μέρος όλων των αποφάσεων σχετικά με τα φάρμακα και τη χρήση τους. Ο μεταβαλλόμενος ρόλος του φαρμακοποιού ως συμβούλου ασθενούς / εκπαιδευτικού και ως μέσου για τη βελτίωση της αδυναμίας του ασθενούς στις περιπατητικές ρυθμίσεις είναι απαραίτητη για την προώθηση της ορθολογικής χρήσης φαρμάκων [137]. Ο τρόπος με τον οποίο τα φάρμακα παράγονται, αποθηκεύονται, διανέμονται σε συνδυασμό με τις πληροφορίες-συμβουλές από τον φαρμακοποιό / διανομέα υπαγορεύει την ποιότητα της χρήσης τους, επομένως αποτελούν όρους που επηρεάζουν την ορθολογική χρήση των φαρμάκων [138]. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, η ορθολογική χρήση φαρμάκων απαιτεί από τους ασθενείς να λαμβάνουν "φάρμακα κατάλληλα για τις κλινικές τους ανάγκες, σε δόσεις που να ανταποκρίνονται στις δικές τους ατομικές ανάγκες, για επαρκές χρονικό διάστημα και με το χαμηλότερο κόστος για αυτούς και την κοινότητά τους" [139]. Έτσι, για να προωθηθεί η ορθολογική χρήση φαρμάκων, ο φαρμακοποιός έχει την ευθύνη της διανομής του σωστού φαρμάκου στον κατάλληλο ασθενή με τη σωστή δόση και τον απαιτούμενο χρόνο χορήγησής του [140]. Ένας από τους τρόπους επίτευξής του είναι η κατάρτιση των φαρμακοποιών και των συναφών επαγγελματιών υγείας κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής τους πορείας.

4.6 Ηθική που αφορά τον φαρμακευτικό κλάδο

Μόνο οι γενικές αρχές, βασισμένες σε αποδεκτές αξίες στη δυτική κοινωνία, οδηγούν σε κατευθυντήριες γραμμές για ηθική συμπεριφορά. Το ηθικό πρόβλημα φαίνεται να είναι η άνιση πρόσβαση στο σύστημα υγείας. Μια ανάλυση της φαρμακευτικής περίθαλψης υπό το φως της ηθικής μπορεί να βοηθήσει στη διατύπωση των ευθυνών του φαρμακοποιού. Η αρχή της εξάλειψης οποιασδήποτε κακομεταχείρισης συνδέεται στενά με το επάγγελμα του φαρμακοποιού. Ως εκ

τούτου, οι φαρμακοποιοί έχουν χρέος στο να εφιστήσουν περισσότερο την προσοχή τους στα πιθανά αρνητικά αποτελέσματα της φαρμακοθεραπείας. Παρακολούθηση του φαρμάκου που χορηγήθηκε στον ασθενή, ταυτοποίηση και πρόληψη πιθανών ανεπιθύμητων ενεργειών, η σωστή επικοινωνία και η ενημέρωση σχετικά με τη χρήση των φαρμάκων είναι επομένως θέματα προτεραιότητας στο πλαίσιο του επαγγέλματος του φαρμακοποιού [141]. Οι φαρμακοποιοί συμπερασματικά, έχουν χρέος να τηρούν τους κώδικες δεοντολογίας της επιστήμης τους.

4.7 Φαρμακευτική εκπαίδευση

Για τους σκοπούς της Taskforce, όταν χρησιμοποιείται ο όρος φαρμακευτική εκπαίδευση, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι πρόκειται για εκπαιδευτικό σχεδιασμό και την ικανότητα ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού για μια ποικιλία ρυθμίσεων (π.χ. κοινότητα, νοσοκομείο, έρευνα και ανάπτυξη, ακαδημαϊκός χώρος) σε διάφορα επίπεδα παροχής υπηρεσιών και ικανοτήτων (π.χ. προσωπικό τεχνικής υποστήριξης, φαρμακοποιούς και φαρμακευτικοί επιστήμονες) και το πεδίο της εκπαίδευσης (π.χ. προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, δια βίου μάθηση) [142].

Η διάρκεια και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης φαρμακοποιών διαφέρει μεταξύ των χωρών [143] , [144]. Παρόλο που τα βασικά φαρμακευτικά μαθήματα είναι παρόμοια, η έννοια της φαρμακευτικής φροντίδας παρουσιάζει αποκλίσεις σε σχέση με την πρακτική που εφαρμόζεται στην περιοχή / χώρα [145],[151]. Πρόσφατα, έχει αποδειχθεί ότι τα κέντρα προσομοίωσης για τα επαγγέλματα υγείας μπορούν να προσφέρουν μια νέα μέθοδο διδασκαλίας και αξιολόγησης των διαδικασιών υγειονομικής περίθαλψης στη μικροβάθμια εκπαίδευση [152]».

4.8 Παρεμβάσεις στη διδασκαλία της φαρμακευτικής

Η ανάγκη για παροχή υπηρεσιών από ειδικευμένους φαρμακοποιούς επιβάλλει τη βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας στη φαρμακοθεραπεία. Τα μαθήματα σχετικά με το επάγγελμα παρέχονται γενικά ως διαλέξεις από τους φαρμακολόγους των σχολών ιατρικής και φαρμακευτικής. Ωστόσο, οι φοιτητές του τμήματος φαρμακευτικές αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα στην εφαρμογή από το θεωρητικό επίπεδο γνώσης της φαρμακοθεραπείας στην πράξη. Έτσι, νέες μέθοδοι (π.χ., Groningen) αναπτύσσονται για τη διδασκαλία φαρμακοθεραπείας σε ιατρικές σχολές. Πρόσφατα ένα νέο μοντέλο με βάση τα αποτελέσματα διανομής αναπτύχθηκε από την «Τουρκική Φαρμακολογική Εταιρεία», [153] και τα ορθολογικά μαθήματα φαρμακοθεραπείας που βασίζονται σε «μεθόδους επίλυσης προβλημάτων» δίνονται στην Τουρκία και στη Βόρεια Κύπρο [150],[154],[155].

4.9 Σχέδιο Δράσης της φαρμακευτικής εκπαίδευσης

Χάρης της γνώσης των φαρμάκων και της κλινικής θεραπείας, οι φαρμακοποιοί είναι εφοδιασμένοι με τα απαραίτητα προσόντα για την ανάληψη εργασιών στην υγειονομική περίθαλψη. Η περαιτέρω εκπαίδευσή τους θα αποτελούσε εφελκτήριο για την ανάληψη λειτουργιών όπως η κλινική διαχείριση και η εργαστηριακή διάγνωση. Παρά την προθυμία από την πλευρά των φαρμακοποιών για τις συγκεκριμένες λειτουργίες η επαγγελματική βιβλιογραφία τις αποκαλεί «παρεμβάσεις φαρμακευτικής περίθαλψης». Ωστόσο, σε διεθνές επίπεδο ,υπάρχει μια υποκείμενη χρήση των φαρμακοποιών για τη φροντίδα των ασθενών και τις προσπάθειες τους στη δημόσια υγεία. Συνεπώς, γίνεται κατανοητή η ανάγκη για συντονισμένη και πολύπλευρη προσπάθεια που θα αποσκοπεί στην προώθηση του σχεδιασμού, της κατάρτισης και της εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού προκειμένου να προετοιμαστεί ένας επαρκής αριθμός καλά εκπαιδευμένων φαρμακοποιών για τέτοιου είδους ρόλους.

Τουναντίον, οι ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης και τα πρότυπα πρακτικής ποικίλλουν μεταξύ των χωρών καθώς και της εκπαίδευσης. Το σχέδιο δράσης αποσκοπεί στην ανάπτυξη ενός οράματος, πλαισίων, κατευθυντήριων γραμμών και περιπτώσιολογικών μελετών, τη δημιουργία αποδεικτικών στοιχείων και την υπεράσπιση · επιταχύνουν τη δράση των χωρών · και τη δημιουργία μιας παγκόσμιας πλατφόρμας διαλόγου, η οποία απαιτείται για την επίτευξη / εξασφάλιση της αρμοδιότητας. Το σχέδιο δράσης είναι αφιερωμένο σε τέσσερις τομείς δράσης:

- I. διασφάλιση της ποιότητας,
- II. την ακαδημαϊκή και θεσμική ικανότητα,
- III. την ικανότητα και το όραμα της φαρμακευτικής εκπαίδευσης.

Το σχέδιο αυτό αναπτύχθηκε και αποσαφηνίστηκε κατά τη διάρκεια δύο παγκόσμιων διαβουλεύσεων για τη φαρμακευτική εκπαίδευση, που συγκλήθηκαν από τη Διεθνή Φαρμακευτική Ομοσπονδία (FIP). Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η ενεργή και συνεχής παρακολούθηση από την Ειδική Ομάδα για την αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη του στόχου υπέρβασης κρίνεται αναγκαία. Η διάδοση κατευθυντήριων οδηγιών και πλαισίων που βασίζονται σε τεκμήρια που διευκολύνουν την ανάπτυξη της φαρμακοβιομηχανίας στην εκπαίδευση θα καταστήσει δυνατή τη βιωσιμότητα του εργατικού δυναμικού των φαρμακείων με επάνδρωση κατάλληλα εξειδικευμένου προσωπικού για την παροχή φαρμακευτικών προϊόντων και υπηρεσιών [142].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1 Crowdfunding: μια μέθοδος χρηματοδότησης για την κάλυψη των ιατρικών εξόδων

© 2012 Thinkstock

With medical expenses the leading cause of personal bankruptcies in the United States, an increasing number of desperate Americans are turning to websites to raise money to pay for medical bills of relatives and friends.

Εικόνα 5. Πηγή: www.google.com

Το crowdfunding, μια νέα μέθοδος χρηματοδότησης, η οποία γνωρίζει τεράστια απήχηση στην Αμερική κάνει τους πολίτες ευαίσθητους και πρόθυμους στην παροχή βοήθειας σε άτομα που το έχουν άμεση ανάγκη. Έτσι, όταν ένας φίλος ή ένας συγγενής χρειάζεται βοήθεια για την πληρωμή ιατρικών λογαριασμών, πολλοί Αμερικανοί μετατρέπουν το κοινωνικό τους δίκτυο σε δίκτυ ασφαλείας μέσω ενός αυξανόμενου αριθμού σε απευθείας σύνδεση πλατφόρμες συγκέντρωσης χρημάτων. Από την αντίπερα όχθη, δεν είναι μικρό το ποσοστό που υποστηρίζει ότι αυτές οι ιστοσελίδες είναι ένα σύμπτωμα της αποτυχίας στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης στις Ηνωμένες Πολιτείες παρά μια λύση η οποία αποφέρει κέρδος.

Ιστοσελίδες όπως το GiveForward, τα IndieGoGo, GoFundMe και YouCaring έχουν λανσαριστεί στις ΗΠΑ τα τελευταία πέντε χρόνια. Το GiveForward είναι ο μόνος ιστότοπος που επικεντρώνεται κυρίως στις ιατρικές εκστρατείες και ο συνιδρυτής του Ethan Austin υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι σε τέτοιες επείγουσες καταστάσεις έχουν την δυνατότητα να συγκεντρώσουν 50.000 δολάρια σε μια μέρα. "Αυτή είναι μια τέτοια γιγαντιαία ανάγκη, δεν προβλέψαμε πραγματικά πόσο μεγάλο ήταν", υποστηρίζει ο Austin.

Οι ιστοσελίδες αποσκοπούν στην παροχή βοήθειας στους χρήστες να επικοινωνήσουν την ιδέα τους μέσω των κοινωνικών μέσων όπως το Twitter και το Facebook με σκοπό την διεξαγωγή εράνου για συγκέντρωση χρημάτων από οικογένειες, φίλους, ακόμη και από άγνωστους. Συνεπώς, αποτελεί ένα είδος «crowdfunding» - όπου πολλοί άνθρωποι εισέρχονται για να χρηματοδοτήσουν μια αιτία ή ένα έργο - που ξεκίνησε από ιστοσελίδες όπως το KickStarter για επιχειρηματίες. Οι περισσότεροι χώροι crowdfunding λαμβάνουν ένα ποσοστό των χρημάτων που συγκεντρώνουν σε κάθε εκστρατεία, συνήθως μεταξύ 3% και 7%.

Από το λανσάρισμα του το 2008, η ιστοσελίδα GiveForward οργανώνει εκστρατείες οι οποίες συγκεντρώνουν πάνω από 8,8 εκατομμύρια δολάρια, και περίπου 7600 εκστρατείες έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς, υποστηρίζει ο Austin. Άλλοι ιστότοποι συγκέντρωσης χρημάτων αναλαμβάνουν εκστρατείες με θέματα που πραγματεύονται δίδακτρα, ταξίδια ή έργα τέχνης. Στην ιστοσελίδα GoFundMe, το μεγαλύτερο ποσοστό των εκστρατειών σχετίζονται με την υγεία, ενώ στο YouCaring η πλειοψηφία των δωρεών είναι στον τομέα των ιατρικών εξόδων, σύμφωνα με τους ιδρυτές τους.

Ο Austin παραθέτει επίσης ότι η δημοτικότητα των συγκεκριμένων ιστοσελίδων αντικατοπτρίζει την θέληση των Αμερικανών πολιτών να συμπάσχουν με την παροχή οικονομικής ενίσχυσης σε ανθρώπους που επιζητούν ιατρική περίθαλψη. «Οι άνθρωποι δεν θέλουν να λογίζονται ως υπόθεση φιλανθρωπίας. Αλλά είμαστε όλοι στην ίδια βάρκα, αν δεν είστε ο WarrenBuffett ή ο BillGates ή κάποιος ακόμη

πλουσιότερος, όλοι θα μπορούσαμε εν δυνάμει να παρέχουμε λίγη επιπλέον βοήθεια όταν κάποιος αρρωστήσει».

Κάνοντας μια σύντομη ανασκόπηση στην ιστορία μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι τα ιατρικά έξοδα ήταν η κορυφαία αιτία πτώχευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, σύμφωνα με μια μελέτη που έδειξε ότι περίπου το 62% των ατομικών πτωχεύσεων το 2007 φαίνεται να οφείλεται σε ιατρικούς λογαριασμούς, παρόλο που οι περισσότεροι από αυτούς είχαν ασφάλιση (Am J Med 2009, 122 [8] 741-6).

Το μέσο ποσό χρημάτων για μια εκστρατεία υγείας GiveForward ανέρχεται στα \$ 2650, αν και δεν είναι λίγες αυτές που έχουν ξεπεράσει τα \$ 80 000.

Τελικά, η ανάπτυξη αυτών των ιστότοπων είναι σχετικά μικρή, κάτι που δεν προκαλεί έκπληξη, δεδομένου ότι δεκάδες εκατομμύρια Αμερικανών δεν έχουν ασφάλιση, λέει η Dr Ida Hellander, διευθύντρια σε ένα διεθνές πρόγραμμα ασφάλισης της υγείας των ιατρών, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που υποστηρίζει την καθολική υγειονομική περίθαλψη. "Δεν θα έλεγα ούτε καν ότι είναι μια ομαδική-βοήθεια. Τουναντίον, αποτελεί μια απελπιστική προσπάθεια για παροχή βοήθειας σε μερικούς», παραθέτει. "Δείχνει πόσο απελπισμένοι είναι οι άνθρωποι και δείχνει το μέγεθος της κρίσης και το γεγονός ότι η πολιτική βούληση δεν είναι εκεί για να βοηθήσει τους ανθρώπους». Συνεχίζει τον λόγο της υποστηρίζοντας ότι: «Πολλοί Αμερικανοί επιζητούν χρήματα μέσω του Διαδικτύου γιατί δεν έχουν, ή έχουν ανεπαρκή, ασφάλιση υγείας. Δεν είναι σίγουρα λύση και πιθανότατα δεν είναι ούτε μια λύση για το άτομο που έχει ανάγκη από τα χρήματα - απλά θα μπορούσε να βοηθήσει με την αποπληρωμή του εβδομαδιαίου λογαριασμού". Με τον τρόπο αυτό κλείνει τον λόγο της εστιάζοντας στο μέγεθος του προβλήματος, ζητώντας από τις εκάστοτε κυβερνήσεις να λάβουν δραστικά μέτρα για την επίλυση του.

Πολλές από τις εκστρατείες σχετικά με το Give-Forward και άλλους ιστότοπους φαίνεται ότι αποσκοπούν στη δημιουργία κεφαλαίων για έκτακτη ανάγκη, ειδική θεραπεία ή συνιστώμενες διαγνωστικές εξετάσεις. Σπάνια εμφανίζονται με στόχο την παροχή στήριξης για χρόνιες ασθένειες ή μακροχρόνια φροντίδα.

Η ανάπτυξη των τόπων crowdfunding επισημαίνει την ανάγκη μιας ευρύτερης πολιτιστικής αλλαγής στην Αμερική όσο και στα υπόλοιπα κράτη σε παγκόσμιο επίπεδο. Λύσεις απελπιστικές- εκτάκτου ανάγκης μέσω της χρήσης του crowdfunding, αντανακλούν το ανήθικο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης που ωθεί τους πολίτες του να χρειαστούν ουσιαστικά χρήματα στο Διαδίκτυο", προσθέτει η Hellander.

Από την άλλη πλευρά, δεν είναι λίγοι αυτοί που θορυβούνται για τον αντίκτυπο τον οποίο θα έχει η συγκέντρωση πόρων στο διαδίκτυο για το σύστημα υγείας. Θα ήταν δυνατόν να αποτελέσει σταδιακή πρόοδο για την εύρεση μιας πάγιας λύσης υποστηρίζει η Rebecca Dresser, ο Daniel Noyes Kirby καθηγητές δεοντολογίας της ιατρικής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Ουάσινγκτον στο Σεντ Λούις του Μισσούρι. "Θα μπορούσατε να πείτε ότι σε ένα βαθμό [έναν ιστοχώρο συλλογής κεφαλαίων] ανακουφίζει το βάρος και απομακρύνει την πίεση από την κοινωνία και τους ανθρώπους στην κυβέρνηση με σκοπό την δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος υγειονομικής περίθαλψης.", παραθέτουν οι καθηγητές.

Οι ιστοσελίδες Crowdfunding θα πρέπει να θέτουν ερωτήματα για οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με την παροχή χρημάτων, υποστηρίζει η Dresser. «Οι αληθινοί φίλοι είναι διαφορετικοί από τους φίλους του Facebook και θα πρέπει να πειστείτε ότι τα χρήματά σας θα πάνε προς μια πραγματική ιατρική ανάγκη πριν από τη δωρεά. Αν προσπαθείτε να χρησιμοποιήσετε τους πόρους σας με σύνεση, θα πρέπει να σκεφτείτε - ποιοι είναι οι εναλλακτικοί δικαιούχοι των χρημάτων μου; ... Πιστεύω αυτό το άτομο; Θα ήθελα να μάθω - ποια είναι η ιατρική σας κατάσταση; Τι έχει συστήσει ο γιατρός; ", είναι κάποιες από τις ερωτήσεις που θέτει η ίδια. Παράλληλα, μια εναλλακτική λύση που προτείνει η Dresser η δωρεά χρημάτων σε μια εγγεγραμμένη φιλανθρωπική ή μη κερδοσκοπική ομάδα που έχει συστηματικό τρόπο διανομής κεφαλαίων.

Υπάρχει πάντα η πιθανότητα κατάχρησης της συλλογής χρημάτων στο Διαδίκτυο, όπως αποδεικνύεται από την περίπτωση του Ashley Kirilow του Burlington, Οντάριο, που κατά το 2010 ο οποίος ψευδώς επικοινωνούσε ότι είχε καρκίνο και

χρησιμοποίησε μια σελίδα στο Facebook για να βοηθηθεί και να συγκεντρώσει χιλιάδες δολάρια. Ο Austin από την μεριά του εξαλείφει το συγκεκριμένο πρόβλημα επισημαίνοντας ότι μόνο μία περίπτωση απάτης εμφανίστηκε στο GiveForward κατά τα τελευταία τρία χρόνια και ότι η ιστοσελίδα αναλαμβάνει δωρεές σε έναν λογαριασμό μεσεγγύησης μέχρι να ολοκληρωθεί μια καμπάνια, οπότε το προσωπικό έχει χρόνο να διερευνήσει αμφισβητήσιμες ιστοσελίδες και να επιστρέψει τα χρήματα σε δωρητές, εάν είναι απαραίτητο. Άλλοι ιστότοποι προωθούν τα χρήματα στον παραλήπτη μόλις ανασηκωθούν, αλλά ενθαρρύνουν τους χρήστες να εντοπίσουν και να επισημάνουν ύποπτες καμπάνιες [156].

5.2 Οικονομικά οφέλη από το crowdfunding που αφορά την συγκέντρωση χρημάτων για θέματα που αφορούν την υγεία

Επεκτείνει τη συμμετοχή του χρηματοδότη στην αγορά υγείας

Το Crowdfunding φαίνεται ότι υποστηρίζει και μεγεθύνει τα συστήματα οικονομικής συμμετοχής σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, καταργώντας τα θεσμικά εμπόδια και ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή [157]. Ο Light και ο Briggs υποστηρίζουν (το 2017) ότι "οι πλατφόρμες crowdfunding αλλάζουν συλλογικά το οικονομικό τοπίο και «για το λόγο αυτό, αντί να ανακατευθύνουμε κεφάλαια μέσω μιας διαφορετικής οδού χρηματοδότησης, η χρηματοδότηση της υγείας μπορεί να οδηγήσει σε παγκοσμιοποίηση και να κερδίσει νέα χρηματοδότηση που δεν θα υπήρχε.» Snyderetal. (2016)[158] υποδηλώνουν ότι "σε σύγκριση με την εμπειρία που έχουν οι άνθρωποι όταν δίνουν ή εξετάζουν τις δωρεές σε μια μεγάλη φιλανθρωπική οργάνωση, η πρωτοβουλία χρηματοδότησης ενός ατόμου μπορεί να είναι πολύ πιο προσωπική και συναρπαστική πράξη που δεν θα είχε συμβεί αλλιώς." Επιπλέον, μια έκθεση του 2015 της Biocom εκτιμά ότι υπάρχουν πάνω από 100 εκατομμύρια μη διαπιστευμένοι επενδυτές των ΗΠΑ οι οποίοι θα μπορούσαν ενδεχομένως να συμμετάσχουν σε αυτό το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) (M. Cameron, Flach, MacDonald-Korth, Manaktala, & Walker, 2015 [159]).

Βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων και των ΜΜΕ σε οικονομική υποστήριξη

Το Crowdfunding μπορεί να βελτιώσει τη γενική πρόσβαση στη χρηματοοικονομική στήριξη για ΜΜΕ και ιδιώτες [160]. Σύμφωνα με έκθεση της βιομηχανίας του Ηνωμένου Βασιλείου το 2014, το 64% των ατόμων που συγκέντρωσαν χρήματα μέσω μιας εκστρατείας που βασίζεται σε δωρεές έδειξε ότι ήταν «απίθανο» ή «πολύ απίθανο» ότι θα είχαν πρόσβαση σε κεφάλαια αν δεν υπήρχε εναλλακτική χρηματοδότηση [161]. Ομοίως, το 53% των χρηστών που βασίζονται σε εκστρατείες ανταμοιβής θα ήταν απίθανο να λάβουν χρηματοδότηση μέσω παραδοσιακών μεθόδων. Το όφελος από τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση είναι εμφανές στον τομέα της υγείας. Στις ΗΠΑ, τα ιατρικά έξοδα ήταν η κύρια αιτία πτώχευσης το 2014 όπως προαναφέρθηκε.

Το Crowdfunding αποτρέπει πλέον μεταξύ 114 και 136 πτωχεύσεων ανά τρίμηνο στις ΗΠΑ, αντιπροσωπεύοντας το 3,9% των συνολικών πτωχεύσεων που προκαλούνται από τα ιατρικά έξοδα [162]. Επιπλέον, σύμφωνα με την ανάλυση 2015 της Biocom[163], οι εταιρείες βιοτεχνολογίας βασίζονται όλο και περισσότερο σε επενδύσεις με την μέθοδο του crowdfunding. Μεταξύ του 2010 και του 2015, συνολικά 42 ευρωπαϊκές εταιρείες βιοτεχνολογίας συγκέντρωσαν 23 εκατομμύρια ευρώ μέσω crowdfunding. Το μέσο ποσό που αντλήθηκε από αυτές τις εταιρείες ήταν 550.000€ και πολλές από αυτές αύξησαν τα κέρδη τους πάνω από 1 εκατομμύριο ευρώ. Ορισμένες από αυτές τις ΜΜΕ δηλώνουν ότι δεν θα ήταν σε θέση να αντλήσουν αυτά τα κεφάλαια και να ξεκινήσουν την επιχείρησή τους χωρίς πρόσβαση σε crowdfunding.

Ανάπτυξη συνείδησης και χρηματοδότησης σε θέματα υγείας

Στον τομέα της υγείας, οι σπάνιες ασθένειες μπορούν μερικές φορές να παραμεληθούν από παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης. Το Crowdfunding μπορεί να βοηθήσει στην συγκέντρωση χρημάτων σε αυτά τα μοναδικά κενά χρηματοδότησης. Μια έρευνα του Pew Research Center το 2016 διαπίστωσε ότι το 84% των δωρητών πιστεύει ότι το crowdfunding «στηρίζει τις επιχειρήσεις που μπορεί να μην πάρουν μεγάλη προσοχή αλλιώς» [164]. Για παράδειγμα, η

μεγαλύτερη εκστρατεία του GoFundMe μέχρι σήμερα έφερε πάνω από 2 εκατομμύρια δολάρια από περισσότερους από 37.000 χορηγούς σε όλο τον κόσμο για να στηρίξει ένα νεαρό κορίτσι με πολύ σπάνια νευρολογική κατάσταση, σύνδρομο Sanfilippo Type A [165]. Υπάρχει οικοδομική μαρτυρία που υποδηλώνει ότι το crowdfunding μπορεί να αποτελέσει μια αποτελεσματική μέθοδο για τη συγκέντρωση επιστημόνων και χορηγών βοήθειας για τη χρηματοδότηση αρχικών κλινικών δοκιμών που στοχεύουν σε σπάνιες και παραμελημένες ασθένειες [166], [167]. Ως εκ τούτου, η μέθοδος αυτή θα μπορούσε να επιτρέψει στους επιστήμονες να επιτύχουν πιο ουσιαστική χρηματοδότηση από επιχορηγήσεις ή να προσελκύσουν ιδιωτικές επενδύσεις [166], [193].

Βελτιωμένη κοινωνική δέσμευση

Στο άρθρο με τίτλο "ένας οδηγός για την επιστήμη crowdfunding", [174] συνίσταται ότι η συμμετοχή του κοινού και των συντελεστών του είναι κρίσιμη για την επιτυχία μιας καμπάνιας. Οι πιο αποτελεσματικοί εκκινήτες τείνουν να παρέχουν συχνές ενημερώσεις έργων, να απαντούν σε ερωτήσεις χρηματοδότησης και να αξιοποιούν την ισχύ των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης [168],[174]. Από την άλλη πλευρά, οι χρηματοδότες μπορούν να δουν πώς εξελίσσεται το έργο, να παρέχουν πληροφορίες όπου είναι δυνατόν και να παρακολουθούν τις πρακτικές του έργου. Τα κοινωνικά δίκτυα των χρηματοδοτών δημιουργούν μια κοινότητα γύρω από διάφορα έργα που μπορούν να μεταδώσουν γρήγορα την ευαισθητοποίηση και να επισημάνουν τη νομιμότητα σε νέους συνεισφέροντες[168], [169]. Επιπλέον, η ανατροφοδότηση του χρηματοδότη παρέχει δοκιμές αγοράς σε πρώιμο στάδιο για τα έργα που έχουν προϊόν ή υπηρεσία [168]. Στον τομέα της υγείας, η διαφάνεια και η κοινωνική δέσμευση είναι ιδιαίτερα ισχυρές, διότι οι χρηματοδότες έχουν συχνά προσωπική σχέση με το άτομο, το θέμα ή τις επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται [170]. Αυτή η εγγενής σχέση προάγει το άνοιγμα και την υπευθυνότητα στη σχέση του κοινού [171].

Οι οικονομικοί κίνδυνοι του πληθυσμού που σχετίζεται με την υγεία

Το Crowdfunding μπορεί να είναι μια αναποτελεσματική μέθοδος καθορισμού προτεραιοτήτων για την υγεία και χρηματοδότησης κατανομής, επειδή οι αποφάσεις μπορούν να προσδιοριστούν από το αίσθημα χρηματοδότησης και να επηρεαστούν από οικονομικές αρχές συμπεριφοράς όπως η σηματοδότηση και η εκτροπή [172], [170]. Ένας αυξανόμενος αριθμός ερευνητών σε θέματα υγείας και των ασθενών στρέφονται στα κοινωνικά μέσα για να ζητήσουν δωρεές και προσοχή στην εκστρατεία τους [173], [174]. Η επιτυχία μιας ερευνητικής μελέτης ή μιας εκστρατείας ιατρικών εξόδων συχνά βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ικανότητα των εκπαιδευτών να αξιοποιήσουν τα κοινωνικά δίκτυα [175],[176]. Εγείρεται όμως η ανησυχία ότι αυτό μπορεί να συμβεί με το κόστος της χρηματοδότησης της έρευνας για την υγεία με βάση την επιστημονική αξία ή τη χρηματοδότηση της υγειονομικής περίθαλψης με βάση τις κλινικές ανάγκες [177], [178]. Επιπλέον, η δυνατότητα των ασθενών να κάνουν crowdfund ή να πληρώσουν για να συμμετάσχουν σε κλινικές δοκιμές δημιουργεί ένα ιδιαίτερα δύσκολο ηθικό και οικονομικό δίλημμα. Οι ασθενείς μπορεί να τείνουν να υποστηρίζουν τους βραχυπρόθεσμους στόχους μιας νέας παρέμβασης με πιθανή δαπάνη της μακροπρόθεσμης παραγωγής ιατρικών αποδείξεων [179]. Επιπλέον, οι κλινικές δοκιμές σε πλήθος δεν μπορούν να περάσουν από την ίδια αυστηρή διαδικασία αξιολόγησης από ομότιμους όπως οι δοκιμές που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο για να επικυρώσουν τα προκλινικά στοιχεία [179].

5.3 Οικονομικοί κίνδυνοι

Όλο και αυξανόμενος αριθμός χωρών τροποποιεί τους κανονισμούς ώστε να επιτρέψει στους μη διαπιστευμένους επενδυτές να συμμετάσχουν σε επενδύσεις που βασίζονται σε crowdfunding [180]. Ωστόσο, η εισαγωγή μη διαπιστευμένων επενδυτών σε επενδύσεις και δανεισμό ιδιωτικών κεφαλαίων μπορεί να εκθέσει τους άπειρους επενδυτές λιανικής σε μεγαλύτερο οικονομικό κίνδυνο από ό, τι γνωρίζουν [181], [182]. Οι επιχειρήσεις εκκίνησης που αναζητούν επενδύσεις σε μετοχές έχουν συχνά ποσοστά αποτυχίας μεταξύ 75% και 90% τα πρώτα πέντε

χρόνια [180]. Τα δάνεια Crowdfunded είναι συχνά μη εξασφαλισμένα και υπάρχει ελάχιστη ρευστότητα στην αγορά επενδύσεων που βασίζεται σε πληθωρισμό, η οποία δεν έχει δευτερεύουσα αγορά [180].

Οι οικονομικοί κίνδυνοι ισχύουν επίσης για εκστρατείες crowdfunding με βάση δωρεές και ανταμοιβές, όπου υπάρχει η πιθανότητα ένα υποστηριζόμενο έργο να μην παράγει τον προβλεπόμενο στόχο του. Η Kickstarter, μια πλατφόρμα βασισμένη σε ανταμοιβές, σημείωσε ότι το 25% των αρχικών έργων απέτυχε το πρώτο έτος, το 55% απέτυχε μέχρι το έτος 5 και το 71% απέτυχε μέχρι το έτος 10 [183]. Σε περιπτώσεις όπου τα έργα που βασίζονται στην ανταμοιβή δεν αποτυγχάνουν στην πραγματικότητα, η πλειοψηφία των καμπανιών δεν αποδίδει έγκαιρα την ανταμοιβή τους. Σύμφωνα με μελέτη του 2014, που αφορούσε 48.500 έργα, τα περισσότερα από τα οποία έδωσαν τα προϊόντα τους αργότερα από ό, τι αρχικά υποσχέθηκαν [184].

Ένα άλλο οικονομικό πρόβλημα είναι ότι τα τέλη συναλλαγών που εισπράττονται από παρόχους πλατφόρμας μπορεί να αποτελέσουν πηγή οικονομικής αναποτελεσματικότητας. Οι πλατφόρμες συγκέντρωσης επενδύσεων που βασίζονται στις επενδύσεις χρεώνουν συνήθως περίπου το 5% των κεφαλαίων που συγκεντρώνονται, γεγονός που συμβαδίζει με το τι χρεώνονται οι μεγάλες τράπεζες σε αρχικές δημόσιες προσφορές (5-7%)[185],[186]. Ωστόσο, κάποιες πλατφόρμες crowdfunding με βάση τις δωρεές και τις ανταμοιβές φαίνεται να χρεώνουν υψηλότερες χρεώσεις συναλλαγών για τα αντληθέντα κεφάλαια. Για παράδειγμα, το GoFundMe έχει αμοιβή συμμετοχής 5%, τέλος επεξεργασίας 2,9% και επιτόκιο 30 λεπτών για όλες τις δωρεές [186]. Μια μέση δωρεά \$ 10 με το GoFundMe θα επιβάρυνε το 10,9%. Η Kisskissbankbank, μια δημοφιλής γαλλική πλατφόρμα, χρεώνει προμήθεια 5% συν 3% τραπεζικό τέλος, δημιουργώντας συνολικό τέλος συναλλαγής 8% [186].

5.4 Ασαφές κανονιστικό πλαίσιο

Οι υφιστάμενοι κανονιστικοί ορισμοί του crowdfunding φαίνεται να είναι ασαφώς καθορισμένοι και υπάρχει ελάχιστη συναίνεση μεταξύ των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με το τι πρέπει να εμπίπτει στο πλαίσιο του υφιστάμενου και του μελλοντικού κανονισμού για τη συγκέντρωση (INT-2, INT-3). Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι εμπειρογνώμονες δεν μπόρεσαν να προσδιορίσουν μια χώρα που χρησιμοποίησε ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό περιβάλλον πολιτικής για το crowdfunding που θα μπορούσε να καθοδηγήσει τη μελλοντική ανάπτυξη κανονισμών (INT-1, INT-2, INT-3, INT-4, INT-5). Οι ρυθμιστικές αρχές ενδέχεται να λειτουργούν με περιορισμένες γνώσεις και εμπειρίες (INT-2, INT-3) και να θέτουν σε κίνδυνο την εφαρμογή λανθασμένων πολιτικών πλαισίων σε διαφορετικά μοντέλα crowdfunding. Αυτή η σύγχυση είναι ιδιαίτερα εμφανής όσον αφορά τα δάνεια από ομότιμους και τα χρεόγραφα, εμπίπτουν στους ίδιους κανονισμούς [187].

Ο καθορισμός κατάλληλων κανονισμών για τη συγκέντρωση κεφαλαίων σε μετοχές φαίνεται να είναι ιδιαίτερα δύσκολος, δεδομένης της δυνατότητας οικονομικής επίπτωσης (INT-1, INT-5). Σημαντικές κανονιστικές εκτιμήσεις περιλαμβάνουν το μέγεθος των προσφερόμενων μετοχών, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, την εγγραφή στην εθνική αρχή έκδοσης αδειών, τον αριθμό επενδυτών ανά προσφορά, τους περιορισμούς για το ποιος μπορεί να επενδύσει και τους ελέγχους για το πόσο μπορούν να επενδύσουν [181]. Επιπλέον, δεν έχει καθιερωθεί ένα κοινό σύνολο νομικών πλαισίων πέρα από τα σύνορα [187], [190]. Οι χώρες συχνά έχουν διαφορετικά συστήματα φορολογίας και φορολογικών κινήτρων για τις διεθνείς πλατφόρμες [188]. Τέλος, δεν είναι σαφής ο βαθμός ευθύνης που παρέχουν οι διεθνείς πάροχοι πλατφόρμων για την προβολή επικίνδυνων, ανίκανων, ανήθικων ή παράνομων έργων (INT-2, INT-3).

Σε αυτά τα αναπάντητα ερωτήματα πρέπει να ρίξουν φως οι κυβερνητικές υπηρεσίες όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α., η Αρχή Χρηματοοικονομικής Συμπεριφοράς του Ηνωμένου Βασιλείου, η Επιτροπή του Οντάριο για τα Χρηματιστήρια και η Συμβουλευτική Επιτροπή Αυστραλιανών

Εταιρειών και Αγορών [163] . Δεν φαίνεται να υπάρχει πρακτικός ρόλος για μια παγκόσμια ρυθμιστική αρχή για το πλήθος, αλλά φαίνεται ότι υπάρχει μια τάση για διεθνή εναρμόνιση της ρύθμισης των κυκλωμάτων (INT-1, INT-2, INT-3). Οι μεγάλες πολυεθνικές τράπεζες, οι οποίες αντιλαμβάνονται ότι η αγορά του crowdfunding έχει αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των παραδοσιακών κεφαλαιαγορών, είναι υπεύθυνες για την αυξημένη πίεση και άσκηση της από τους ρυθμιστικούς φορείς για τον περαιτέρω περιορισμό του crowdfunding (INT-2, INT-3). Παρ 'όλα αυτά, μεγάλες τράπεζες εισέρχονται στον χώρο του crowdfunding, ο οποίος έχει επωφεληθεί από χρόνια χαμηλής ρύθμισης.

Η αυξανόμενη ρύθμιση της αγοράς μετοχικού κεφαλαίου εξαπλώνεται στις αγορές μη επενδύσεων. Στις ΗΠΑ, επί του παρόντος δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτικές ή νόμοι που να διέπουν το crowdfunding βάσει δωρεάς και ανταμοιβής (INT-1). Ωστόσο, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου και η Ένωση Αμερικανών Εισαγγελέων εξετάζουν τώρα τρόπους αντιμετώπισης της αυξανόμενης επίπτωσης της απάτης σε πλατφόρμες που βασίζονται σε δωρεές και ανταμοιβές (INT-1).

5.5 Θέματα λογοδοσίας, διαφάνειας και δέουσας επιμέλειας

Η ανωνυμία, η γεωγραφική απόσταση και η ασυμμετρία πληροφόρησης μεταξύ χρηματοδοτών και ιδρυτών έργων καθιστούν δύσκολη τη διασφάλιση λογοδοσίας, διαφάνειας και δέουσας επιμέλειας σε όλα τα έργα [172], [181]. Μεγάλο μέρος αυτής της ευθύνης εμπίπτει στους εκκινητές των σχεδίων που παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες στους συμμετέχοντες και στην εκπλήρωση των στόχων που έχουν τεθεί στο σχέδιο [172]. Ωστόσο, οι υπεύθυνοι για την ανάληψη έργων μπορούν να αποφύγουν τις ευθύνες τους και υπάρχει ο κίνδυνος οι συνεισφέροντες να χάσουν την ικανότητά τους να λογοδοτήσουν στους εκκινητές. Ακόμη και όταν οι πληροφορίες έργου γίνονται άμεσα διαθέσιμες, οι στόχοι του έργου μπορεί να είναι ασαφείς ή να έχουν ασαφείς μετρήσεις για τους οποίους οι συνεισφέροντες μπορούν να μετρήσουν την πρόοδο του έργου ή την επιτυχία. Επιπλέον, η μέση συνεισφορά είναι συχνά μικρή, μειώνοντας έτσι το κίνητρο των μεμονωμένων συνεισφερόντων να κρατήσουν υπεύθυνους για την εκκίνηση [172]. Οι πάροχοι πλατφόρμων αναμένεται όλο και περισσότερο να προσφέρουν ορισμένους ελέγχους, ρυθμίσεις κανόνων και πληροφορίες για την προστασία των συνεισφερόντων από ανίκανους εκκινητές σχεδίων προκειμένου να βοηθήσουν τους συνεισφέροντες να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις [185].

Ένα σημαντικό ζήτημα που σχετίζεται με τη διαφάνεια είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις για την υγεία και τη βιοτεχνολογία κινδυνεύουν να κλέψουν την πνευματική ιδιοκτησία τους ή να υπάρξει λογοκλοπή από άλλους στο Διαδίκτυο [188]. Στις ΗΠΑ, ο τίτλος III του νόμου JOBS απαιτεί από τα επενδυτικά κεφάλαια που βασίζονται σε μετοχές να αποκαλύπτουν στους επενδυτές λεπτομερείς αναφορές σχετικά με τις δραστηριότητες και τα οικονομικά της εταιρείας (112ο Συνέδριο των ΗΠΑ, 2012). Επομένως, ο εκκινητής του έργου πρέπει να εξισορροπήσει τις ευθύνες της αποκάλυψης με τους κινδύνους της αποκάλυψης πληροφοριών ιδιοκτησίας ή στοιχείων της εταιρείας στους ανταγωνιστές της αγοράς [189]. Υπάρχει η ανησυχία ότι η αποκάλυψη τυχόν ιδιοκτησιακών πληροφοριών στους χρηματοδότες μπορεί

να αποτελέσει προϋπάρχουσα τεχνική, εμποδίζοντας έτσι τον εκκινητή να διεκδικήσει δικαιώματα ευρεσιτεχνίας στο μέλλον [189]. Ενώ υφίστανται εξαιρέσεις στις ΗΠΑ, που θα επέτρεπαν στους εκκινητές των έργων να κατοχυρώσουν την ευρεσιτεχνία τους μετά το πλήρωμα, πολλά ξένα συστήματα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν έχουν τις ίδιες επιφυλάξεις (INT-2). Τέλος, είναι σημαντικό να αναγνωριστούν οι πάροχοι πλατφόρμας δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μέσω της φιλοξενίας μιας καμπάνιας[189].

5.6 Κίνδυνος απάτης και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Το online crowdfunding αφήνει τους συνεισφέροντες ευάλωτους στην απάτη επειδή τα παραδοσιακά μέτρα ασφαλείας και προστασίας της φήμης μπορεί να μην λειτουργούν [190]. Έχουν εμφανιστεί αρκετές νομικές υποθέσεις εναντίον των πληθυσμών που συγκέντρωσαν δόλια δωρεές για ιατρικές δυσχέρειες οι οποίες δεν υπήρχαν [191]. Η σχετικά μικρή συνεισφορά και η ανωνυμία του εκκινητή του έργου αποθαρρύνει τη νομική δράση σε περίπτωση δόλιων συμπεριφορών [172]. Επίσης, οι εκκινητές συχνά δεν έχουν τα ίδια παραδοσιακά κίνητρα για να προστατεύσουν τη φήμη και την καλή τους θέληση, επειδή είναι ανώνυμοι και συχνά συμμετέχοντες. Ο κίνδυνος για ξέπλυμα παράνομου χρήματος, ο οποίος θα μπορούσε να υποστηρίξει συμφωνίες για ναρκωτικά, τρομοκρατία και άλλες παράνομες δραστηριότητες είναι μεγάλος[192]. Τόσο η απάτη όσο και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες φαίνεται να είναι σπάνιες και δεν αποθαρρύνουν σημαντικά τους ανθρώπους από το να συμμετέχουν στο φαινόμενο crowdfunding[188]. Ωστόσο, τα κράτη εργάζονται για την περαιτέρω ανάπτυξη μέτρων διασφάλισης για την καταπολέμηση της απάτης και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (INT 01)[188].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

6.1 Αντικείμενο της Έρευνας

Το θέμα της έρευνας είναι η χρηματοδότηση από το πλήθος ως μέσο πληρωμής ιατρικών εξόδων θεραπειάς.

6.2 Σκοπός της Έρευνας

Με αυτή την εργασία επιδιώκεται η διαπίστωση του μεγέθους του προβλήματος που αφορά την ελλιπή υγειονομική φροντίδα των ασθενών σε ένα ευρύτερο πλαίσιο παγκοσμίως και ειδικότερα η ανταπόκριση του κόσμου όταν τους ζητείται βοήθεια μέσα από τις σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης και μέσα από την κοινοποίηση της περίπτωσης που χρήζει χρηματικής ενίσχυσης. Με άλλα λόγια ζητούμενο της εργασίας είναι ο καθορισμός του αντίκτυπου της χρηματοδότησης από το πλήθος στον τομέα της θεραπείας ασθενειών όταν ο ιατρικός κλάδος δεν ανταποκρίνεται οικονομικά.

6.3 Μεθοδολογία Έρευνας

Μετά από προσεκτική μελέτη της ενδεικτικής βιβλιογραφίας και άλλων πηγών πραγματοποιήθηκε εξαγωγή του θεωρητικού κομματιού της διπλωματικής εργασίας. Στη συνέχεια, έγινε αναλυτική καταγραφή των ευρημάτων και το θέμα εξετάστηκε ευρύτερα από διαφορετικές σκοπιές σε κάθε περίπτωση. Θα ακολουθήσει Μελέτη Περίπτωσης. Η μελέτη περίπτωσης ή περιπτώσιολογική μελέτη, είναι η μια μεθοδολογία έρευνας, η οποία αναπτύσσεται σε βάθος και επεξηγεί ή περιγράφει ένα στιγμιότυπο ενός προβλήματος, δηλαδή μια περίπτωση. Επίσης, μελέτη περίπτωσης ως διδακτική μέθοδος, είναι η ίδια μεθοδολογία έρευνας προσαρμοσμένη στο αντικείμενο του μαθήματος και στις ανάγκες της σχολικής τάξης. Για υπάρξει ολοκληρωμένη έρευνα συντάχθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο το οποίο αποστάλθηκε ηλεκτρονικά στους ενδιαφερόμενους. Η

εργασία θα ολοκληρωθεί με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα ερωτηματολόγια.

6.4 Στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίου

Αφού συγκεντρώθηκε ένα ικανοποιητικό δείγμα (n=51), απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει στατιστική ανάλυση ήταν η επιλογή του στατιστικού προγράμματος. Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε είναι το SPSS.

6.5 Ανάλυση αποτελεσμάτων

Η έρευνά μας έχει δύο βασικούς στόχους: να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται το φαινόμενο του crowdfunding στον τομέα της υγείας και να εκτιμήσει τα σημαντικά οικονομικά οφέλη και τους κινδύνους του crowdfunding στην αγορά υγείας. Η ερευνητική μας μεθοδολογία ήταν μια γρήγορη επισκόπηση αποδεικτικών στοιχείων της βιβλιογραφίας, η οποία συμπληρώθηκε με στοχοθετημένα ερωτηματολόγια. Οι ερωτήσεις της βιβλιογραφικής έρευνας και των ερωτηματολογίων ενημερώθηκαν και αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τις αρχές και τις θεωρίες του crowdfunding που συζητήθηκαν παραπάνω. Εξετάσθηκαν άρθρα αξιολογημένα από ομότιμους χρήστες με τη χρήση των EconLit, MEDLINE (PubMed), Embase (Ovid), Scopus και Web of Science. Χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθοι όροι αναζήτησης στις παραπάνω βάσεις δεδομένων: "crowdfund", "θεωρία", "μοντέλο", "πλατφόρμα", "ανταμοιβή", "δωρεά", "επένδυση", "μετοχή", "δάνειο", "φορέας", "ασυμμετρία πληροφόρησης", "ηθικός κίνδυνος", "αρνητική επιλογή", "σήμα", "αποτελέσματα", "όφελος", "κίνδυνος" και "πρόκληση".

Η αναζήτηση περιοριζόταν στα άρθρα που δημοσιεύτηκαν μεταξύ έως και το έτος 2018, στα αγγλικά, καθώς και σε άρθρα περιοδικών, σχόλια, δημοσιεύσεις ή κριτικές. Μετά την αρχική συλλογή των αποτελεσμάτων αναζήτησης και την απομάκρυνση των διπλότυπων, εξαιρέσαμε περαιτέρω τα έγγραφα που δεν επικεντρώνονταν κεντρικά στο θέμα του crowdfunding.

Μια ποικιλία βιβλιογραφίας που δεν αξιολογήθηκε από ομότιμους χρήστες ενσωματώθηκε και προσδιορίστηκε μέσω αναζήτησης Google και από παραπομπές σε βασικά κείμενα.

Μια τυπολογία για το crowdfunding στον τομέα της παγκόσμιας υγείας βρέθηκε με βάση την θεωρητική αναζήτηση για τα πολυάριθμα προγράμματα υγείας, τα οποία μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις κατηγορίες βάσει του σκοπού και του τύπου χρηματοδότησης του σχεδίου (Πίνακας 1). Το πρώτο μπορεί να χαρακτηριστεί ως δαπάνη για την υγεία το οποίο περιλαμβάνει εκστρατείες με βάση τη δωρεά για τη χρηματοδότηση δαπανών για ασθενείς που δεν μπορούν να λάβουν ειδικές ιατρικές υπηρεσίες ή περίθαλψη (Sisler, 2012). Παραδείγματα συνοδευτικών δαπανών υγείας περιλαμβάνουν τη χειρουργική επέμβαση καταρράκτη, χημειοθεραπεία, μηχανοκίνητα αναπηρικά καροτσάκια και προσαρμογές προσβασιμότητας των νοικοκυριών. Το GoFundMe, ένα από τα μεγαλύτερα φόρουμ για τη συγκέντρωση δωρεών σε όλο τον κόσμο, αύξησε τα 147 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ για ιατρικά σχέδια το 2014, από 6 εκατομμύρια δολάρια το 2012 (Cunha, 2015). Το τμήμα υγείας τους για δωρεές είναι η πιο δημοφιλής κατηγορία της πλατφόρμας και δημιούργησε το 26% όλων των δωρεών το 2014.

Ο δεύτερος τύπος είναι οι μη κερδοσκοπικές πρωτοβουλίες για την υγεία που περιλαμβάνουν τη συγκέντρωση χρημάτων για ιατρικά ιδρύματα ή φιλανθρωπικές οργανώσεις, προγράμματα εκπαίδευσης ασθενών, εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την ασθένεια και παγκόσμιες αποστολές υγείας. Οι συνεισφορές σε αυτές τις συγκεντρωμένες εκστρατείες συνήθως ενθαρρύνονται μέσω δωρεών ή προσφοράς ανταμοιβών. Ιδιαίτερα γνωστή είναι η περίπτωση μιας πρωτοβουλίας περίθαλψης του IceBucket 2014, η οποία υποστηρίζει ασθενείς με αμυοτροφική πλευρική σκλήρυνση. Το έργο συγκέντρωσε πάνω από 115 εκατομμύρια δολάρια για την ένωση ALS και Motor NeuronDisease Association (Chakradhar, 2015).

Η τρίτη ταξινόμηση είναι η έρευνα για την υγεία. Υπάρχει μια αναδυόμενη τάση για τους επιστήμονες στον τομέα της υγείας να απευθύνονται απευθείας σε δωρεές για το μη κερδοσκοπικό ερευνητικό τους έργο (PP Cameron, 2013, Kaplan, 2013,

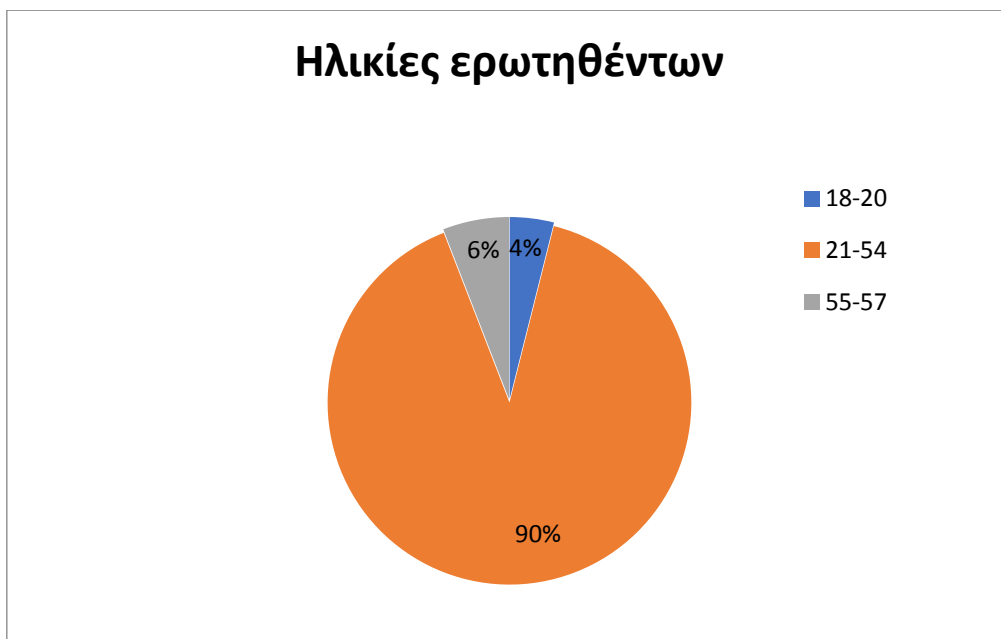
Ozdemir, J & S, 2015, Otero, 2015, Perlstein, 2013, Philippidis, 2013, Vachelard, Gambarra-Soares, Augustini, Riul & Maracaja-Coutinho, 2016, Wheat, Wang, Byrnes & Ranganathan, 2013). Το Crowdfunding, παράλληλα με το crowdsourcing, υποστήριξε πολύτιμες επιστημονικές ανακαλύψεις στην κατανόηση της ανθρώπινης μεταγονιδιωματικής και της δυναμικής των μικροβιομών (Debeliusetal., 2016). Η έρευνα στον τομέα της ογκολογίας αποτέλεσε έναν ακόμη σημαντικό επίκεντρο για τη συγκέντρωση χρημάτων με διάφορες πλατφόρμες αφιερωμένες στον ειδικό για τον καρκίνο πληθυσμό (Dragojlovic & Lynd, 2014).

Τέλος, τα καινοτόμα εγχειρήματα για την υγειονομική περίθαλψη που έχουν εμπορικό δυναμικό θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στο κεφάλαιο μέσω επενδύσεων, συνήθως με μετοχικό κεφάλαιο, crowdfunding. Οι φαρμακευτικές και βιοτεχνολογικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις καθώς και οι εταιρείες spin-off από πανεπιστημιακές ερευνητικές ομάδες χρησιμοποιούν πλατφόρμες όπως το Crowdcube και το ShareIn για να πουλήσουν μερίδια μετοχών στην εταιρεία τους σε αντάλλαγμα για κεφάλαιο (Fiminska, 2015). Αυτά τα χρήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να επιταχυνθούν οι κλινικές δοκιμές και η ανάπτυξη μιας νέας θεραπείας, να επεκταθούν οι προσφορές υπηρεσιών υγείας ή να αυξηθεί η παραγωγή και οι λειτουργίες ενός ιατρικού προϊόντος.

6.6 Οικονομικά οφέλη από το crowdfunding σε θέματα υγείας

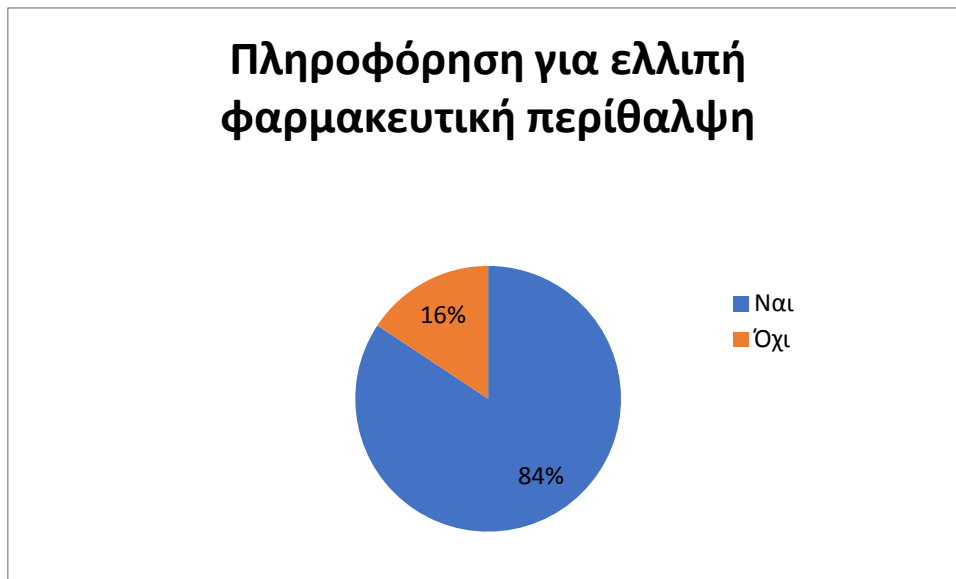
Εντοπίστηκαν τέσσερα σημαντικά οικονομικά οφέλη στον τομέα της υγείας μέσω του crowdfunding: επέκταση της συμμετοχής στην αγορά, αύξηση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για ιδιώτες και ΜΜΕ, ευαισθητοποίηση και χρηματοδότηση για παραμελημένα ζητήματα και βελτίωση της κοινωνικής δέσμευσης. Ο Πίνακας 2 συνοψίζει τα οφέλη αυτά στους τέσσερις τύπους αλληλεπίδρασης που σχετίζονται με την υγεία.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων που έλαβαν μέρος στην έρευνα ανέρχεται στα 51 άτομα. Επιπροσθέτως, το εύρος των ηλικιών συνοψίζεται στο παρακάτω γράφημα:

Διάγραμμα 6.1: Ηλικίες ερωτηθέντων. **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**

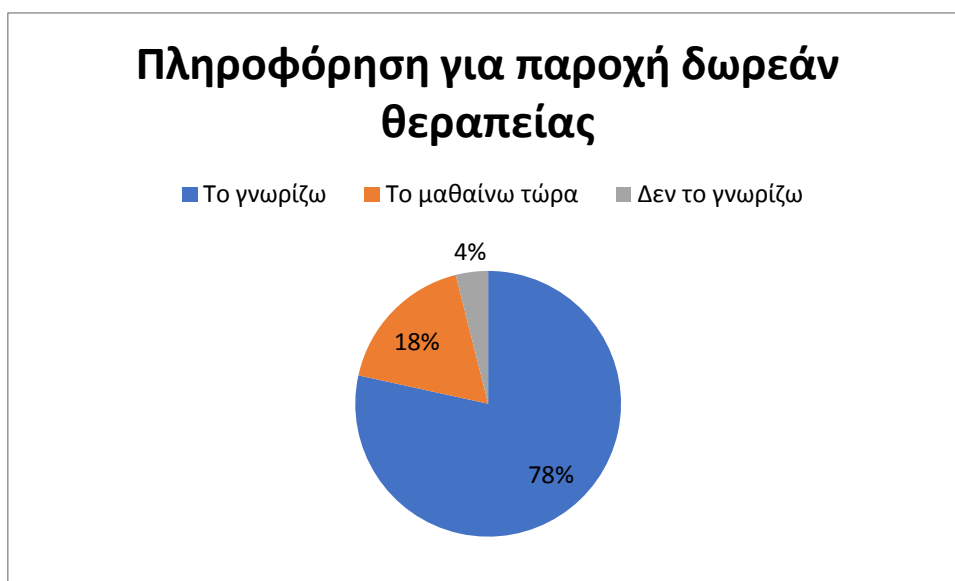
Η πληροφόρηση για το μείζον πρόβλημα της ελλιπούς φαρμακευτικής περίθαλψης συνοψίζεται στο παρακάτω γράφημα.

Διάγραμμα 6.2: Πληροφόρηση για το μείζον πρόβλημα.

Όπως φαίνεται και από το παραπάνω διάγραμμα το πρόβλημα είναι γνωστό στο σύνολο σχεδόν των ατόμων που κλήθηκαν να απαντήσουν στο συγκεκριμένο ερώτημα.

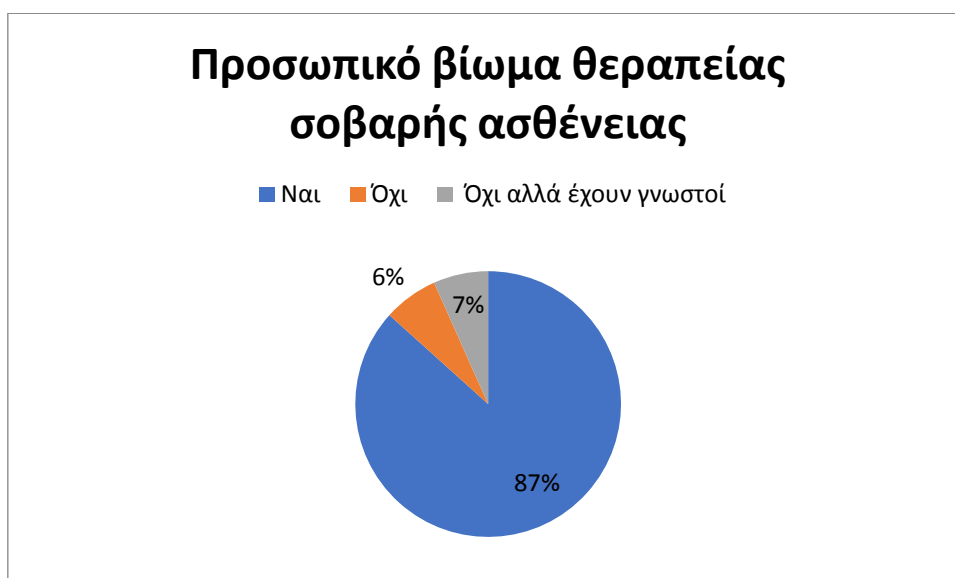
Έπειτα, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν στην ερώτηση με θέμα αν είναι γνωστό ότι ο ασθενής πρέπει να πληρεί κάποια κριτήρια για να λάβει δωρεάν θεραπεία.

Διάγραμμα 6.3: Πληροφόρηση για παροχή δωρεάν θεραπειάς .

Από το γράφημα συμπεραίνεται ότι 40 άτομα έχουν επίγνωση της κατάστασης, δηλαδή γνωρίζουν ότι ένας ασθενής πρέπει να πληρεί κάποια κριτήρια για να λάβει δωρεάν θεραπεία. 9 άτομα έμαθαν κατά την διάρκεια της έρευνας ότι συμβαίνει κάτι τέτοιο ενώ 2 στους 51 δεν το γνώριζαν καθόλου.

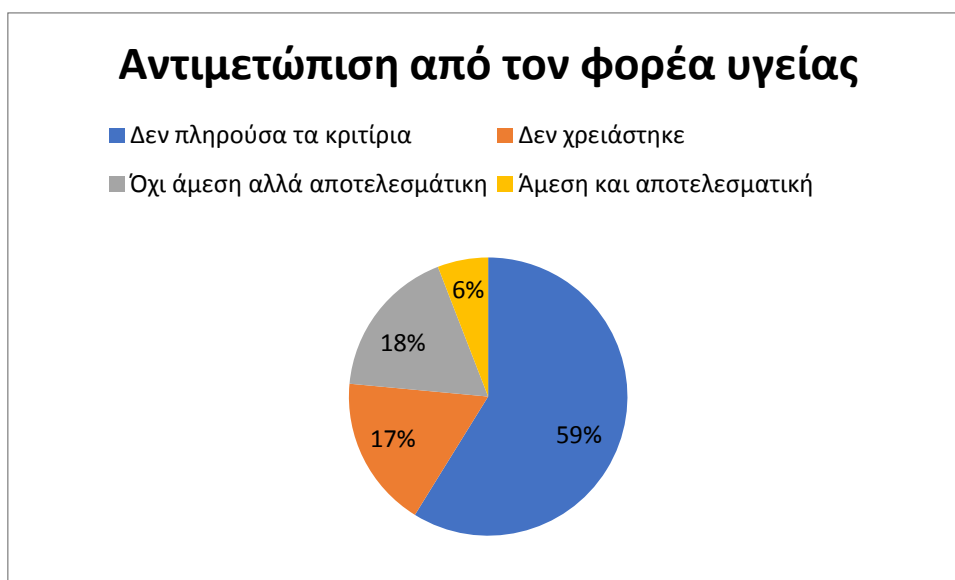
Η επόμενη ερώτηση σχετίζεται με την προσωπική εμπειρία του κάθε ερωτηθέντος για την θεραπεία σοβαρής ασθένειας.

Διάγραμμα 6.4: Προσωπικό βίωμα θεραπείας σοβαρής ασθένειας.

Οι απαντήσεις στο παραπάνω ερώτημα έδειξαν ότι οι 39 ερωτηθέντες έχουν βιώσει την θεραπεία σοβαρής ασθένειας πράγμα που σημαίνει ότι γνωρίζουν την δυσκολία σε προσωπικό και κατ' επέκταση σε οικονομικό επίπεδο που περνάει ένας ασθενής προκειμένου να ιαθεί πλήρως. 9 άτομα από το σύνολο δεν έχουν έρθει σε επαφή με παρόμοια κατάσταση, ενώ 3 εξ' αυτών δηλώνει ότι κάποιος οικείος του έχει περάσει απ' αυτό το στάδιο.

Το επόμενο ερώτημα σχετιζόταν με τον φορέα υγείας και συγκεκριμένα με την αντιμετώπιση που είχε ο φορέας απέναντι στο πρόβλημα.

Διάγραμμα 6.5: Αντιμετώπιση από τον φορέα υγείας.

Το 59% του συνόλου δεν πληρούσε τα κριτήρια που απαιτούσε ο φορέας υγείας. Αντίθετα, στο 17% δεν χρειάστηκε να παρέμβει ο φορέας. Τέλος, το 18% τονίζει ότι η επέμβαση του φορέα δεν ήταν άμεση αλλά αποδείχτηκε αποτελεσματική. Μόνο ένα μικρό ποσοστό ίσο με 6% απάντησε θετικά δηλαδή ότι η παρουσία του φορέα ήταν τόσο άμεση όσο και αποτελεσματική.

Έπειτα, οι ερωτηθέντες απάντησαν στο αν η φαρμακευτική περίθαλψη που έλαβαν από το κράτος τους κάλυψε ή αναζήτησαν ανεξάρτητα θεραπεία.

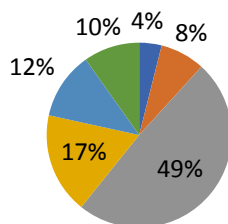
Διάγραμμα 6.6: Αναζήτηση θεραπειάς.

Όπως αναμενόταν η πλειοψηφία των ερωτηθέντων υποστήριξε ότι η θεραπεία με δική τους προσωπική συνεισφορά είχε υψηλό κόστος. Το 10% κάλυψε το κράτος, το 19% δεν χρειάστηκε να αναζητήσει θεραπεία ενώ το 14% δεν χρειάστηκε να αναζητήσει θεραπεία. Τέλος, ένα ελάχιστο ποσοστό (2%) υποστήριξε πως η θεραπεία που χρειάστηκε να συνεισφέρει από προσωπικού ήταν προσιτή.

Εύλογα το επόμενο ερώτημα που ακολούθησε ήταν για την προσωπική οικονομική επιβάρυνση που όφειλαν να πληρώσουν οι ασθενείς για την θεραπεία τους.

Θεραπεία με προσωπική οικονομική επιβάρυνση

- Ναι επειδή ήταν προσιτή
- Ναι και ας ήταν ακριβή
- Όχι επειδή ήταν ακριβή
- Δεν χρειάστηκε
- Με κάλυψε το κράτος
- Δεν την αναζήτησα

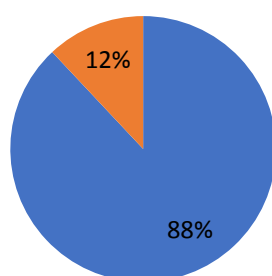
Διάγραμμα 6.7: Θεραπεία με προσωπική οικονομική επιβάρυνση.

Οι πλειοψηφία των συμμετεχόντων και κατ' επέκταση των ανθρώπων γενικότερα στερούνται φαρμακευτικής θεραπείας καθώς αδυνατούν να συνεισφέρουν οι ίδιοι οικονομικά ώστε να την λάβουν. Μόνο το 8% απάντησε ότι θα αγόραζε την θεραπεία με όποιο κόστος.

Η επόμενη κατηγορία ερωτήσεων συμπεριέλαβε στην έρευνα τον παράγοντα της χρηματοδότησης μέσω του πλήθους. Ξεκινώντας με μια γενική πλην απαραίτητη ερώτηση για το αν ο ερωτηθέν γνωρίζει αυτήν την μορφή χρηματοδότησης.

Γνωρίζετε την χρηματοδότηση μέσω του πλήθους;

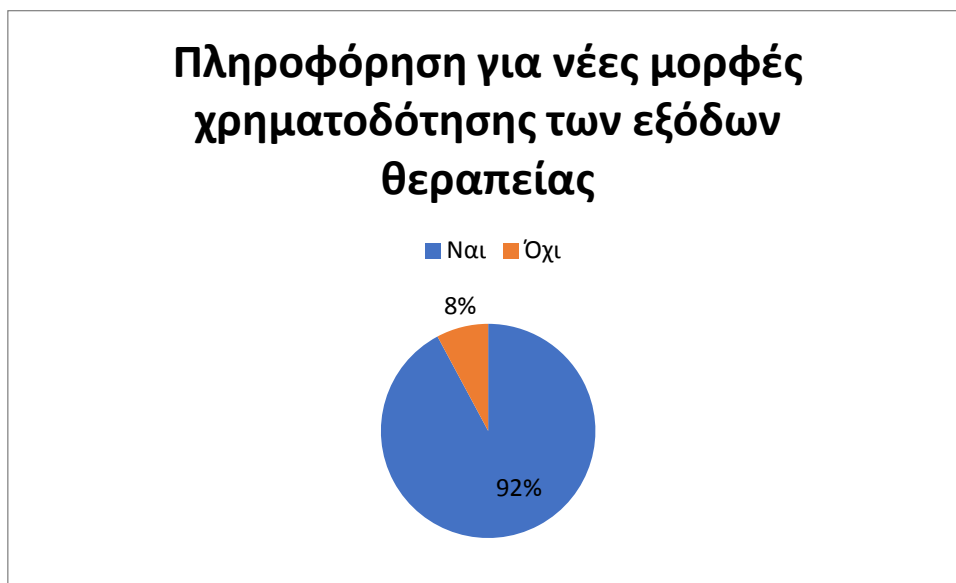
- Ναι
- Όχι

Διάγραμμα 6.8: Πληροφόρηση για την χρηματοδότηση μέσω του πλήθους.

Η συντριπτική πλειοψηφία η οποία αγγίζει το ποσοστό του 88% δεν γνωρίζει την ύπαρξη τέτοιας μορφής χρηματοδότησης. Ένα μικρό ποσοστό του 12% απάντησαν θετικά στην παραπάνω ερώτηση.

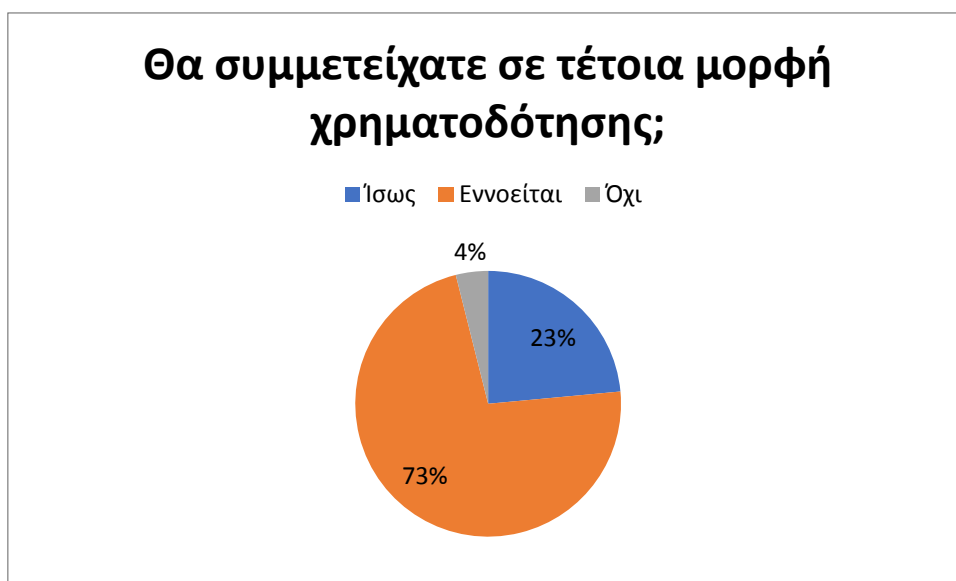
Με την επόμενη ερώτηση ο σκοπός ήταν να μάθουμε αν οι Έλληνες είναι πρόθυμοι στην πληροφόρηση για την ύπαρξη νέας μορφής χρηματοδότησης που θα συμβάλει στην βελτίωση του τομέα της υγείας.

Διάγραμμα 6.9: Πληροφόρηση για νέες μορφές χρηματοδότησης των εξόδων θεραπειάς.

Από το συγκεκριμένο διάγραμμα αναδύεται η ανάγκη των ανθρώπων για εύρεση μιας μορφής χρηματοδότησης η οποία θα τους αποβάλει την βαριά οικονομική δυσχέρεια της πληρωμής ιατρικής θεραπείας. Το 8% που απάντησε αρνητικά θεωρείται αμελητέο ποσοστό για να ληφθεί υπόψη στην εύρεση καινοτόμων λύσεων σε αυτό το πρόβλημα των σημερινών κοινωνιών.

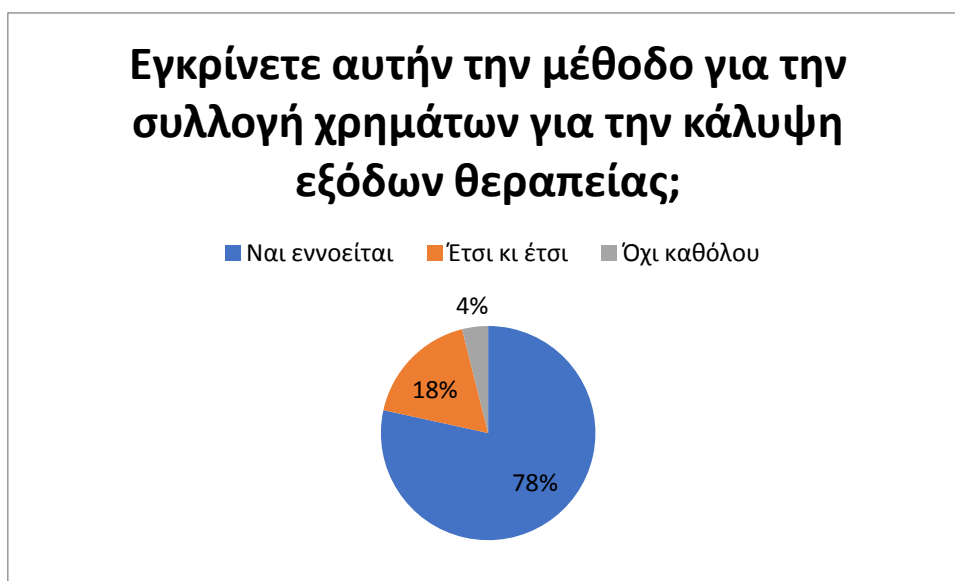
Προχωρώντας το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε την πολύ σημαντική ερώτηση η οποία αντικατοπτρίζει την θέληση του συνόλου να συμμετέχει ή όχι σε μια τέτοια κίνηση χρηματοδότησης.

Διάγραμμα 6.10: Προθυμία συμμετοχής του συνόλου σε τέτοιου είδους χρηματοδότηση.

Το άνωθι διάγραμμα τονίζει την προθυμία των συμμετεχόντων να συμμετέχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα καθώς το 73% απάντησε θετικά. Ένα άλλο γνώρισμα που εξάγεται από το γράφημα είναι η θέληση των ανθρώπων για παροχή βοήθειας στους συναθρώπους τους. Το 23% επέλεξε μια ουδέτερη απάντηση. Στο ποσοστό αυτό πρέπει ο αναγνώστης να έχει κατά νου την ελλιπή πληροφόρηση περί του θέματος της χρηματοδότησης μέσω του πλήθους κάτι που δημιουργεί φοβίες και ανασφάλεια στους ερωτηθέντες στο να απαντήσουν θετικά. Ένα μικρό ποσοστό, 4%, απάντησε αρνητικά στην ερώτηση και παλι στην συγκεκριμένη περίπτωση οφείλει ο αναγνώστης να έχει υπόψιν την άγνοια περί χρηματοδότησης μέσω του πλήθους.

Έπειτα, σημαντικό σημείο του ερωτηματολογίου αποτελούσε η επόμενη ερώτηση: «Εγκρίνεται αυτήν την μέθοδο για την συλλογή χρημάτων για την κάλυψη εξόδων θεραπείας;»

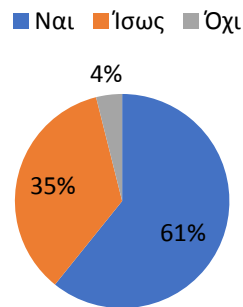

Διάγραμμα 6.11: Προθυμία δια συμμετοχή στην χρηματοδότηση μέσω του πλήθους για την κάλυψη εξόδων θεραπείας.

Το εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό του 78% υποδηλώνει την προθυμία των ερωτηθέντων να συμμετέχουν σε τέτοιου είδους ενέργειες τόσο για τους ίδιους όσο και για τους συνανθρώπους τους όταν παραστεί ανάγκη. Το 18% έδωσε ουδέτερη απάντηση χωρίς όμως να απολύει το ενδεχόμενο συμμετοχής του σε μια τέτοια κίνηση. Αντίθετα, το 4% που αντικατοπτρίζει 2 άτομα στα 51 απάντησε αρνητικά. Παρόλα αυτά, το 4% αποτελεί ένα σχεδόν μηδαμινό ποσοστό το οποίο δεν θα πρέπει να σταθεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη τέτοιας πλατφόρμας.

Κλείνοντας το ερωτηματολόγιο προσδοκεί να δώσει ένα προσωπικό ύφος θίγοντας το ερώτημα: « Θα χρησιμοποιούσατε την μέθοδο αυτή για την κάλυψη των προσωπικών σαν αναγκών;»

**Θα χρησιμοποιούσατε την μέθοδο
αυτή για την κάλυψη των
προσωπικών σαν αναγκών;**

Διάγραμμα 6.12: Χρησιμοποίηση της χρηματοδότησης μέσω του πλήθους για την κάλυψη προσωπικών αναγκών.

Το 61% των ερωτηθέντων έδωσε θετική απάντηση στο παραπάνω ερώτημα. Η απάντηση αυτή αντικατοπτρίζει την ανάγκη για εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης σε συνδυασμό με την θέληση του συνόλου να απαλλαχτεί από το οικονομικό βάρος των ιατρικών εξόδων με την προϋπόθεση όμως ότι έχει εξασφαλιστεί η κάλυψη τους. Το 35% απάντησε ότι ίσως να σκεφτόταν την χρήση αυτής της μέθοδο αλλά στο σημείο αυτό πρέπει να λάβουμε υπόψη τον παράγοντα της ελλιπούς πληροφόρησης για την μέθοδο. Αρνητικά απάντησαν μόνο τεσσερις στους 51 και στο σημείο αυτό οφείλουμε να συμπεριλάβουμε τον παράγοντα της ελλιπούς ενημέρωσης για την μέθοδο.

6.7 Συζήτηση

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής για την υγεία πρέπει να γνωρίζουν και να κατανοούν τον αυξανόμενο οικονομικό αντίκτυπο του crowdfunding που σχετίζεται με την υγεία. Οι χώρες πιθανότατα θα εξακολουθήσουν να ασχολούνται με το θέμα της υγείας, διότι επεκτείνουν τη συμμετοχή στην αγορά της υγείας, βελτιώνουν την πρόσβαση των ιδιωτών και των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, αντλούν χρηματοδότηση για παραμελημένα θέματα υγείας και ενθαρρύνουν την ευθύνη για το έργο και την εμπλοκή της κοινότητας. Οι ρυθμιστικές αρχές στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη εργάζονται για να περιγράψουν ρυθμιστικά συστήματα που ενσωματώνουν το crowdfunding στις υπάρχουσες χρηματοπιστωτικές αγορές τους (European CrowdfundingNetwork, 2014). Ωστόσο, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής αντιμετωπίζουν κινδύνους αγοράς που ενδέχεται να επηρεάσουν τον τομέα της υγείας, όπως ο μη αποδοτικός καθορισμός προτεραιοτήτων, ο αυξημένος χρηματοοικονομικός κίνδυνος, οι ασυνεπείς ρυθμιστικές πολιτικές, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και οι απάτες. Η αυτορρύθμιση μέσα στην κοινότητα του crowdfunding μπορεί να χρησιμεύσει ως συμπλήρωμα της επίσημης πολιτικής. Η επαγγελματική πιστοποίηση (π.χ. διαπίστευση Crowdfunding για πρότυπα πλατφόρμας) και συστήματα εντοπισμού δόλιων συστημάτων υπάρχουν (π.χ. www.gofraudme.org), ωστόσο αυτά τα προγράμματα δεν φαίνεται να αναγνωρίζονται ευρέως ή να χρησιμοποιούνται.

Η θεωρία Crowdfunding και η σχέση του φορέα είναι χρήσιμα εργαλεία για την κατανόηση του crowdfunding στον τομέα της υγείας. Οι θεωρητικές συμπεριφορές που προκαλούν τη συρροή, όπως η σηματοδότηση, είναι πιθανό να υπάρχουν στην αγορά για την υγεία του πληθυσμού. Επιπλέον, ενδέχεται να ισχύουν και οι ευρύτερες απειλές της ανεπάρκειας της αγοράς που προέρχονται από την αρνητική επιλογή και τον ηθικό κίνδυνο. Κατά συνέπεια, πολλά από τα συζητηθέντα οφέλη και οι κίνδυνοι από τη συγκέντρωση των εκστρατειών για την υγεία είναι ευρύτερα κοινές με εκείνες των σχεδίων crowdfunding σε άλλους τομείς. Τα έργα που βασίζονται σε μετοχικούς τίτλους φαίνεται να είναι ιδιαίτερα επιρρεπή σε

αποτυχίες της αγοράς λόγω της οικονομικής ευαισθησίας των επενδυτών τους και του μεγαλύτερου μεγέθους της δυνητικής αγοράς σε σύγκριση με τις εκστρατείες ανταμοιβής ή δωρεάς. Ως εκ τούτου, οι περιγραφόμενοι οικονομικοί κίνδυνοι στο παρόν έγγραφο μπορεί να ισχύουν περισσότερο σε έργα που βασίζονται σε μετοχικά κεφάλαια στην υγειονομική περίθαλψη.

Όπου το φαινόμενο crowdfunding στην υγεία φαίνεται να αποκλίνει από τη γενικευμένη θεωρία του crowdfunding είναι η αρνητική εξωτερική αναποτελεσματικότητα που μπορεί να έχει ο καθορισμός προτεραιοτήτων για την επίτευξη ευρύτερων στόχων δημόσιας υγείας. Όπου τα περισσότερα από τα αξιοσημείωτα οφέλη και οι κίνδυνοι επικεντρώνονται στο πλήθος των συμμετεχόντων, το ζήτημα του αναποτελεσματικού καθορισμού προτεραιοτήτων θα μπορούσε να επηρεάσει την υγεία των ανθρώπων πέρα από την αγορά crowdfunding. Η επιστημονική έρευνα, οι κοινωνικές πρωτοβουλίες και η καινοτομία στην υγειονομική περίθαλψη έχουν μοναδικό άμεσο αντίκτυπο στα άτομα που πάσχουν από ιατρικές παθήσεις. Συνεπώς, αυτή η νέα αγορά για την υγεία δεν μπορεί να είναι απλώς οικονομικά σταθερή. Πρέπει επίσης να σχεδιάζεται για τη βέλτιστη και δίκαιη βελτίωση της δημόσιας υγείας.

Οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής σε χώρες με κενά ασφάλισης και ανεπαρκούς καθολικής κάλυψης της υγειονομικής περίθαλψης πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι το crowdfunding σχετίζεται με την υγεία είναι συχνά ένα σύμπτωμα των κενών στην πολιτική για την υγεία. Τα άτομα ζητούν χορηγίες για τα ιατρικά τους έξοδα επειδή η ασφαλιστική κάλυψη υγείας στη χώρα τους είναι ατελής (Snyder, 2016). Οι επιστήμονες στρέφονται προς το crowdfunding καθώς οι δημόσιες επιχορηγήσεις μειώνονται και οι φαρμακευτικές εταιρείες αποτρέπουν τα χαρτοφυλάκια E & A (Dragojlovic & Lynd, 2014). Οι νεοσύστατοι επιχειρηματίες επιζητούν χρηματοδότηση από το «πλήθος» επειδή δεν έχουν πρόσβαση στο κεφάλαιο μέσω συμβατικών οδών (Wirschingetal., 2015). Φαίνεται ανέφικτο να καλύψουμε όλα αυτά τα κενά στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση με τη χρήση crowdfunding. Πιστεύουμε ότι το crowdfunding είναι ένα δωρεάν χρηματοδοτικό εργαλείο για την υγειονομική περίθαλψη που μπορεί να προσφέρει προσωρινή οικονομική βοήθεια

ενώ σχεδιάζονται και εφαρμόζονται βελτιωμένες πολιτικές. Ιδιαίτερα προβληματικός φαίνεται να είναι ο υπερβολικός αριθμός των έργων crowdfunding για την κάλυψη ιατρικών δαπανών, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για βελτιωμένη κάλυψη ασφάλισης υγείας σε όλο τον κόσμο. Ενώ το αλτρουιστικό crowdfunding γεμίζει εν μέρει αυτό το κενό δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως μια πρακτική μέθοδος για τον μετριασμό των τελών χρήσης και την καθολική κάλυψη της υγείας σε οποιαδήποτε χώρα, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Το Crowdfunding θα μπορούσε να διαδραματίσει πιο σημαντικό ρόλο στην έρευνα για την επιστήμη της υγείας, στις μη κερδοσκοπικές πρωτοβουλίες στον τομέα της υγείας και στην εμπορική καινοτομία. Το Crowdfunding προσφέρει τη δυνατότητα για άμεση πρόσβαση στη χρηματοδότηση των επιστημόνων, η οποία μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη συχνά παραμελημένη ιατρική έρευνα. Τα πολύτιμα μη κερδοσκοπικά προγράμματα υγείας επωφελούνται επιπλέον από τη νέα χρηματοδότηση που κατευθύνεται από το crowdfunding. Πιστεύουμε ότι αυτή η ευκαιρία για την επέκταση της χρηματοδότησης για μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις υγείας θα πρέπει να καθοδηγείται καλύτερα από την ορθή απόδειξη και τον καθορισμό προτεραιοτήτων στον τομέα της υγείας, οι οποίες συχνά λείπουν από το σημερινό σύστημα.

Οι επιχειρήσεις Crowdfunding για κερδοσκοπικούς σκοπούς φαίνονται επίσης ελπιδοφόρες και επιτρέπουν στις ΜΜΕ να ανταγωνίζονται αποτελεσματικότερα στον τομέα της υγείας. Επί του παρόντος, η κλιμάκωση της συγκέντρωσης υγειονομικής περίθαλψης φαίνεται γενικά να περιορίζεται σε έργα κάτω από 1 εκατομμύριο ευρώ (Moran, 2017). Ωστόσο, το crowdfunding μπορεί να επιτρέψει σε ερευνητές υγείας και ΜΜΕ να επικυρώσουν την αξιοπιστία ή την αποδοτικότητα της επιχείρησής τους σε μεγαλύτερες εταιρείες και μεγάλους ιδιώτες επενδυτές ανοίγοντας πρόσβαση σε πρόσθετη χρηματοδότηση. Οι ρυθμιστικές αρχές φαίνεται να κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση προσπαθώντας να βελτιώσουν τη σταθερότητα της αγοράς, αλλά αποτελεί επιτακτική ανάγκη για μεγαλύτερη νομοθετική και κανονιστική εναρμόνιση πέραν των συνόρων. Επιπλέον, ο κίνδυνος παράνομης δραστηριότητας θα μπορούσε να απειλήσει την απαιτούμενη

εμπιστοσύνη στην νεοσύστατη αγορά crowdfunding και, συνεπώς, οι φορείς χάραξης πολιτικής πρέπει να προσεγγίσουν σοβαρά αυτό το ζήτημα.

Πολλοί από τους οικονομικούς κινδύνους προέρχονται, τουλάχιστον εν μέρει, από τη σχέση του φορέα και τη σχετική ασυμμετρία πληροφόρησης. Έτσι, θα μπορούσε να υπάρξει ένας σημαντικός ρόλος για μια στοχοθετημένη ρύθμιση που ελαχιστοποιεί τις βαθμίδες κλίσης των ασυμμετρικών πληροφοριών μεταξύ των εκκινήτων και των χρηματοδοτών. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι πολύτιμη η ύπαρξη ενός φορέα πιστοποίησης που θα εγκρίνεται από σχετικούς επιστημονικούς συλλόγους οι οποίοι θα μπορούσαν να πιστοποιήσουν σε ένα έργο του προγράμματος crowdfunding την αξιοπιστία και την αξιολόγηση της υγειονομικής περιθάλψης του έργου. Παράλληλα, ένας χρηματοπιστωτικός ρυθμιστικός οργανισμός ειδικός για το crowdfunding θα μπορούσε να αξιολογήσει την οικονομική επικινδυνότητα του έργου, να επιβάλει απαιτήσεις φερεγγυότητας στους χρηματοδότες και τους εκκινήτες, να παρακολουθήσει την παράνομη δραστηριότητα, να ρυθμίσει τα τέλη συναλλαγών που εισπράττονται από τις πλατφόρμες και να διασφαλίσει τη διαφάνεια της πλατφόρμας. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαν να ενισχυθούν οι στόχοι δημόσιας υγείας σε συνδυασμό με την ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας της αγοράς.

Ωστόσο, στην συγκεκριμένη εργασία εντοπίζονται ορισμένοι. Πρώτον, η απλή στρατηγική δειγματοληψίας που χρησιμοποιείται για την αναζήτηση απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο δεν καταγράφει το πλήρες φάσμα της προσωπικότητας των ερωτηθέντων. Αυτή η τεχνική δειγματοληψίας χρησιμοποιήθηκε μόνο για την επικύρωση και συμπλήρωση των κυριότερων αποτελεσμάτων από την ταχεία επισκόπηση αποδεικτικών στοιχείων. Ελπίζουμε ότι ένα ολοκληρωμένο πρωταρχικό ερευνητικό πρόγραμμα που θα χρησιμοποιεί ένα αυστηρό πρωτόκολλο συνεντεύξεων θα μπορέσει να βασιστεί σε αυτή την εισαγωγική ανασκόπηση. Δεύτερον, η επανεξέταση αυτή επικεντρώνεται μόνο στα οικονομικά ζητήματα της περιθωριοποίησης της υγειονομικής περιθάλψης ενώ υπάρχει μια ποικιλία σημαντικών δεοντολογικών και κοινωνικών ζητημάτων που συζητούνται σε άλλους τομείς (Berliner&Kenworthy, 2017, Shawetal., 2016, Snyder, 2016, Snyder,

Mathers&Crooks, 2016). Η κατανόηση του ρόλου αυτών των άλλων πτυχών σε συνδυασμό με τα οικονομικά ζητήματα που θέτουμε είναι καθοριστικής σημασίας για την κατανόηση του πλήρους συνόλου των οφελών και των κινδύνων της συγκέντρωσης της υγειονομικής περίθαλψης, ιδιαίτερα του crowdfunding των ιατρικών εξόδων.

6.8 Συμπέρασμα

Αυτή η ανασκόπηση καταδεικνύει ότι το crowdfunding διαδραματίζει έναν καθοριστικό ρόλο στον τομέα της παγκόσμιας υγείας. Φαίνεται ότι υπάρχουν τέσσερις κύριοι τύποι υγιών έργων που παρουσιάζουν σημαντικά οικονομικά οφέλη και κινδύνους. Το περιορισμένο εύρος της βιβλιογραφίας σχετικά με αυτό το θέμα υποδεικνύει ότι η σημασία του crowdfunding που σχετίζεται με την υγεία μπορεί να υποτιμηθεί. Κατά συνέπεια, καθώς το crowdfunding ασκεί μεγαλύτερο ρόλο στην υγειονομική περίθαλψη, θα χρειαστεί να υπάρξει μεγαλύτερος ακαδημαϊκός έλεγχος στον τομέα αυτό. Η έρευνα στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να υποστηρίξει πλαίσια πολιτικής που βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία ενισχύουν τον τομέα της υγείας και του επιτρέπουν να εξελίσσεται με crowdfunding. Ένα πολύτιμο πρώτο βήμα θα ήταν η εκτεταμένη χαρτογράφηση και η ποσοτικοποίηση των εκστρατειών εκτροπής της υγείας, με στόχο τον εντοπισμό μέτρων για την άμβλυνση των οικονομικών κινδύνων που εντοπίστηκαν σε αυτήν την εργασία.

Βιβλιογραφία

1. "Definition of Crowdfunding". *www.merriam-webster.com*. Retrieved 2017-10-23.
2. "Cambridge Judge Business School: Cambridge Centre for Alternative Finance". *Jbs.cam.ac.uk*. Retrieved 2015-07-24.
3. Barnett, Chance (June 9, 2015). "Trends Show Crowdfunding To Surpass VC In 2016". *Forbes*. Retrieved June 29, 2016.
4. "Oxford Dictionary Definition of Crowdfunding". Retrieved July 23, 2014.; The Merriam Webster Dictionary defines crowdfunding as "the practice of soliciting financial contributions from a large number of people especially from the online community" "Merriam Webster Dictionary Definition of Crowdfunding". Retrieved July 23, 2014.
5. *Crowdfunding: Transforming Customers Into Investors Through Innovative Service Platforms* (PDF). Retrieved February 7, 2013.
6. Gleasure, R., & Feller, J. (2016). Emerging technologies and the democratisation of financial services: A metatriangulation of crowdfunding research. *Information and Organization*, 26(4), 101-115.
7. Olaf Simons (2016-03-10). "Crowdsourcing Comte". *positivists.org*. Retrieved 2016-03-10.
8. "The Statue of Liberty and America's crowdfunding pioneer". *BBC Online*. April 24, 2013. Retrieved April 28, 2013.
9. Olaf Simons (2016-03-11). "Crowdfunding Comte". *positivists.org*. Retrieved 2016-03-11.
10. Agrawal, Ajay; Catalini, Christian; Goldfarb, Avi (June 2013). "Some Simple Economics of Crowdfunding". *NBER Working Paper No. 19133*. doi:10.3386/w19133.
11. Golemis, Dean (September 23, 1997). "British Band's U.s. Tour Is Computer-generated". *Chicago Tribune*.
12. Masters, Tim (November 5, 2011). "BBC News – Marillion 'understood where the internet was going early on'". *Bbc.co.uk*. Retrieved September 3, 2013.
13. "BBC article, May 11, 2001". *BBC News*. May 11, 2001.
14. Andrew Rodgers (June 11, 1999). "Filmmaker Uses Web To Help Finance, Cast Movie". *Chicago Tribune*. Retrieved January 7, 2013.

15. Blender Foundation Launches Campaign to Open Blender Source on linuxtoday (July 22, 2002)
16. 'Free Blender Fund' campaign archived 2002
17. Membership *People can subscribe to become Foundation Member. Members who subscribe during the campaign period, get additional benefits for their support. During campaign: - Costs: minimum one time fee of 50 euros (or US\$50)* (archived 2002)
18. "A Brief History Of Crowdfunding" (PDF).
19. "Can You Spare a Quarter? Crowdfunding Sites Turn Fans into Patrons of the Arts". Wharton. December 8, 2010.
20. MALIKA ZOUHALI-WORRALL. "Comparison of Crowdfunding Websites". Inc.com.
21. "Crowfundings earliest citation".
22. Catherine Clifford (May 19, 2014). "Crowdfunding Generates More Than \$60,000 an Hour (Infographic)". Entrepreneur. Entrepreneur Media, Inc. Retrieved May 25, 2014.
23. "Crowd funding: An emerging trend in Bollywood". The Times Of India. Retrieved August 12, 2012.
24. "Crowdfunding as the future of science funding? | The Science Exchange Blog". Blog.scienceexchange.com. May 27, 2012. Retrieved August 19, 2012.
25. "Crowdfunding and Civic Society in Europe: A Profitable Partnership?". OpenCitizenship Journal. Retrieved April 29, 2013.
26. Ordanini, A.; Miceli, L.; Pizzetti, M.; Parasuraman, A. (2011). "Crowd-funding: Transforming customers into investors through innovative service platforms". *Journal of Service Management*. **22** (4): 443. doi:10.1108/09564231111155079. (also available as Scribd document)
27. Prive, Tanya (November 27, 2012). "What IS Crowdfunding And How Does IT Benefit The Economy". Forbes. Retrieved November 27, 2012.
28. Prive, Tanya (November 6, 2012). "Inside the JOBS Act: Equity Crowdfunding". Forbes. Retrieved November 6, 2012.
29. Agrawal, Ajay; Catalini, Christian; Goldfarb, Avi (2014-01-01). "Some Simple Economics of Crowdfunding". *Innovation Policy and the Economy*. **14** (1): 63–97. doi:10.1086/674021. ISSN 1531-3468.

30. Agrawal, Ajay; Catalini, Christian; Goldfarb, Avi (2015-02-25). "Are Syndicates the Killer App of Equity Crowdfunding?". Rochester, NY: Social Science Research Network. doi:10.2139/ssrn.2569988. SSRN 2569988.
31. Williams, Dominic (2016-08-16). "On Protocol Tokens and Securities Law". Medium. Retrieved 2016-08-17. Protocol tokens with value: Open decentralized networks depend upon endogenously produced virtual tokens with value (or at least, so far this is the case). These tokens are needed to incentivize owners of client computers to perform expensive ... computation that supports the network.
32. Tapscott, Don; Tapscott, Alex (May 2016). *The Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World*. pp. 82–83, 128, 181, 245–246. ISBN 978-0670069972.
33. "Blockchain Prediction Market Augur Enters Beta - CoinDesk". March 14, 2016.
34. Aitken, Roger (2016-04-23). "Digital Gold 'Done Right' With DigixDAO Crypto-Trading OnOpenLedger". *Forbes*. Retrieved 2016-04-28.
35. Popper, Nathan (2016-05-21). "A Venture Fund With Plenty of Virtual Capital, but No Capitalist". *NewYorkTimes*. Retrieved 2016-05-22.
36. "The DAO of accrue: A new, automated investment fund has attracted stacks of digital money". *The Economist*. 2016-05-21. Retrieved 2016-05-23.
37. Waters, Richard (2016-05-17). "Automated company raises equivalent of \$120M in digital currency". *FinancialTimes*. Retrieved 2016-05-23.
38. Allison, Ian (2016-04-30). "Ethereum reinvents companies with launch of The DAO". *International BusinessTimes*. Retrieved 2016-05-01.
39. ICO Statistics by ICO Watch List
40. Ian Fraser for Unquoted. May 1, 2015 Crowdfunding Part 3: The P2P lenders Archived July 20, 2014, at the Wayback Machine.
41. David M. Freedman and Matthew R. Nutting. A Brief History of Crowdfunding. Updated June 22, 2015
42. Bill Payne for Gust. May 4th, 2015 US Crowdfunding in 2014
43. "Nesta Annual Review 2014-2015" (PDF).
44. Robb, Alicia. "The Potentials and Perils of Title III Crowdfunding". *Forbes.com*. *Forbes*. Retrieved 5 October 2016.
45. "Archived copy". Archived from the original on November 21, 2015. Retrieved 2015-11-03.

46. Randazzo, Sara (2016-08-04). "Litigation Funding Moves Into Mainstream". *WallStreet Journal*. ISSN 0099-9660. Retrieved 2017-02-02.
47. "Q&: Rizikitoto's Suraya Shivji, 17, crowd-funds for African orphans". *times-standard.com*.
48. Choy, Katherine; Schlagwein, Daniel (2016), "Crowdsourcing for a better world: On the relation between IT affordances and donor motivations in charitable crowdfunding" (PDF), *Information Technology & People*, **29** (1)
49. Belleflamme, P.; Omrani, N.; Peitz, M. (March 2015). "The Economics of Crowdfunding Platforms" (PDF). *pdfs.semanticscholar.org*.
50. Prive, Tanya (November 6, 2012). "Navigating The Sea Of Crowdfunding". *Forbes*. Retrieved November 13, 2012.
51. Global Crowdfunding Volumes Rise 81% In 2012, August 4, 2013, *The Huffington Post*, Retrieved at September 7, 2013
52. Top 10 Crowdfunding Sites For Fundraising, May 8, 2013, Chance Barnett, *Forbes*
53. The Rise of Crowdfunding October 28, 2015, MyPrivateBanking Research
54. "Top 10 crowdfunding Platforms". 2012. Retrieved February 9, 2013.
55. "2,000 Global Crowdfunding Sites to Choose from by 2016". *The Huffington Post*.
56. Roy, Ritobaan (September 3, 2012). "Crowdfunding: Sideshow or Headline Act? – CFO Insight". *Cfo-insight.com*. Archived from the original on April 26, 2013. Retrieved September 3, 2013.
57. "IR35 and the PCG crowdfund". *IPSE*. Retrieved 2017-07-25.
58. "Drownedinsound.com "Wanna Go VIP? Electric Eel Shock'll show you the way...", December 2, 2004"
59. "itsallhappening, June 24th, 2008". Archived from the original on November 15, 2012.
60. Kate Bulkley (November 24, 2012). "funding models for film making | Sheffield Doc/Fest 2010 | guardian.co.uk". London: *Guardian*. Retrieved December 13, 2012.
61. "Crowd-Funding FAQ". *Spanner Films*. July 13, 2009. Retrieved December 13, 2012.
62. Christina Warren (January 17, 2011). "A Guide to Kickstarter & Crowd Funding [INFOGRAPHIC]". *Mashable.com*. Retrieved December 13, 2012.
63. Baker, Chris (March 31, 2015). "Fans Have Dropped \$77M on This Guy's Buggy, Half-Built Game". *Wired*.

64. Keane, Jonathan (2017-07-04). "\$35 Million in 30 Seconds: Token Sale for Internet Browser Brave Sells Out". Coindesk.
65. "Amanda Palmer Raises \$1.2 Million On Kickstarter, And The Crowd Goes Wild". *techdirt.com*. June 1, 2012. Retrieved May 3, 2014.
66. Dawes, Terry. "Pimped Out "Coolest" Cooler Set to Break Kickstarter Record". *CantechLetter*.
67. Gertjan Menten (October 15, 2015). "The business behind crowdfunding". *Econible*. *Econible*. Archived from the original on October 14, 2015. Retrieved October 15, 2015.
68. "Crowdfunding journalism". *idio*. May 19, 2009. Archived from the original on May 16, 2009. Retrieved May 15, 2009.
69. Helen Pidd (April 14, 2009). "Teenagers' credit note approach to fund £1m film of Clovis Dardentor". London: *Guardian*. Retrieved August 19, 2012.
70. Dell, Kristina (September 4, 2008). "TIME article on crowdfunding the 'Age of Stupid'". *Time.com*. Retrieved August 19, 2012.
71. TechCrunch "Sponsume lets projects get off the ground with Groupon-style group funding model"
72. "TechCrunch 'Grow VC launches, aiming to become the Kiva for tech startups'". *Eu.techcrunch.com*. February 15, 2010. Retrieved August 19, 2012.
73. Prentice, Claire (May 12, 2010). "'Cash-strapped entrepreneurs get creative'". *BBC News*. Retrieved August 19, 2012.
74. Crowdfunding Rules Could Create Mini-Disclosure Regime *WSJ/CFO Journal*, October 24, 2013 Emily Chasan
75. Kappel, Tim, "Ex Ante Crowdfunding and the Recording Industry: A Model for the U.S.?" in *Loyola of Los Angeles Entertainment Law Review*, Vol.29, Issue 3, p.376
76. "How to crowd fund your film". *Spanner Films*. Retrieved August 19, 2012.
77. Jens Erik Gould (September 12, 2013). "In Hollywood, Crowdfunding Isn't Just for No-Names". *The Financialist*. *Credit Suisse*. Archived from the original on September 16, 2013. Retrieved September 13, 2013.
78. Bell, Melissa. "Crowd-sourcing a brand", *The Washington Post*, March 12, 2011, accessed September 3, 2011.
79. Gould, Danielle. "AgFunder Launches Equity Crowdfunding Platform For \$6.4 Trillion Food & Ag Industry". *Forbes*. Retrieved 2017-07-28.

80. Hynes, Casey. "For Poor Filipino Farmers Reliant On Predatory Lending, This Startup Offers An Alternative". *Forbes*. Retrieved 2017-07-28.
81. Schatz, Robin D. "Why Foodies And Farmers Are Flocking To A Crowdfunding Site Called Barnraiser". *Forbes*. Retrieved 2017-07-28.
82. Roberts, Nina (May 31, 2017). "PieShell Wants To Be The Crowdfunding Site For Food StartUps". *Forbes*. Retrieved August 5, 2017.
83. "Is Microfinance for You?" Archived May 14, 2012, at the Wayback Machine., SecondAct, April 17, 2012.
84. "Prime Minister hails the rise of 'civic crowdfunding'".
85. Crowdfunding for Emergencies, by the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
86. Masters, Alexander (2014-10-14). "A plutocratic proposal". *Mosaic. The WellcomeTrust*. Retrieved 2016-07-03.
87. Masters, Alexander (2016-07-02). "Can crowdfunding really cure cancer? Alexander Masters investigates a pioneering new project". *The Telegraph*. Retrieved 2016-07-03.
88. O'Connell, Jonathan (June 9, 2013) "Fundrise faces off with skeptical financial services industry over crowd-funded real estate". *Washington Post*. Retrieved June 26, 2014.
89. Simon, Ruth and Brown, Eliot (June 11, 2014). "Real-Estate Sector Moves Crowdfunding Beyond the Trinkets". *Wall Street Journal*. Retrieved June 26, 2014 (subscription required).
90. "Real Estate Crowdfunding Turns 75". *Huffington Post*. January 21, 2015.
91. "Le crowdfunding vadevenir un secteur de poids, à l'image du e-commerce".
92. "Emerging Trends in Real Estate: New market realities" (PDF). *pwc.com*. Retrieved 29 August 2017.
93. EntrenchingInnovation
94. Mike Drummond, "Making it Rain: Seeking Seed Money from the Crowd", *Inventors Digest*, August 2011
95. Simon Brown. "Simon Brown, "Follow the Crowd", *Intellectual Property Magazine*, July 2011". *Ipworld.com*. Retrieved August 19, 2012.
96. Gorbis, Marina (2013). *The Nature of the Future: Dispatches from the Socialstructured World*. Simon & Shuster. p. 139. ISBN 978-1-4516-4118-9.

97. Neel V. Patel. "Neel V. Patel, "Crowdfunded Science is here", *Wired Magazine*, April 24, 2015". Retrieved October 4, 2016.
98. Nayanah Siva. "Nayanah Siva, "Crowdfunding medical research picks up the pace", *The Lancet*, September 20, 2014". Retrieved October 4, 2016.
99. Mike S. Schaefer; et al. "Mike S. Schaefer et al., "Selling Science 2.0", *Public Understanding of Science*, 2016". Retrieved October 4, 2016.
100. Hunter, Andrea (February 2015). "Crowdfunding independent and freelance journalism: Negotiating journalistic norms of autonomy and objectivity". *New Media & Society*. **17** (2): 272–288. doi:10.1177/1461444814558915.
101. Aitamurto, Tanja (August 2011). "THE IMPACT OF CROWDFUNDING ON JOURNALISM". *Journalism Practice*. **5** (4): 429–445. doi:10.1080/17512786.2010.551018.
102. "Spot.us is going away, but its legacy inspires new chapters of crowdfunding playbook". *Public Insight Network*. Retrieved 2017-04-20.
103. "Spot.us is going away, but its legacy inspires new chapters of crowdfunding playbook".
104. Jian, Lian; Usher, Nikki (January 2014). "Crowd-Funded Journalism". *Journal of Computer-Mediated Communication*. **19** (2): 155–170. doi:10.1111/jcc4.12051.
105. Bank, World (2013). "Crowdfunding's Potential for the Developing World".
106. "SEC.gov | Rule 506 of Regulation D". *www.sec.gov*. Retrieved 2018-01-01.
107. "[Intrastate Offering Exemptions: A Small Entity Compliance Guide for Issuer \[1\]](#)". *www.sec.gov*. Retrieved 2018-01-01.
108. "Crowdfunding in a Canadian Context" (PDF). *Canada Media Fund*. Archived from the original (PDF) on November 18, 2012. Retrieved February 12, 2013.
109. Prive, Tanya (December 5, 2012). "You've Just Crowdfunded Your Way to Success – Now What?". *Forbes*. Retrieved December 5, 2012.
110. "Gigaom: What crowdfunding means for the VC business". Retrieved October 15, 2012.
111. Steve Albini (September 13, 2012). "Re: amanda "\$1.2m" palmer wants you to play with her for fre" (Forum post). *Electrical Audio*. Retrieved May 19, 2014.
112. "Oxford Dictionary Definition of Crowdfunding". Retrieved July 23, 2014.

113. Bogle, Ariel (February 25, 2018). "The hidden costs of crowdfunding medical care".
114. Isenberg, Daniel (April 23, 2012). "The Road to Crowdfunding Hell – Daniel Isenberg – Harvard Business Review". *Blogs.hbr.org*. Retrieved August 19, 2012.
115. Jenna Wortham (September 17, 2012). "Success of Crowdfunding Puts Pressure on Entrepreneurs". *The New York Times*. Retrieved September 18, 2012.
116. Mims, Christopher. "Tech Startup Crowdfunding Isn't All It's Cracked Up to Be". *Wall Street Journal* date= 7 December 2015.
117. Caldbeck, Ryan (2012-04-01). "3 Reasons Crowdfunding Is Good For Investors". *Seeking Alpha*. Retrieved 2016-11-30.
118. Agrawal, Ajay; Catalini, Christian; Goldfarb, Avi (2015-06-01). "Crowdfunding: Geography, Social Networks, and the Timing of Investment Decisions". *Journal of Economics & Management Strategy*. **24** (2): 253274. doi:10.1111/jems.12093. ISSN 1530-9134.
119. Hepler CD, Strand LM. Opportunities and responsibilities in pharmaceutical care. *Am J Hosp Pharm* 1990; 47:533-43.
120. The role of the pharmacist in the health care system. Preparing the future pharmacist: Curricular development. Report of the third WHO Consultative Group on the Role of the Pharmacist, Vancouver, Canada, 27–29 August 1997. Geneva: World Health Organization; 1997. Document no. WHO/PHARM/97/599. Available from: <http://www.who.int/medicines/>. [Last accessed on 2010 Oct 3].
121. Counselling and advice on medicines and appliances in community pharmacy practice. Clinical Resource and Audit Group. Edinburgh: The Scottish Office, NHS in Scotland; 1996.
122. American Society of Health-System Pharmacists. 2015 Health- System Pharmacy Initiative. Available from: <http://www.ashp.org/2015>. [Last accessed on 2010 Oct 15].
123. Schnipper JL, Kirwin JL, Cotugno MC, Wahlstrom SA, Brown BA, Tarvin E, *et al*. Role of pharmacist counseling in preventing adverse drug events after hospitalization. *Arch Intern Med* 2006;166:565.
124. Developing pharmacy practice. A focus on patient care. Available from: http://www.who.int/medicines/publications/WHO_PSM_PAR_2006.5.pdf. [Last accessed on 2011 Dec 3].

125. Strand LM, Cippolle RJ, Morley PC. Pharmaceutical care: An introduction. Upjohn Co; 1992. p. 14-29.
126. Stowasser DA, Collins DM, Stowasser M. A randomised controlled trial of medication liaison services--patient outcomes. *J Pharm Pract Res* 2002;32:133-40.
127. Bolas H, Brookes K, Scott M, McElnay J. Evaluation of a hospital-based community liaison pharmacy service in Northern Ireland. *Pharm World Sci* 2004;26:114-20.
128. Al Rashed SA, Wright DJ, Roebuck N, Sunter W, Chrystyn H. The value of inpatient pharmaceutical counselling to elderly patients prior to discharge. *Br J Clin Pharmacol* 2002;54:657-64.
129. Berenguer B, La Casa C, de la Matta MJ, Martin-Calero MJ. Pharmaceutical care: Past, present and future. *Curr Pharm Des* 2004;10:3931-46, 26.
130. Patel I, Chang J, Srivatsa J, Balkrishnan R. Mortality in the developing world – Can pharmacists intervene? *Indian J Pharm Pract* 2011;4:1-9.
131. Caamaño F, Ruano A, Figueiras A, Gestal-Otero JJ. Data collection methods for analyzing the quality of the dispensing in pharmacies. *Pharm World Sci*. 2002;24:217e223.
132. Toklu HZ, Akici A, Oktay S, Cali S, Sezen SF, Keyer-Uysal M. The pharmacy practice of community pharmacists in Turkey. *Marmara Pharm J*. 2010;14: 53e60. Available at: http://www.marmarapharmaceuticaljournal.com/pdf/pdf_MPJ_242.pdf.
133. van Mil F. Pharmacy and health care. *Pharm World Sci*. 2002;24:213. Stone L. Good Pharmacy Practice in Developing Countries: Recommendations for Step-wise Implementation. Hague: FIP Congress Report; 1998.
134. Nkansah N, Mostovetsky O, Yu C, et al. Effect of outpatient pharmacists' nondispensing roles on patient outcomes and prescribing patterns. *Cochrane Database Syst Rev*. 2010;7. CD000336.
135. Hattingh HL, King MA, Smith NA. An evaluation of the integration of standards and guidelines in community pharmacy practices. *Pharm World Sci*. 2009;31:542e549.
136. Wiedenmayer K, Summers R, Mackie C, Gous A, Everard M, Tromp D. Developing Pharmacy Practice "A Focus on Patient Care Handbook. 2006th edn. Geneva/The Hague, The Netherlands: World Health Organization, Department of Medicine Policies and Standards/Switzerland and International Pharmaceutical Federation; 2006.

137. Caamaño F, Alvarez R, Khoury M. The community pharmacists and their practice as health care providers. *Gac Sanit.* 2008;22:385.
138. Role of Dispensers in Promoting Rational Drug Use. International Network of Rational Drug Use. World Health Organization; 2000.
139. The Role of Education in the Rational Use of Medicines. International Network of Rational Drug Use. World Health Organization; 2006.
140. Benjamin DM. Reducing medication errors and increasing patient safety: case studies in clinical pharmacology. *J Clin Pharmacol.* 2003;43:768e783.
141. Dessing RP. Ethics applied to pharmacy practice. *PharmWorld Sci.* 2000;22:10e16.
142. Anderson C, Bates I, Beck D, et al. The WHO UNESCO FIP Pharmacy Education Taskforce. *Hum Resour Health.* 2009;7:45.
143. Al-Wazaify M, Matowe L, Albsoul-Younes A, Al-Omran OA. Pharmacy education in Jordan, Saudi Arabia, and Kuwait. *Am J Pharm Educ.* 2006;70:18.
144. Kheir N, Zaidan M, Younes H, El Hajj M, Wilbur K, Jewesson PJ. Pharmacy education and practice in 13 middle eastern countries. *Am J Pharm Educ.* 2008;72:133.
145. Bourdon O, Ekeland C, Brion F. Pharmacy education in France. *Am J Pharm Educ.* 2008;72:132.
146. Marriott JL, Nation RL, Roller L, et al. Pharmacy education in the context of Australian practice. *Am J Pharm Educ.* 2008;72:131.
147. Sosabowski MH, Gard PR. Pharmacy education in the United Kingdom. *Am J Pharm Educ.* 2008;72:130.
148. Kehrer JP, Schindel TJ, Mann HJ. Cooperation in pharmacy education in Canada and the United States. *Am J Pharm Educ.* 2010;74:142.
149. Basak SC, Sathyanarayana D. Pharmacy education in India. *Am J Pharm Educ.* 2010;74:68.
150. Sánchez AM. Pharmacy education in Cuba. *Pharm World Sci.* 2010;32:696e700.
151. Demirdamar R, Toklu HZ, Gumusel B. Pharmacy education in Turkish Republic of Northern Cyprus. *Educ Res.* 2012;3:1e6.
152. Nickman NA, Haak SW, Kim J. Use of clinical simulation centers in health professions schools for patient-centered research. *Simul Healthc.* 2010;5:295e302.

153. Toklu HZ, Ayano_glu-Dulger G, Gumusel B, Yaris E, Kalyoncu NI, AkiciA. Developing a model checklist for the evaluation of the dispensing scores in the pharmacy. *Basic Clin Pharmacol Toxicol*. 2010;107(suppl 1):617e618.
154. Toklu HZ, Dulger G, Yaris E, Gumusel B, Akici A. First impressions from a short training course in rational use of drugs for the pharmacologists in the pharmacy schools in Turkey. *Value Health*. 2009;12:A249.
155. Toklu HZ. Problem based pharmacotherapy teaching for pharmacy students and pharmacists. *Curr Drug Deliv*. 2013;10:67e70
156. Canadian Medical Association or its licensors, 2012. DOI:10.1503/cmaj.109-4084
157. Share the World's Resources. (2014). *A primer on global economic sharing*. <http://www.sharing.org/information-centre/reports/primer-global-economic-sharing> (Accessed 23.05.2017).
158. Snyder, J. (2016). Crowdfunding FOR MEDICAL CARE: Ethical Issues in an Emerging Health Care Funding Practice. *The Hastings Center Report*, 46(6), 36–42.
159. Cameron, M., Flach, E., MacDonald-Korth, D., Manaktala, N., & Walker, T. (2015). *Democratising finance: Alternative finance demystified* (pp. 1–81). DealIndex.
160. Valančienė, L., & Jegelevičiūtė, S. (2013). Valuation of crowdfunding: Benefits and drawbacks. *Economics and Management*, 18(1), 1–10.
161. Baeck, P., Collins, L., & Zhang, B. (2014). *Understanding alternative finance: The UK alternative finance industry report 2014*. Nesta. <https://www.nesta.org.uk/sites/default/files/understanding-alternative-finance-pdf> (Accessed 23.05.2017)
162. Burtch, G., & Chan, J. (2015). Does Medical Crowdfunding Reduce Bankruptcy Rates in the United States? An Empirical Analysis. *Information Systems Research*. <https://ssrn.com/abstract=2676821>
163. Wirsching, S., Laqua, M., & Colthorpe, J. (2015). *Analysis of Crowd-based Financing in European Life Sciences*. BIOCOM AG (pp. 1–60). <https://biocom.de/en/consulting-and-studies/analyses-and-research/analysis-of-crowd-based-financing-in-the-european-life-sciences/> (Accessed 23.05.2017)
164. Smith, A. (2016). *Shared, collaborative and on demand: the new digital economy*. Pew Research Centre. <http://www.pewinternet.org/2016/05/19/the-new-digital-economy/> (Accessed 23.05.2017)

165. Young, M. J., & Scheinberg, E. (2017). The Rise of Crowdfunding for Medical Care: Promises and Perils. *Jama*, 317(16), 1623–1624.
166. Dragojlovic, N., & Lynd, L. D. (2014). Crowdfunding drug development: the state of play in oncology and rare diseases. *Drug Discovery Today*, 19(11), 1775–1780.
167. Hawkes, D., & Thomson, M. (2015). Clinical trials: Crowdfunded trials doubly scrutinized., 528(7582), 333–333.
168. Belleflamme, P., Omrani, N., & Peitz, M. (2015). The economics of crowdfunding platforms. *Information Economics and Policy*, 33, 11–28.
169. Lehner, O. M., & Nicholls, A. (2014). Social finance and crowdfunding for social enterprises: a public-private case study providing legitimacy and leverage. *Venture Capital*, 16(3), 271–286.
170. Smith, A. (2016). *Shared, collaborative and on demand: the new digital economy*. Pew Research Centre. <http://www.pewinternet.org/2016/05/19/the-new-digital-economy/> (Accessed 23.05.2017)
171. Perlstein, E. O. (2013). Anatomy of the Crowd4Discovery crowdfunding campaign. *SpringerPlus*, 2(560), 1–3.
172. Agrawal, A., Catalini, C., & Goldfarb, A. (2014). Some Simple Economics of Crowdfunding. *Innovation Policy and the Economy*, 14(1), 63–97.
173. Berliner, L. S., & Kenworthy, N. J. (2017). Producing a worthy illness: Personal crowdfunding amidst financial crisis. *Social Science & Medicine*, In Press.
174. Vachelard, J., Gambarra-Soares, T., Augustini, G., Riul, P., & Maracaja-Coutinho, V. (2016). A Guide to Scientific Crowdfunding. *PLoS Biology*, 14(2), e1002373.
175. Barclay, E. (2012). The sick turn to crowdfunding to pay medical bills. *National Public Radio*. <http://www.npr.org/sections/health-shots/2012/10/23/163489063/the-sick616> turn-to-crowdfunding-to-pay-medical-bills (Accessed 23.05.2017)
176. Byrnes, J. E. K., Ranganathan, J., Barbara L. E., Faulkes, Z. (2014). To Crowdfund Research, Scientists Must Build an Audience for Their Work. *PLOS One*. 9(12): e110329.
177. Del Savio, L. (2017). The Place of Crowdfunding in the Discovery of Scientific and Social Value of Medical Research. *Bioethics*.
178. Snyder, J. (2016). Crowdfunding FOR MEDICAL CARE: Ethical Issues in an Emerging Health Care Funding Practice. *The Hastings Center Report*, 46(6), 36–42.

179. Wenner, D. M., Kimmelman, J., & London, A. J. (2015). Patient-Funded Trials: Opportunity or Liability? *Stem Cell*, 17(2), 135–137.
180. Hemmadi, M. (2015). Equity crowdfunding will soon be legal in Canada. Should you jump in? <http://www.canadianbusiness.com/investing/equity-crowdfunding-forcanadians/> (Accessed 23.05.2017)
181. Kirby, E., & Worner, S. (2014). *Crowd-funding: An Infant Industry Growing Fast* (pp. 1– 63). Madrid, Spain: International Organization of Securities 691 Commissions. <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD459.pdf> (Accessed 23.05.2017)
182. Pazowski, P., & Czudec, W. (2014). *Economic prospects and conditions of crowdfunding* (pp. 1–10). Pororoz, Slovenia. <http://www.toknowpress.net/ISBN/978-961-6914-09-3/papers/ML14-685.pdf> (Accessed 23.05.2017)
183. Investors navigate the risks of crowdfunding. (2015). Investors navigate the risks of crowdfunding.
184. Mollick, E. (2014). The dynamics of crowdfunding: An exploratory study. *Journal of Business Venturing*, 29(1), 1–16.
185. Belleflamme, P., Omrani, N., & Peitz, M. (2015). The economics of crowdfunding platforms. *Information Economics and Policy*, 33, 11–28.
186. PricewaterhouseCoopers. (2012). Considering an IPO? The costs of going and being public may surprise you. https://www.strategyand.pwc.com/media/file/Strategyand_Considering-an-IPO.pdf (Accessed 23.05.2017)
187. European Crowdfunding Network. (2014). *Review of crowdfunding regulation: Interpretations of existing regulation concerning crowdfunding in Europe, North America and Israel* (pp. 1–284).
188. European Commission (2014). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Unleashing the potential of crowdfunding in the European Union* (Vol. 2014, pp. 1–12). Brussels.
189. Adams, L., & Constantine, D. (2015). Crowdfunding and IP in Health and Biotech Start ups (Part 3): Potential Dangers.

<https://www.globalipmatters.com/2015/06/29/crowdfunding-and-ip-in-health-and-biotech-start-ups-part-3-potential-dangers> (Accessed 23.05.2017)

190. Gabison, G. A. (2015). *Understanding Crowdfunding and its Regulations* (pp. 1–40). European Commission, Joint Research Centre, Institute for Prospective Technological Studies.
191. Snyder, J. (2016). Crowdfunding FOR MEDICAL CARE: Ethical Issues in an Emerging Health Care Funding Practice. *The Hastings Center Report*, 46(6), 36–42.
192. Robock, Z. (2014). The risk of money laundering rough crowdfunding: A funding portal's guide to compliance and crime fighting. *Michigan Business Entrepreneurial Law Review*, 4(1), 1–19.
193. Orelli, B. (2012). Biotech crowdfunding paves way for angels. *Nature Biotechnology*, 30(11), 1020.

Ιστοσελίδες

<https://www.justgiving.com/crowdfunding/categories://www.justgiving.com/crowdfunding/categories/health-and-medical>

<https://amp.businessinsider.com/crowdfunding-for-medical-expenses-2017-6>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3273528/>

<https://www.huffingtonpost.com/andre-bourque/is-crowdfunding-your-medi b 7088486.html>

<http://www.latimes.com/business/hiltzik/la-fi-hiltzik-crowdfunding-medical-20170428-story.html?outputType=amp>

<https://www.dietdoctor.com/crowdfunding-for-low-carb-public-health-charity>

<https://www.thebalance.com/giving-to-charity-online-2501931>

<https://amp.cnn.com/cnn/2017/04/17/health/crowdfunding-kashmir-india-cancer/index.html>

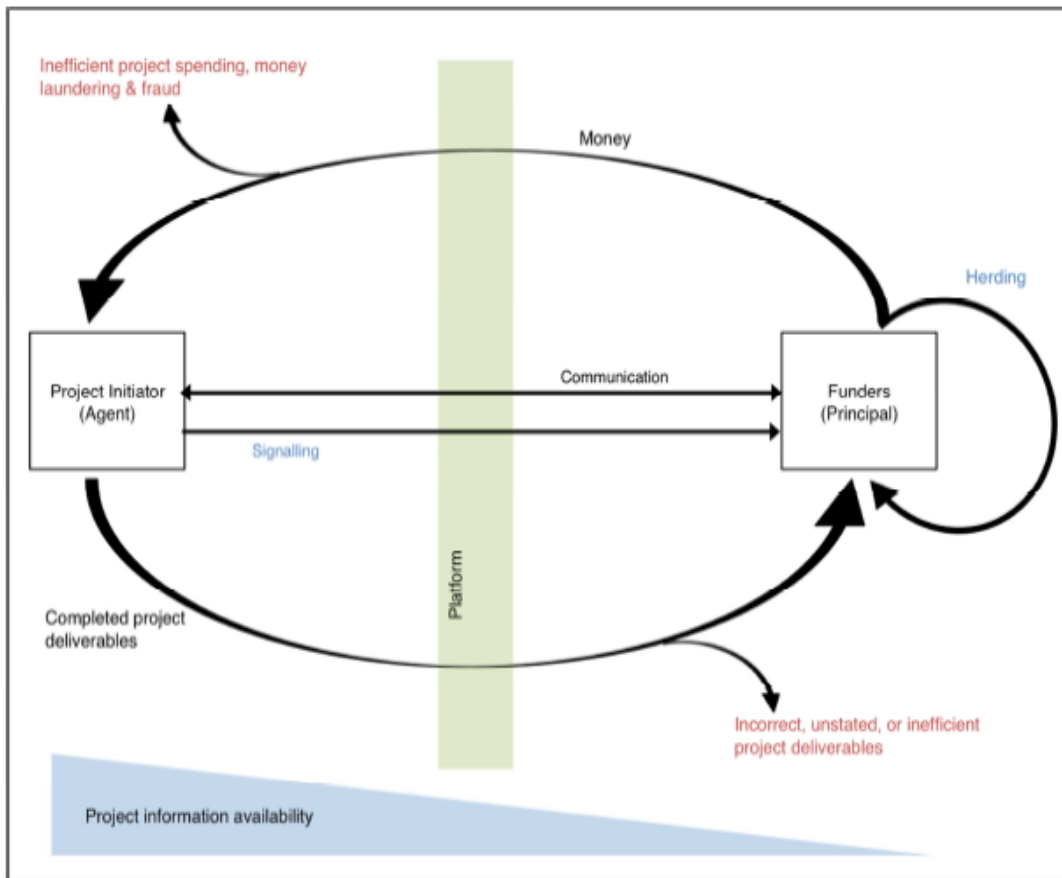
<https://www.youcaring.com/c/medical-fundraising>

[http://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045\(17\)30117-1/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045(17)30117-1/fulltext)

<https://chuffed.org/movement/charity>

<https://www.gofundme.com/medical-fundraising>

<https://www.buzzfeed.com/annehelenpetersen/real-peril-of-crowdfunding-healthcare>

Εικόνα 6: Σχηματική αναπαράσταση του crowdfunding.
Πηγή: researchgate.net

Project type	Definition	Financing method	Project examples	Platform examples
Health expenses	Crowdfunded health projects that finance an individual's out-of-pocket expenses for medical services and products	Donation-based	Surgery, chemotherapy, rehabilitative care, and mobility & accessibility adaptations	GoFundMe; Indiegogo; Watsi; Crowdfund Health; YouCaring; GiveForward
Health initiatives	Crowdfunded not-for-profit health initiatives that provide benefit to the wider public or a specific group of people.	Donation-based; Reward-based	Charitable fundraising, patient education programs, and disease awareness campaigns	KickStarter; Indiegogo, MedStartr
Health research	Crowdfunded not-profit health research that typically focuses on treatments for rare or neglected diseases.	Donation-based	Basic health science research, genomic studies, and preclinical & early clinical studies	MyProjects; Consano; Cure Cancer Starter; Experiment; RocketHub; StartACure; WhenYouWish; Cancer Research UK; Give To Cure
Commercial health innovation	Crowdfunded for-profit health ventures that need additional capital to get off the ground.	Investment-based	Drug development, therapy innovations, and complimentary & alternative medical treatments	Crowdcube; ShareIn; MedStartr; Healthios Xchange; Wiseed; Venture Health; Homestrings

Πίνακας 3: Το crowdfundingσε εφαρμογές του τομέα της υγείας.

Πηγή: en.wikipedia.org

Project type	Benefits	Risks
Health expenses (Donation-based)	<ul style="list-style-type: none"> Expands the pool of potential donors Draws money and attention to neglected and under-supported medical conditions Partially fills gap in medical care coverage for patients in need Backers can provide support community for the patient 	<ul style="list-style-type: none"> Asymmetrical information and poor project transparency makes it difficult for backers to ensure project accountability Risk of fraud and money laundering High transaction fees charged by platform may make crowdfunding an inefficient method of financing
Health Initiatives (Donation-based; Reward-based)	<ul style="list-style-type: none"> Expands the pool of potential donors Draws money and attention to neglected and under-supported health care issues Partially fills gap in access to financing for SMEs and individuals Backers can hold project initiators accountable & be engaged in initiative progress 	<ul style="list-style-type: none"> Asymmetrical information and poor project transparency can make it difficult for backers to ensure project accountability Risk of fraud and money laundering High transaction fees charged by platform may make crowdfunding an inefficient method of financing
Health research (Donation-based)	<ul style="list-style-type: none"> Expands the pool of potential donors Draws money and attention to neglected and under-supported health research Partially fills gap in public and private funding of health research Backers can hold researchers accountable and be engaged in research progress 	<ul style="list-style-type: none"> Community unlikely able to efficiently select high-priority projects from a public health perspective Research projects may not be funded based on scientific merit Ethical dilemma created when patients can fund and participate in research pertinent to their own treatment Backer short-term goals can supersede more important long-term research goals Asymmetrical information and poor project transparency can make it difficult for backers to ensure project accountability Risk of fraud and money laundering High transaction fees charged by platform may make crowdfunding an inefficient method of financing
Commercial health Innovation (Investment-based)	<ul style="list-style-type: none"> Allows non-accredited investors to access the private equity market Draws money and attention to neglected and under-supported health innovation Partially fills gap in access to financing for SMEs Backers can hold SMEs accountable and be engaged in development progress Backers can offer additional expertise, resources, and support for SMEs 	<ul style="list-style-type: none"> Backers may not have expertise to efficiently select profitable projects Community unlikely able to efficiently select high-priority projects from a public health perspective High risk of project failure and backers losing their financial investment Asymmetrical information and poor project transparency can make it difficult for backers to ensure project accountability Laws and regulation of equity-based crowdfunding is limited in many countries Concerns of intellectual property rights protection limit the applicability of crowdfunding innovative ideas Risk of fraud and money laundering High transaction fees charged by platforms may make crowdfunding a relatively inefficient method of financing compared to traditional financing avenues

Πίνακας 4: Οφέλη και ανησυχίες του crowdfunding στον τομέα της υγείας.

Πηγή: en.wikipedia.org

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ελλειπής Φαρμακευτική Περίθαλψη

Περιγραφή φόρμας

Γνωρίζετε το πρόβλημα της
ελλειπής φαρμακευτικής
περίθαλψης στην Ελλάδα;

- Ναι
- Όχι
- Άλλο...

Γνωρίζετε πως κάθε ασθενής υπόκειται σε συγκεκριμένα κριτήρια ώστε να αποφασιστεί η δωρεάν ή όχι πρόσβαση του στην θεραπεία;

- Το γνωρίζω
- Δεν το γνωρίζω
- Το μαθαίνω τώρα
- Άλλο...

Έχετε κάποια προσωπική εμπειρία θεραπείας μιας σοβαρής ασθένειας;

- Ναι
- Όχι
- Άλλο...

Εάν ναι ποιά ήταν η αντιμετώπιση από το φορέα Υγείας σας;

- Άμεση και Αποτελεσματική
- Όχι άμεση αλλά Αποτελεσματική
- Δεν πληρούσα τα κριτήρια για την δωρεάν χορήγ
- Άλλο...

Εάν δεν σας κάλυψε η φαρμακευτική περίθαλψη του κράτους, αναζητήσατε ανεξάρτητα την θεραπεία;

- Ναι και ήταν προσιτή
- Ναι αλλά ήταν ακριβή
- Όχι δεν την αναζήτησα
- Άλλο...

Λάβατε την θεραπεία με δική σας οικονομική επιβάρυνση;

- Ναι επειδή ήταν προσιτή
- Ναι και ας ήταν ακριβή
- Όχι επειδή ήταν ακριβή
- Άλλο...

Χρηματοδότηση Θεραπείας μέσω του Πλήθους

Περιγραφή (προαιρετικό)

Γνωρίζετε την Χρηματοδότηση μέσω του Πλήθους;

- Ναι
- Όχι
- Άλλο...

Αν όχι θα σας ενδιέφερε να μάθετε εναλλακτικές μεθόδους χρηματοδότησης των εξόδων θεραπείας;

- Ναι
- Όχι
- Άλλο...

Η Χρηματοδότηση από το Πλήθος θα μπορούσε να παρέχει τα έξοδα θεραπείας στους ασθενείς εφόσον δημιουργήσουν σε κάποια πλατφόρμα το αίτημα για την συλλογή τους. Ο καθένας θα μπορούσε να συνεισφέρει για τον σκοπό αυτό. Θα συμμετείχατε σε μια τέτοια κίνηση;

- Εννοείται
- Ίσως
- Όχι
- Άλλο...

Εγκρίνεται αυτήν την μέθοδο για την συλλογή χρημάτων για την κάλυψη εξόδων θεραπείας;

- Ναι εννοείται
- Έτσι και έτσι
- Όχι καθόλου

Θα χρησιμοποιούσατε αυτήν την μέθοδο για την κάλυψη δικών σας ιατρικών εξόδων;

- Ναι
- Ίσως
- Όχι
- Άλλο...